

Veiligheidsmonitor

2017

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Veiligheidsmonitor

2017

Verklaring van tekens

.	Gegevens ontbreken
*	Voorlopig cijfer
**	Nader voorlopig cijfer
x	Geheim
-	Nihil
-	(Indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	Het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
Niets (blank)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2017-2018	2017 tot en met 2018
2017/2018	Het gemiddelde over de jaren 2017 tot en met 2018
2017/'18	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2017 en eindigend in 2018
2015/'16-2017/'18	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2015/'16 tot en met 2017/'18

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress: Textcetera, Den Haag en CCN Creatie, Den Haag
Ontwerp: Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

ISBN 978-90-357-2454-9

© Centraal Bureau voor de Statistiek (Den Haag/Heerlen/Bonaire), 2018.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits CBS als bron worden vermeld.

Voorwoord

In de *Veiligheidsmonitor* beschrijft het Centraal Bureau voor de Statistiek de ontwikkeling van de sociale (on)veiligheid in Nederland. Dit gebeurt aan de hand van kerncijfers over de leefbaarheid van de woonbuurt, onveiligheidsgevoelens, slachtofferschap van criminaliteit – waaronder ook cybercrime –, het oordeel over de politie en preventiegedrag. De cijfers zijn gebaseerd op een grootschalige enquête onder de Nederlandse bevolking van 15 jaar en ouder. In 2017 hebben bijna 150 duizend personen de vragenlijst ingevuld. Dit grote aantal respondenten maakt het mogelijk om tot op een gedetailleerd niveau betrouwbare uitspraken te doen over de objectieve en subjectieve veiligheid in Nederland.

Hoe ervaren Nederlanders de leefbaarheid van hun woonomgeving? Voelen zij zich er veilig? Hoe vaak zijn ze slachtoffer van criminaliteit en wat vinden ze van het functioneren van de politie? Al deze vragen, en nog meer, worden in deze publicatie beantwoord.

De publicatie richt zich vooral op de periode 2012–2017 maar laat ook trends zien vanaf 2005. Daarbij is er ook deze keer uitgebreid aandacht voor regionale verschillen. Naast het landelijke beeld worden enkele uitkomsten gepresenteerd op het niveau van de regionale eenheden, districten en basisteams van de politie en van de 51 grootste gemeenten van ons land.

De Veiligheidsmonitor is een samenwerking tussen het Centraal Bureau voor de Statistiek en het ministerie van Justitie en Veiligheid.

De publicatie *Veiligheidsmonitor 2017* wordt in pdf-vorm uitgebracht via de website van het [CBS](#). Op [StatLine](#), de elektronische databank van het CBS, zijn veel meer cijfers uit de *Veiligheidsmonitor* te vinden.

Directeur-Generaal CBS

Dr. T.B.P.M. Tjin-A-Tsoi

Secretaris-Generaal ministerie van Justitie en Veiligheid

S. Riedstra

Den Haag/Heerlen/Bonaire, maart 2018

Inhoud

Voorwoord **3**

1. Inleiding 7

1.1 Leeswijzer **9**

1.2 Samenvatting **9**

2. Leefbaarheid en overlast in woonbuurt 17

3. Veiligheidsbeleving 27

4. Slachtofferschap criminaliteit 36

5. Burgers en politie 48

6. Preventie 58

Bijlagen 64

I Tabellen indicatoren Nederland totaal **65**

II Tabel indicatoren regionale eenheden, districten en basisteams politie **77**

III Tabel indicatoren 70 000+ gemeenten **84**

IV Tabel trendcijfers **86**

V Cartogrammen regionale eenheden, districten, basisteams politie en 70 000+ gemeenten **87**

VI Deelnemende gemeenten Veiligheidsmonitor 2017 **94**

Onderzoeksverantwoording 96

Recent verschenen literatuur **101**

Meer cijfers **103**

Medewerkers **104**

1.

Inleiding

De Veiligheidsmonitor is een terugkerende grootschalige bevolkingsenquête waarin de thema's leefbaarheid van de woonbuurt, veiligheidsbeleving, slachtofferschap van criminaliteit, het oordeel van de burger over het functioneren van de politie en preventiegedrag worden onderzocht. Tussen 2012 en 2017 is de Veiligheidsmonitor jaarlijks uitgevoerd. In 2017 is besloten de frequentie van dit onderzoek te verlagen naar één keer per twee jaar. De eerstvolgende zal in 2019 worden gehouden. Opdrachtgevers van de Veiligheidsmonitor zijn het ministerie van Justitie en Veiligheid en het Centraal Bureau voor de Statistiek. Door de opdrachtgevers is de Raad voor de Veiligheidsmonitor ingesteld die toezicht uitoefent op de uitvoering van het onderzoek. In deze Raad zijn behalve de opdrachtgevers ook andere organisaties zoals de G4, G32, Politie en WODC vertegenwoordigd. Door de Raad is een Adviesgroep ingesteld voor ondersteuning en advisering bij de uitvoering van de Veiligheidsmonitor. Ook hierin hebben vertegenwoordigers van deze organisaties zitting.

De dataverzameling van de Veiligheidsmonitor heeft plaatsgevonden door middel van internetvragenlijsten en papieren vragenlijsten, en is uitgevoerd door het CBS en onderzoeksbureau I&O Research in de periode augustus–november 2017. In totaal is een steekproef van ruim 380 duizend Nederlanders van 15 jaar of ouder gevraagd om aan het onderzoek deel te nemen. Bijna 150 duizend hebben een ingevulde vragenlijst geretourneerd; een respons van 39,3% die hoger is dan de respons van de editie 2016 (38,5%).

De Veiligheidsmonitor wordt sinds 2012 op een identieke wijze uitgevoerd, dat wil zeggen met dezelfde methode van dataverzameling en dezelfde vragenlijst. Hierdoor is het goed mogelijk de onderzoeksuitkomsten in de periode 2012–2017 met elkaar te vergelijken. In dit rapport worden de uitkomsten van 2017 standaard vergeleken met 2012, het jaar van de nulmeting, en 2016, het voorgaande jaar. Daarmee wordt zowel de middellangetermijnontwikkeling als de kortetermijnontwikkeling in beeld gebracht.

De Veiligheidsmonitor zoals we die sinds 2012 kennen heeft een aantal voorgangers, namelijk de Veiligheidsmonitor Rijk (VMR; 2005–2007) en de Integrale Veiligheidsmonitor (IVM; 2008–2011). Deze VMR en IVM wijken qua methode van dataverzameling en qua vragenlijst af van de actuele versie van de Veiligheidsmonitor. Door deze 'methodebreuken' is het niet zonder meer mogelijk de uitkomsten van deze eerdere onderzoeken over de periode 2005–2011 te vergelijken met die van de Veiligheidsmonitor 2012 en volgende jaren. Om desondanks langetermijnontwikkelingen in beeld te kunnen brengen, is een methodologische reparatieprocedure voor deze methodebreuken ontwikkeld, waardoor voor een set van kernindicatoren de uitkomsten van de jaren 2005–2011 vergelijkbaar zijn met die vanaf 2012. Ook deze trenduitkomsten zijn in dit rapport opgenomen.

Verder is het mogelijk de onderzoeksuitkomsten te verbijzonderen naar kenmerken van respondenten. Hierbij kan gedacht worden aan onder andere geslacht, leeftijd, herkomst en stedelijkheidsgraad van de gemeente waar men woont.

Door de relatief grote responsomvang van de Veiligheidsmonitor is het ten slotte mogelijk de landelijke uitkomsten geografisch uit te splitsen naar de 10 regionale eenheden, 43 districten en 167 basisteams van politie. Daarnaast zijn ook de uitkomsten van de 51 grootste (70 000+) gemeenten van ons land opgenomen.

Meer informatie over de opzet en uitvoering van de Veiligheidsmonitor treft u aan in de Onderzoeksverantwoording die in de bijlage is opgenomen.

1.1 Leeswijzer

Kern van dit rapport zijn de hoofdstukken 2 tot en met 6 waarin achtereenvolgens de uitkomsten voor de 5 hoofdthema's (leefbaarheid en overlast woonbuurt, veiligheidsbeleving, slachtofferschap criminaliteit, burgers en politie, preventie) worden beschreven. Elk hoofdstuk bevat de landelijke uitkomsten van 2017, de vergelijking met de uitkomsten van 2012 en 2016, in een aantal gevallen trends over de periode 2005–2017, uitsplitsingen naar achtergrondkenmerken en regionale uitsplitsingen van de landelijke uitkomsten.

De bijlagen bevatten tabellen met achterliggend landelijk, politieregionaal en gemeentelijk cijfermateriaal behorende bij deze hoofdstukken, aanvullende informatie over de in dit rapport gebruikte regionale indelingen en een lijst met deelnemende gemeenten aan de Veiligheidsmonitor 2017.

Afgesloten wordt met een onderzoeksverantwoording, een lijst met recent verschenen literatuur op basis van de Veiligheidsmonitor, een verwijzing naar meer cijfers op StatLine en een overzicht van medewerkers die aan deze publicatie hebben bijgedragen.

1.2 Samenvatting

Deze samenvatting laat de onderzoeksresultaten van de Veiligheidsmonitor 2017 voor de diverse thema's op hoofdlijnen zien. Eerst wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste landelijke uitkomsten. Daarna volgt op pagina 16 een korte samenvatting van de regionale uitkomsten. Deze uitkomsten worden beschreven voor het jaar 2017 met enerzijds het landelijke gemiddelde en anderzijds het jaar 2012 als referentiepunt. Het geheel correspondeert in grote lijnen met het overzicht op pagina 12 tot en met 15 waarin de scores op de belangrijkste VM-indicatoren op het niveau van regionale politie-eenheden en -districten visueel zijn weergegeven. Een toelichting op het gebruik van dit overzicht wordt gegeven in de tekstbox die vooraf gaat aan het overzicht.

Landelijke uitkomsten

Leefbaarheid en overlast in buurt

- De tevredenheid over de fysieke voorzieningen is iets afgenomen in vergelijking met 2016, maar toegenomen in vergelijking met 2012.
- De tevredenheid over de sociale cohesie is in 2017 niet gewijzigd in vergelijking met voorgaande jaren.
- Op de langere termijn, respectievelijk vanaf 2008 en 2005, is het oordeel over de fysieke voorzieningen en over de sociale cohesie weinig veranderd.
- Het rapportcijfer voor de leefbaarheid in de buurt bedraagt een 7,5. Dit is gelijk aan 2016, maar iets hoger dan in 2012.
- De sociale overlast en de fysieke verloedering die Nederlanders in hun buurt ervaren zijn tussen 2016 en 2017 niet veranderd. De ervaren verkeersoverlast is in 2017 iets hoger dan in 2016. In totaliteit is de ervaren buurtoverlast gelijk gebleven.
- In vergelijking met 2012 is de buurtoverlast over de hele linie gedaald.

Veiligheidsbeleving

- In 2017 voelt 34 procent van de Nederlanders zich wel eens onveilig in het algemeen. Dit verschilt niet met 2016, maar is wel minder dan in de jaren daarvoor.
- De algemene onveiligheidsgevoelens zijn in vergelijking met 2005, het eerste vergelijkbare meetjaar, met bijna 30 procent gedaald.
- 16 procent van de Nederlanders voelt zich in 2017 wel eens onveilig in eigen buurt; dit is vergelijkbaar met 2016 maar lager dan in 2012 (18 procent).
- De onveiligheidsgevoelens in de buurt liggen in 2017 op het niveau van 2008, het eerste jaar dat deze op een vergelijkbare manier gemeten zijn.
- De onveiligheidsgevoelens 's avonds en het vermijdingsgedrag in de buurt verschillen over het algemeen niet met 2016, maar zijn iets afgenomen in vergelijking met 2012.
- Vier op de tien Nederlanders voelen zich wel eens onveilig op plekken waar groepen jongeren rondhangen. Een op de zes voelt zich wel eens onveilig in het openbaar vervoer. Dat is minder dan in voorgaande jaren.

Slachtofferschap criminaliteit

- In 2017 is 2 procent van de Nederlanders slachtoffer geweest van geweld, 10 procent van vermogensdelicten en ruim 5 procent van vandalisme.
- Het slachtofferschap van vandalisme- en vermogensdelicten is gedaald ten opzichte van 2016; het slachtofferschap van geweld is in het afgelopen jaar gelijk gebleven.
- In totaal is 15 procent in 2017 slachtoffer geweest van één of meer van deze vormen van 'traditionele' criminaliteit; dit is lager dan in 2016 (17 procent) en 2012 (20 procent)
- Op de langere termijn, vanaf 2005, is het slachtofferschap van criminaliteit met 45 procent afgenomen.
- In 2017 deed 24 procent van de slachtoffers van traditionele criminaliteit aangifte bij de politie. Dit is vergelijkbaar met 2016 (25 procent) en minder dan in 2012 (29 procent).
- Een op de negen Nederlanders (11 procent) is in 2017 slachtoffer geweest van cybercrime; dit is vergelijkbaar met 2016 en lager dan in 2012.
- Van de cybercrimedelicten komt hacken in 2017 het meest voor (5 procent). Dit wordt gevolgd door koop- of verkoopfraude (4 procent), pesten via het internet (3 procent) en identiteitsfraude (minder dan een half procent).
- In 2017 deed 8 procent van de slachtoffers van cybercrime aangifte bij de politie. Dit is vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Burgers en politie

- 22 procent van de Nederlanders heeft in 2017 contact gehad met de politie in de eigen gemeente; dit is minder dan in voorgaande jaren.
- 61 procent was (zeer) tevreden over het laatste contact; dit is vergelijkbaar met 2016 maar hoger dan in 2012.
- Op de lange termijn, vanaf 2005, is de tevredenheid over het contact met de politie met 15 procent toegenomen.
- 27 procent is (zeer) tevreden over het totale functioneren van de politie in de buurt; 32 procent is (zeer) tevreden over het totale functioneren van de politie in het algemeen. Een relatief groot deel (ongeveer 4 op de 10) geeft aan hierover geen oordeel te hebben.
- De tevredenheid over het functioneren van de politie in de buurt en in het algemeen is niet veranderd in vergelijking met 2016, maar iets toegenomen in vergelijking met 2012.
- Sinds 2005 is de tevredenheid over het functioneren van de politie in de buurt met 11 procent gestegen.

Preventie

- Zeven op de tien Nederlanders nemen in 2017 waardevolle spullen mee uit de auto om diefstal te voorkomen.
- 42 procent laat 's avonds vaak het licht branden wanneer er niemand thuis is.
- Sociaal-preventief gedrag in totaliteit is tussen 2016 en 2017 licht afgenomen.
- Bijna twee derde van de Nederlanders heeft extra veiligheidssloten.
- 13 procent heeft thuis een alarminstallatie.
- De aanwezigheid van technische preventieve voorzieningen in/rond de woning is in vergelijking met 2016 niet wezenlijk veranderd.

70 000+ gemeenten

- Bijna de helft van de inwoners (49 procent) van de 70 000+ gemeenten ervaart in 2017 veel buurtoverlast; vooral in de vier grootste steden wordt veel overlast ervaren; de buurtoverlast is vergelijkbaar met 2016.
- 20 procent van de inwoners van de 70 000+ gemeenten voelt zich wel eens onveilig in de eigen buurt. Deze onveiligheidsgevoelens zijn het hoogst in de G4 (25 procent), gevolgd door de G32 (19 procent) en de overige 70 000+ gemeenten (14 procent). De buurtgerelateerde onveiligheidsgevoelens in de 70 000+ gemeenten zijn daarmee vergelijkbaar met 2016.
- 19 procent van de inwoners van de 70 000+ gemeenten is in 2017 slachtoffer geweest van één of meer vormen van criminaliteit. Dit is lager dan in 2016 (21 procent). Het slachtofferschap is het grootst in de G4 (23 procent), gevolgd door de G32 (17 procent) en de overige 70 000+ gemeenten (15 procent). Daarmee is met name in de G4 het slachtofferschap gedaald ten opzichte van 2016 (27 procent).
- De tevredenheid over het totale functioneren van de politie in de buurt is in de 70 000+ gemeenten iets hoger dan het landelijke gemiddelde (29 tegen 27 procent); de tevredenheid is vergelijkbaar met 2016. Vooral de inwoners van de vier grootste steden zijn relatief positief over het functioneren van de politie in de buurt.

Toelichting bij overzicht Regionale eenheden en districten 2017

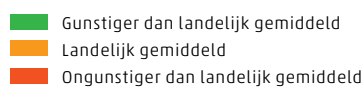
Het kleurenoverzicht op pagina 12 tot en met 15 geeft voor een aantal VM-indicatoren weer hoe de 10 regionale eenheden (vetgedrukt in de linker kolom van het overzicht) en de 43 daarbinnen liggende politiedistricten scoren. Daarbij worden in het overzicht op pagina 12 en 13 door middel van kleurschakeringen significante verschillen met het landelijke gemiddelde in 2017 aangegeven. Het overzicht op pagina 14 en 15 geeft significante verschillen tussen 2017 en 2012 weer.

De scores op de indicatoren kunnen in twee richtingen wijzen. Bij positief geformuleerde indicatoren (zoals 'rapportcijfer leefbaarheid' of 'tevredenheid contact politie') is een hogere score gunstiger, terwijl bij negatief geformuleerde indicatoren (zoals 'fysieke verloedering' of 'slachtofferschap totaal') een hogere score juist ongunstiger is. Om de scores voor de positief en negatief geformuleerde indicatoren in het overzicht eenduidig te kunnen interpreteren zijn de scores daarom niet uitgedrukt in termen van 'hoger' of 'lager', maar in termen van 'gunstiger', of 'ongunstiger'. In de overige hoofdstukken van deze rapportage gebeurt dit niet, omdat de indicatoren daar meer op zichzelf worden beschreven. Voor de inhoud en betekenis van de indicatoren wordt verwezen naar de betreffende hoofdstukken.

Regionale eenheden en districten - 2017: vergelijking ten opzichte van het landelijke gemiddelde

	Rapportcijfer leefbaarheid	Fysieke verloedering	Sociale overlast	Verkeers-overlast	Wel eens onveilig in buurt	Wel eens onveilig	Gewelddelicten
Noord-Nederland							
Fryslân							
Groningen							
Drenthe							
Oost-Nederland							
IJsselland							
Twente							
Noord en Oost Gelderland							
Gelderland Midden							
Gelderland Zuid							
Midden-Nederland							
Gooi en Vechtstreek							
Flevoland							
Oost Utrecht							
Utrecht Stad							
West Utrecht							
Noord-Holland							
Noord Holland Noord							
Zaanstreek Waterland							
Kennemerland							
Amsterdam							
Amsterdam Noord							
Amsterdam Oost							
Amsterdam Zuid							
Amsterdam West							
Den Haag							
Den Haag Centrum							
Den Haag West							
Den Haag Zuid							
Zoetermeer - Leidschendam							
Westland - Delft							
Leiden - Bollenstreek							
Alphen aan den Rijn - Gouda							
Rotterdam							
Rijnmond Noord							
Rotterdam Stad							
Rijnmond Oost							
Rotterdam Zuid							
Rijnmond Zuid-West							
Zuid-Holland Zuid							
Zeeland - West-Brabant							
Zeeland							
De Markiezaten							
De Baronie							
Hart van Brabant							
Oost-Brabant							
's Hertogenbosch							
Eindhoven							
Helmond							
Limburg							
Noord en Midden Limburg							
Parkstad-Limburg							
Zuid-West-Limburg							

	Vermogensdelicten	Vandalismedelicten	Slachtofferchap totaal	Cybercrime totaal	Tevredenheid contact politie	Tevredenheid functioneren politie in buurt	Preventieve voorzieningen woning
Noord-Nederland							
Fryslân							
Groningen							
Drenthe							
Oost-Nederland							
IJsselland							
Twente							
Noord en Oost Gelderland							
Gelderland Midden							
Gelderland Zuid							
Midden-Nederland							
Gooi en Vechtstreek							
Flevoland							
Oost Utrecht							
Utrecht Stad							
West Utrecht							
Noord-Holland							
Noord Holland Noord							
Zaanstreek Waterland							
Kennemerland							
Amsterdam							
Amsterdam Noord							
Amsterdam Oost							
Amsterdam Zuid							
Amsterdam West							
Den Haag							
Den Haag Centrum							
Den Haag West							
Den Haag Zuid							
Zoetermeer - Leidschendam							
Westland - Delft							
Leiden - Bollenstreek							
Alphen aan den Rijn - Gouda							
Rotterdam							
Rijnmond Noord							
Rotterdam Stad							
Rijnmond Oost							
Rotterdam Zuid							
Rijnmond Zuid-West							
Zuid-Holland Zuid							
Zeeland - West-Brabant							
Zeeland							
De Markiezaten							
De Baronie							
Hart van Brabant							
Oost-Brabant							
's Hertogenbosch							
Eindhoven							
Helmond							
Limburg							
Noord en Midden Limburg							
Parkstad-Limburg							
Zuid-West-Limburg							

- Gunstiger dan landelijk gemiddeld
- Landelijk gemiddeld
- Ongunstiger dan landelijk gemiddeld

Regionale eenheden en districten - 2017: vergelijking ten opzichte van 2012

	Rapportcijfer leefbaarheid	Fysieke verloedering	Sociale overlast	Verkeers-overlast	Wel eens onveilig in buurt	Wel eens onveilig	Gewelddelicten
Noord-Nederland							
Fryslân							
Groningen							
Drenthe							
Oost-Nederland							
IJsselland							
Twente							
Noord en Oost Gelderland							
Gelderland Midden							
Gelderland Zuid							
Midden-Nederland							
Gooi en Vechtstreek							
Flevoland							
Oost Utrecht							
Utrecht Stad							
West Utrecht							
Noord-Holland							
Noord Holland Noord							
Zaanstreek Waterland							
Kennemerland							
Amsterdam							
Amsterdam Noord							
Amsterdam Oost							
Amsterdam Zuid							
Amsterdam West							
Den Haag							
Den Haag Centrum							
Den Haag West							
Den Haag Zuid							
Zoetermeer - Leidschendam							
Westland - Delft							
Leiden - Bollenstreek							
Alphen aan den Rijn - Gouda							
Rotterdam							
Rijnmond Noord							
Rotterdam Stad							
Rijnmond Oost							
Rotterdam Zuid							
Rijnmond Zuid-West							
Zuid-Holland Zuid							
Zeeland - West-Brabant							
Zeeland							
De Markiezaten							
De Baronie							
Hart van Brabant							
Oost-Brabant							
's Hertogenbosch							
Eindhoven							
Helmond							
Limburg							
Noord en Midden Limburg							
Parkstad-Limburg							
Zuid-West-Limburg							

- Gunstiger dan in 2012
- Gelijk aan 2012
- Ongunstiger dan in 2012

	Vermogensdelicten	Vandalismedelicten	Slachtoffer-schap totaal	Cybercrime totaal	Tevredenheid contact politie	Tevredenheid functioneren politie in buurt	Preventieve voorzieningen woning
Noord-Nederland							
Fryslân							
Groningen							
Drenthe							
Oost-Nederland							
IJsselland							
Twente							
Noord en Oost Gelderland							
Gelderland Midden							
Gelderland Zuid							
Midden-Nederland							
Gooi en Vechtstreek							
Flevoland							
Oost Utrecht							
Utrecht Stad							
West Utrecht							
Noord-Holland							
Noord Holland Noord							
Zaanstreek Waterland							
Kennemerland							
Amsterdam							
Amsterdam Noord							
Amsterdam Oost							
Amsterdam Zuid							
Amsterdam West							
Den Haag							
Den Haag Centrum							
Den Haag West							
Den Haag Zuid							
Zoetermeer - Leidschendam							
Westland - Delft							
Leiden - Bollenstreek							
Alphen aan den Rijn - Gouda							
Rotterdam							
Rijnmond Noord							
Rotterdam Stad							
Rijnmond Oost							
Rotterdam Zuid							
Rijnmond Zuid-West							
Zuid-Holland Zuid							
Zeeland - West-Brabant							
Zeeland							
De Markiezaten							
De Baronie							
Hart van Brabant							
Oost-Brabant							
's Hertogenbosch							
Eindhoven							
Helmond							
Limburg							
Noord en Midden Limburg							
Parkstad-Limburg							
Zuid-West-Limburg							

- Gunstiger dan in 2012
- Gelijk aan 2012
- Ongunstiger dan in 2012

Regionale uitkomsten

Uit het overzicht komen enkele duidelijke patronen naar voren:

- Inwoners van de districten in het noorden en oosten van het land (Fryslân, Drenthe, IJsselland, Twente en Noord en Oost Gelderland) en ook van de districten Oost Utrecht, Noord Holland Noord, Leiden – Bollenstreek, Alphen aan den Rijn – Gouda, Zeeland, 's Hertogenbosch, Helmond en Noord- en Midden-Limburg zijn gemiddeld positiever over (de meeste) zaken als fysieke verloedering, sociale overlast, verkeersoverlast en veiligheidsbeleving. Ook wat betreft de mate van slachtofferschap van criminaliteit doet een aantal van deze districten het beter dan gemiddeld. Qua tevredenheid over het functioneren van de politie in de buurt doen districten in Den Haag en vooral Amsterdam het bovengemiddeld goed. Op het gebied van de aanwezigheid van preventieve voorzieningen in of rond de woning scoren bijna alle districten in Zeeland – West-Brabant, Oost-Brabant en Limburg hoger dan gemiddeld.
- Inwoners van veel districten in de grootstedelijke regionale eenheden Amsterdam, Rotterdam en Limburg zijn gemiddeld minder positief over de leefbaarheid en overlast in de buurt en ze voelen zich gemiddeld ook onveiliger. Ook in de districten Utrecht Stad, Den Haag Centrum en Den Haag Zuid is dat het geval. In alle districten van de regionale eenheid Amsterdam, in veel districten van de regionale eenheden Rotterdam en Den Haag en in Utrecht Stad ligt het slachtofferschap van criminaliteit in totaliteit hoger dan gemiddeld in Nederland. Inwoners van alle districten in Amsterdam en de meeste districten in Den Haag oordelen daarentegen positiever over het functioneren van de politie in de buurt. Aan preventie rondom de woning wordt in alle districten van Amsterdam en de meeste districten van Rotterdam en Den Haag relatief weinig gedaan, behalve in het district Alphen aan den Rijn – Gouda, Rijnmond Zuid-West en Zuid-Holland Zuid.
- Tussen 2012 en 2017 is het slachtofferschap in alle districten van Noord-Nederland, Noord-Holland en Oost-Brabant en in de meeste districten van Oost-Nederland, Midden-Nederland, Den Haag en Limburg afgenomen. In bijna al deze districten zijn de vermogensdelicten gedaald in vergelijking met 2012. Voor de andere indicatoren hebben zich op het niveau van de regionale eenheden en districten in de meeste gevallen geen significante wijzigingen voorgedaan tussen 2017 en 2012. Daar waar wel verschuivingen hebben plaatsgevonden zijn deze in bijna alle gevallen gunstig. Regionale eenheden die zich op de onderzochte indicatoren gunstig hebben ontwikkeld zijn met name Midden-Nederland en vooral Den Haag. In de regionale eenheid Oost-Nederland en het district Gelderland Zuid wordt er in 2017 minder aan preventie rondom de woning gedaan in vergelijking met 2012.

2.

Leefbaarheid

en overlast

in woonbuurt

In dit hoofdstuk staat het thema leefbaarheid en overlast in de woonbuurt centraal. Eerst komt aan de orde hoe Nederlanders de fysieke voorzieningen en sociale cohesie in hun buurt ervaren. Vervolgens gaat het om de overlast in de buurt. Welke vormen van overlast komen het meest voor en van welke heeft men de meeste last? Meer cijfermateriaal over dit onderwerp, [uitgesplitst naar regio en persoonskenmerken](#), is beschikbaar via StatLine.

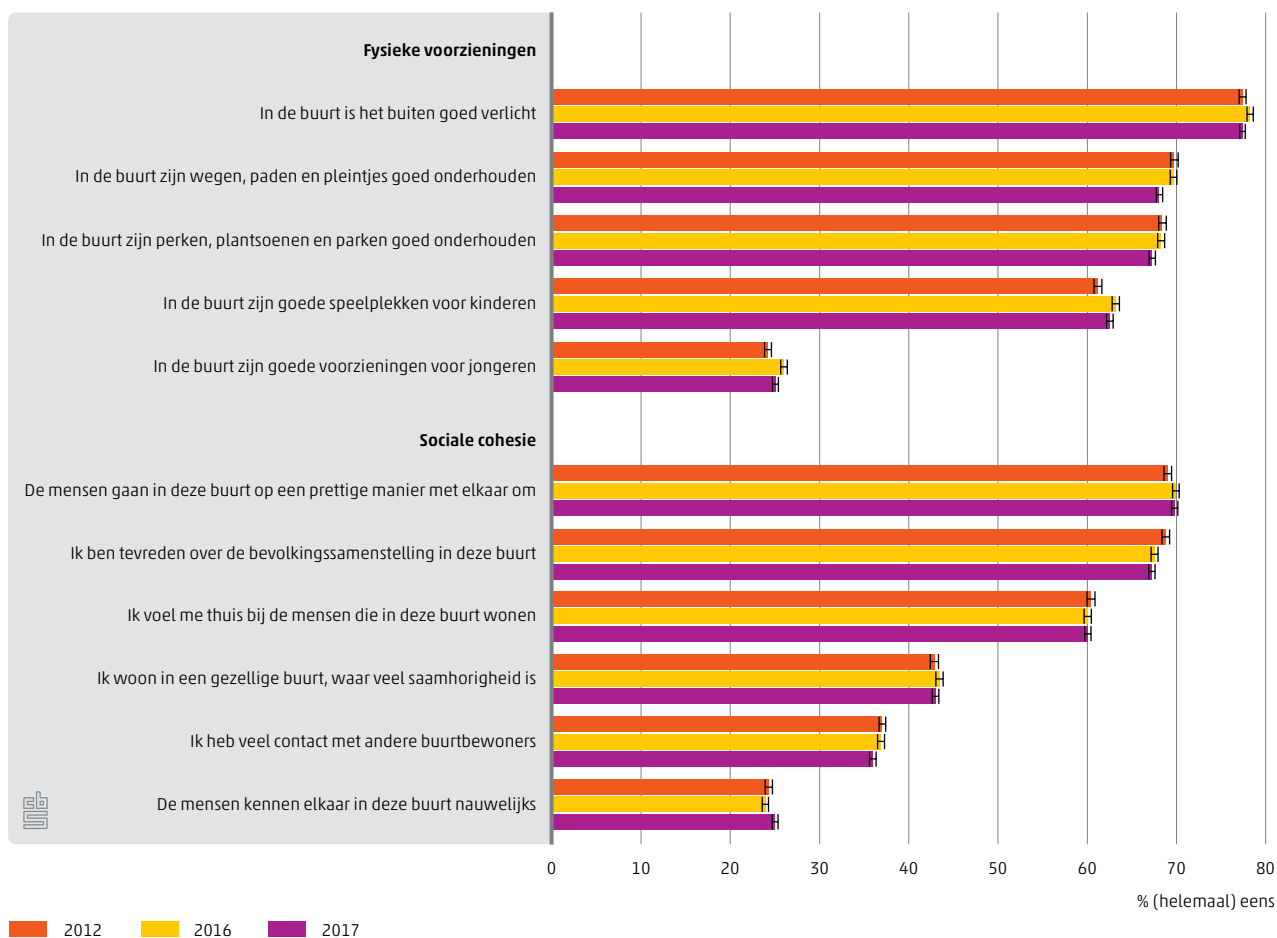
In de Veiligheidsmonitor is respondenten door middel van een aantal stellingen gevraagd naar hun mening over fysieke voorzieningen in hun woonbuurt. In 2017 is ruim driekwart van de Nederlanders (77 procent) het (helemaal) eens met de stelling dat het in hun buurt buiten goed verlicht is. Dit percentage is iets lager dan in 2016, maar vergelijkbaar met 2012, het startjaar van de Veiligheidsmonitor. Het merendeel vindt ook dat de wegen, paden en pleintjes (68 procent) en de perken, plantsoenen, parken (67 procent) goed onderhouden zijn. Deze cijfers zijn iets lager ten opzichte van 2016 en 2012. 63 procent is het er (helemaal) mee eens dat er in de buurt goede speelplekken voor kinderen zijn. De tevredenheid over jongerenvoorzieningen is aanzienlijk lager. Een kwart (25 procent) vindt dat er goede voorzieningen voor jongeren in de buurt zijn. De tevredenheid over zowel de speelplekken voor kinderen als over de jongerenvoorzieningen is iets toegenomen ten opzichte van 2012. In het geval van de jongerenvoorzieningen lag de tevredenheid in 2016 nog iets hoger.

Ook de sociale cohesie in de eigen woonbuurt is in de Veiligheidsmonitor door middel van stellingen onderzocht. In 2017 ervaart 70 procent het als prettig hoe mensen in de buurt met elkaar omgaan. Een vrijwel even groot deel is tevreden over de bevolkingssamenstelling in de eigen buurt (67 procent). Dit is vergelijkbaar met 2016, maar ligt iets lager dan in 2012. De stelling 'Ik voel me thuis bij de mensen die in deze buurt wonen' wordt door zes op de tien Nederlanders (60 procent) onderschreven. Een kleiner aandeel ervaart de eigen woonbuurt als een gezellige buurt waar mensen elkaar helpen en dingen samen doen (43 procent) en zegt veel contact te hebben met andere buurtbewoners (36 procent). In 2016 en 2012 lag het aandeel met veel burenccontact iets hoger. De enige negatief geformuleerde stelling 'De mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks' wordt door een kwart (25 procent) onderschreven. In vergelijking met 2016 is dit iets toegenomen, maar het verschilt niet van 2012.

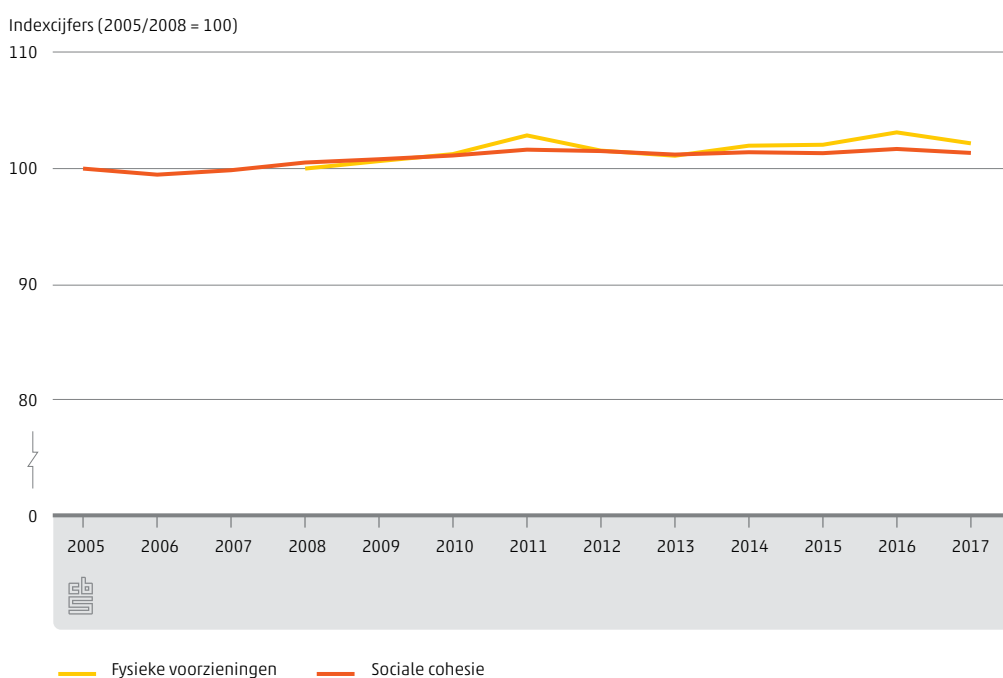
Op basis van alle stellingen over fysieke voorzieningen en vier van de zes stellingen over sociale cohesie (mensen kennen elkaar nauwelijks; mensen gaan op een prettige manier met elkaar om; gezellige buurt waar mensen elkaar helpen en dingen samen doen; thuis voelen bij de bewoners van de buurt) zijn schaalscores voor respectievelijk fysieke voorzieningen en sociale cohesie berekend. Deze schaalscores lopen van 0 tot en met 10, waarbij een hogere score overeenkomt met een positiever oordeel over fysieke voorzieningen respectievelijk sociale cohesie.

In 2017 bedraagt de gemiddelde schaalscore voor fysieke voorzieningen een 6,3. Deze score ligt iets lager dan in 2016, maar iets hoger dan in 2012. De gemiddelde schaalscore voor sociale cohesie is met een 6,2 niet veranderd. Over de periode 2008-2017 is het oordeel over de fysieke voorzieningen in de buurt weinig veranderd. Ook het oordeel over de sociale cohesie in de buurt, dat gemeten is tussen 2005 en 2017, laat een stabiel beeld zien.

2.1 Fysieke voorzieningen en sociale cohesie in buurt

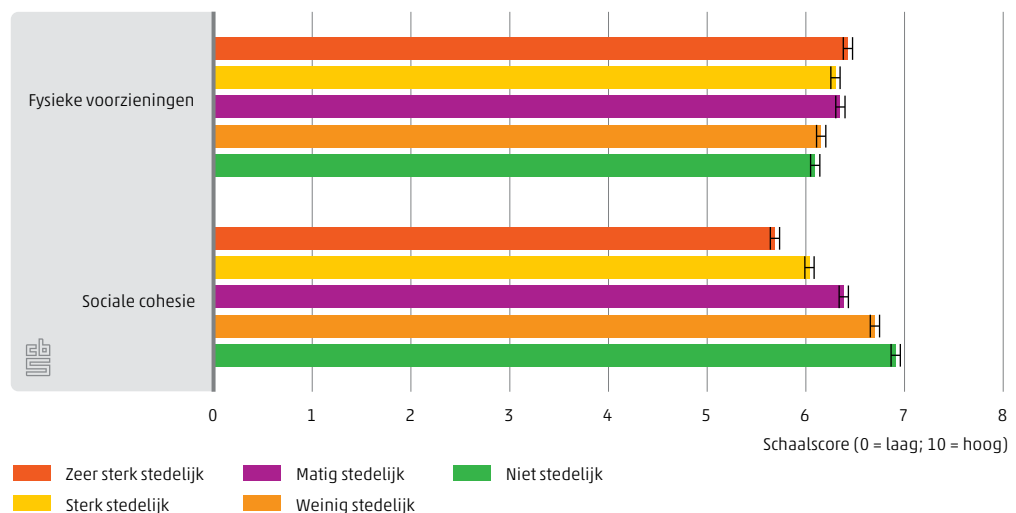
2.2 Fysieke voorzieningen en sociale cohesie - trends

Het oordeel over de fysieke voorzieningen in de buurt is in (zeer) sterk stedelijke gebieden en matig stedelijke gebieden positiever dan in weinig of niet stedelijke gebieden, maar de verschillen zijn klein.

Het oordeel over de sociale cohesie in de buurt daarentegen verschilt sterk naar stedelijkheidsgraad en is omgekeerd aan het beeld bij fysieke voorzieningen: inwoners van minder verstedelijkte gebieden ervaren duidelijk vaker sociale cohesie in hun buurt dan inwoners van meer verstedelijkte gebieden.

2.3 Fysieke voorzieningen en sociale cohesie in buurt - naar stedelijkheid, 2017

Nederlanders geven de leefbaarheid in hun buurt in 2017 gemiddeld een 7,5 als rapportcijfer. Dit is gelijk aan 2016, maar een fractie hoger dan in 2012.

Om een beeld te krijgen van het vóórkomen van buurtoverlast en de beleving hiervan is respondenten een 13-tal vormen van overlast voorgelegd, met de vraag of die vorm van overlast wel eens voorkomt in de eigen buurt en, zo ja, in welke mate men daar dan zelf overlast van ervaart (antwoordmogelijkheden: 'veel overlast', 'een beetje overlast', 'weinig overlast', 'geen antwoord'). 12 van de 13 afzonderlijke overlastvormen zijn hieronder ingedeeld in drie categorieën: fysieke overlast, sociale overlast en verkeersoverlast, gevolgd door overlast totaal (alle 13 vormen van overlast samengenomen).

Fysieke verloedering bestaat uit vier overlastvormen, te weten: 'rommel op straat', 'straatmeubilair, zoals vuilnisbakken, bankjes of bushokjes, dat vernield is', 'bekladde muren of gebouwen', en 'hondenpoep op de stoep, straat of in de perken'.

Het grootste overlastprobleem in de fysieke sfeer is hondenpoep. Bijna twee op de tien Nederlanders (17 procent) geven aan hier zelf veel overlast van te ervaren.¹⁾ Van rommel op straat heeft 7 procent zelf veel overlast. Vernieling van straatmeubilair en bekladde muren of gebouwen worden minder als overlast gevend ervaren.

In totaal zegt ruim een op de vijf Nederlanders (22 procent) veel overlast te hebben van een of meer vormen van fysieke verloedering. Dit is vergelijkbaar met 2016,

¹⁾ Bij de berekening van het aandeel personen dat 'veel overlast' ervaart is telkens gepercenteerd op de totale populatie, en dus niet alleen op degenen die zeggen dat de betreffende overlastvorm wel eens voorkomt.

maar minder dan in 2012. De overlast van bekladde muren of gebouwen, vernieling van straatmeubilair en hondenpoep is gedaald ten opzichte van 2012.

Sociale overlast omvat de volgende vijf vormen van overlast: 'dronken mensen op straat', 'druggebruik of drugshandel, bijvoorbeeld op straat of in coffeeshops', 'overlast door buurtbewoners', 'mensen die op straat worden lastiggevallen' en 'rondhangende jongeren'.

De grootste overlast in de sociale sfeer is afkomstig van rondhangende jongeren en van buurtbewoners. In 2017 geeft telkens 5 procent aan hier veel overlast van te ervaren. Van druggebruik of drugshandel heeft 3 procent veel overlast. Ruim 2 procent van de mensen ervaart veel overlast van dronken mensen op straat. Het lastigvallen van mensen op straat ervaart men met 1 procent het minst als overlastprobleem.

In totaal zegt in 2017 ongeveer een op de acht Nederlanders (12 procent) veel overlast te hebben van een of meer vormen van sociale overlast. Dit is vergelijkbaar met 2016 maar minder dan in 2012. Ten opzichte van 2012 is er in 2017 minder overlast van dronken mensen op straat, mensen die op straat worden lastig gevallen en rondhangende jongeren.

Bij verkeersoverlast in de buurt gaat het om 'te hard rijden', 'parkeerproblemen, bijvoorbeeld fout geparkeerde voertuigen of drukte', en 'agressief gedrag in het verkeer'.

Te hard rijden is het grootste overlastprobleem. In 2017 geeft ruim een op de vijf (22 procent) aan hier veel overlast van te ervaren. Van parkeerproblemen heeft een op de zes (17 procent) veel overlast. Van agressief gedrag in het verkeer wordt met 6 procent de minste overlast ervaren.

In totaal zeggen in 2017 ruim drie op de tien Nederlanders (31 procent) dat ze veel overlast ervaren van een of meer vormen van verkeersoverlast. Dat is iets hoger dan in 2016 maar minder dan in 2012. In 2017 ervaren Nederlanders vaker parkeerproblemen en veel overlast van agressief gedrag in het verkeer dan in 2016. De parkeerproblemen zijn wel minder groot dan in 2012.

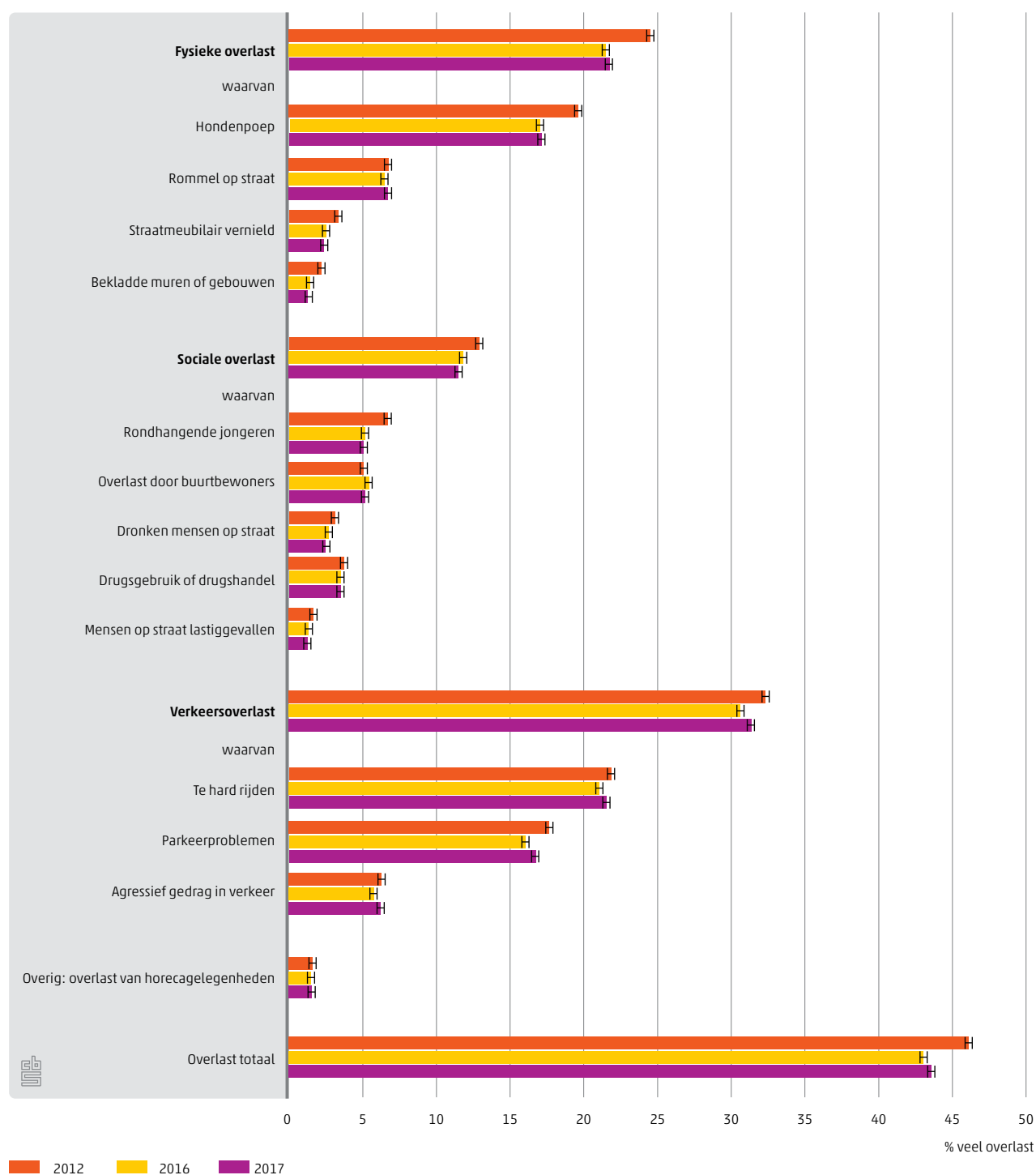
Het aandeel mensen dat veel overlast ervaart van een of meer van de in totaal 13 onderscheiden overlastvormen geeft de totaal ervaren overlast weer.²⁾ In 2017 zegt 44 procent van de Nederlanders veel overlast te ervaren van tenminste één overlastvorm. Dit is vergelijkbaar met 2016, maar lager dan in 2012 toen dit aandeel 46 procent bedroeg.

44% ervaart
veel overlast in de buurt

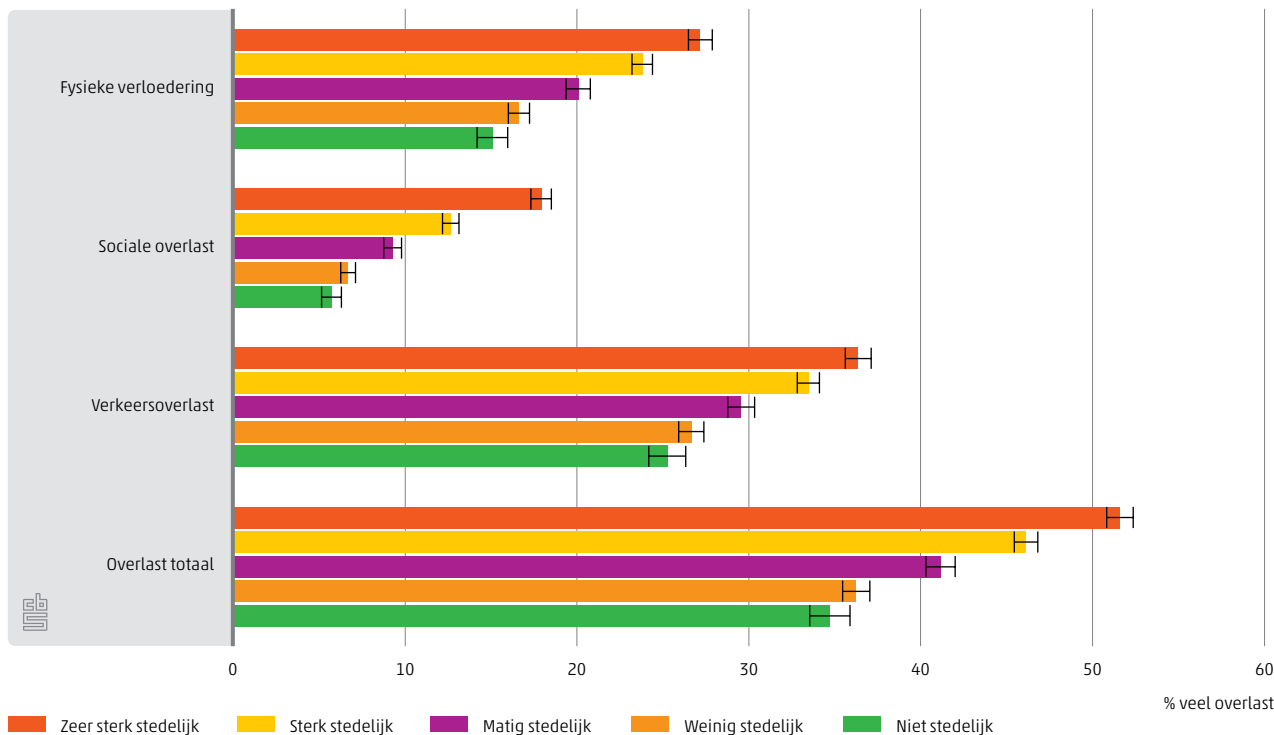
²⁾ Het betreft vier overlastvormen in de categorie fysieke verloedering, vijf overlastvormen in de categorie sociale overlast, drie overlastvormen in de categorie verkeersoverlast, aangevuld met de overlastvorm 'hinder van horecagelegenheden, zoals cafés, restaurants of snackbars'.

2.4 Overlast in buurt - naar soort overlast

In meer verstedelijkte gebieden ervaren inwoners duidelijk meer buurtoverlast dan in minder verstedelijkte gebieden. In 2017 geeft in zeer sterk stedelijke gebieden meer dan de helft van de inwoners (52 procent) aan veel overlast van een of meer van de 13 genoemde overlastvormen te ervaren, tegen ruim een derde (35 procent) van de inwoners in niet-stedelijke gebieden.

2.5 Overlast in buurt - naar stedelijkheid,2017

In 2017 is het aandeel inwoners dat veel overlast in de buurt ervaart hoger dan gemiddeld in de regionale eenheden Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Zeeland-West-Brabant en Limburg. Minder dan landelijk gemiddeld wordt buurtoverlast ervaren in Noord-Nederland, Oost-Nederland en Oost-Brabant.

Binnen de regionale eenheden kan de ervaren overlast tussen de basisteams flink uit elkaar lopen. In Limburg bijvoorbeeld, dat met een gemiddeld overlastaandeel van 49 procent (tegen 44 procent landelijk) bovengemiddeld hoog scoort, lopen de percentages naar basisteam uiteen van 30 procent in Horst/Peel en Maas tot 64 procent in Kerkrade. Lager dan gemiddeld in Limburg is het aandeel dat veel buurtoverlast ervaart naast Horst/Peel en Maas in de basisteams Venray/Gennep en Echt. Hoger dan het Limburgs gemiddelde zijn de overlastpercentages behalve in Kerkrade in het basisteam Heerlen.

In Oost-Nederland, een regionale eenheid waar de overlast in de buurt met 38 procent benedengemiddeld laag is, variëren de overlastpercentages van 26 procent in de basisteams Vechtdal en Achterhoek-Oost tot 56 procent in Arnhem-Noord. In de basisteams Twente-West, Noordoost-Twente, IJsselstreek en Veluwe Vallei-Noord is het overlastaandeel, net als in Vechtdal en Achterhoek-Oost, lager dan het regionale gemiddelde van Oost-Nederland. Hoger dan dit gemiddelde is de ervaren buurtoverlast behalve in Arnhem-Noord in de basisteams Enschede, Arnhem-Zuid, IJsselwaarden en Nijmegen-Zuid.

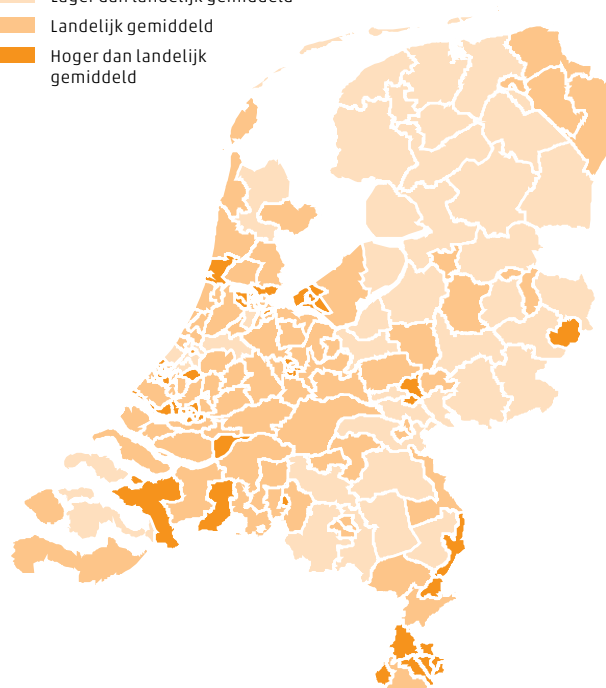
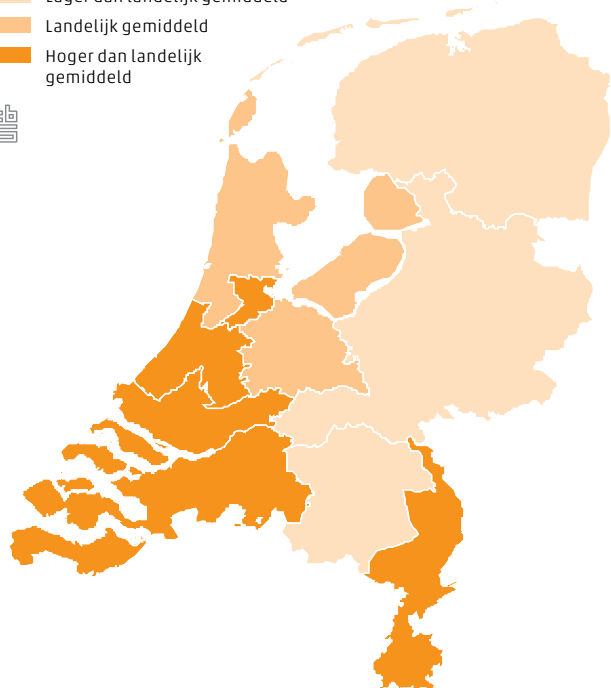

2.6 Overlast totaal in buurt - naar regionale eenheid en basisteam, 2017

- Lager dan landelijk gemiddeld
- Landelijk gemiddeld
- Hoger dan landelijk gemiddeld

- Lager dan landelijk gemiddeld
- Landelijk gemiddeld
- Hoger dan landelijk gemiddeld

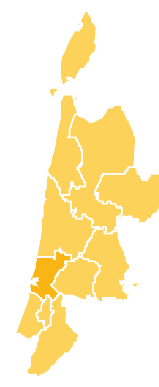
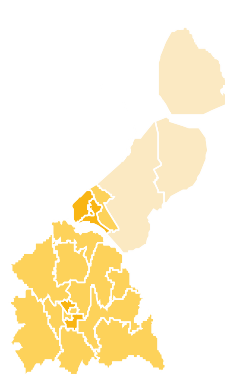
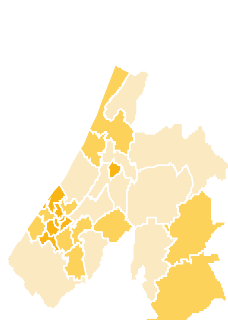
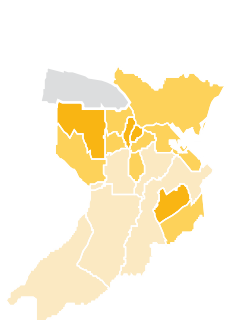
Amsterdam

Den Haag

Limburg

Midden-Nederland

Noord-Holland

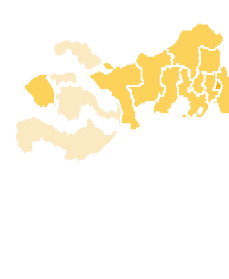
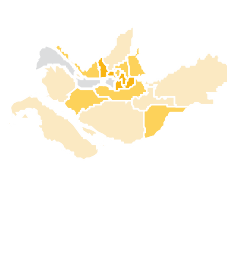
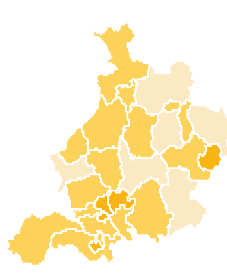
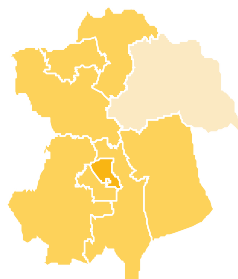
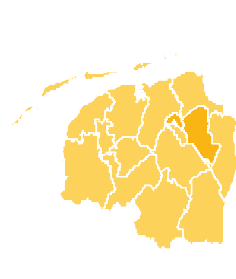
Noord-Nederland

Oost-Brabant

Oost-Nederland

Rotterdam

Zeeland-West-Brabant

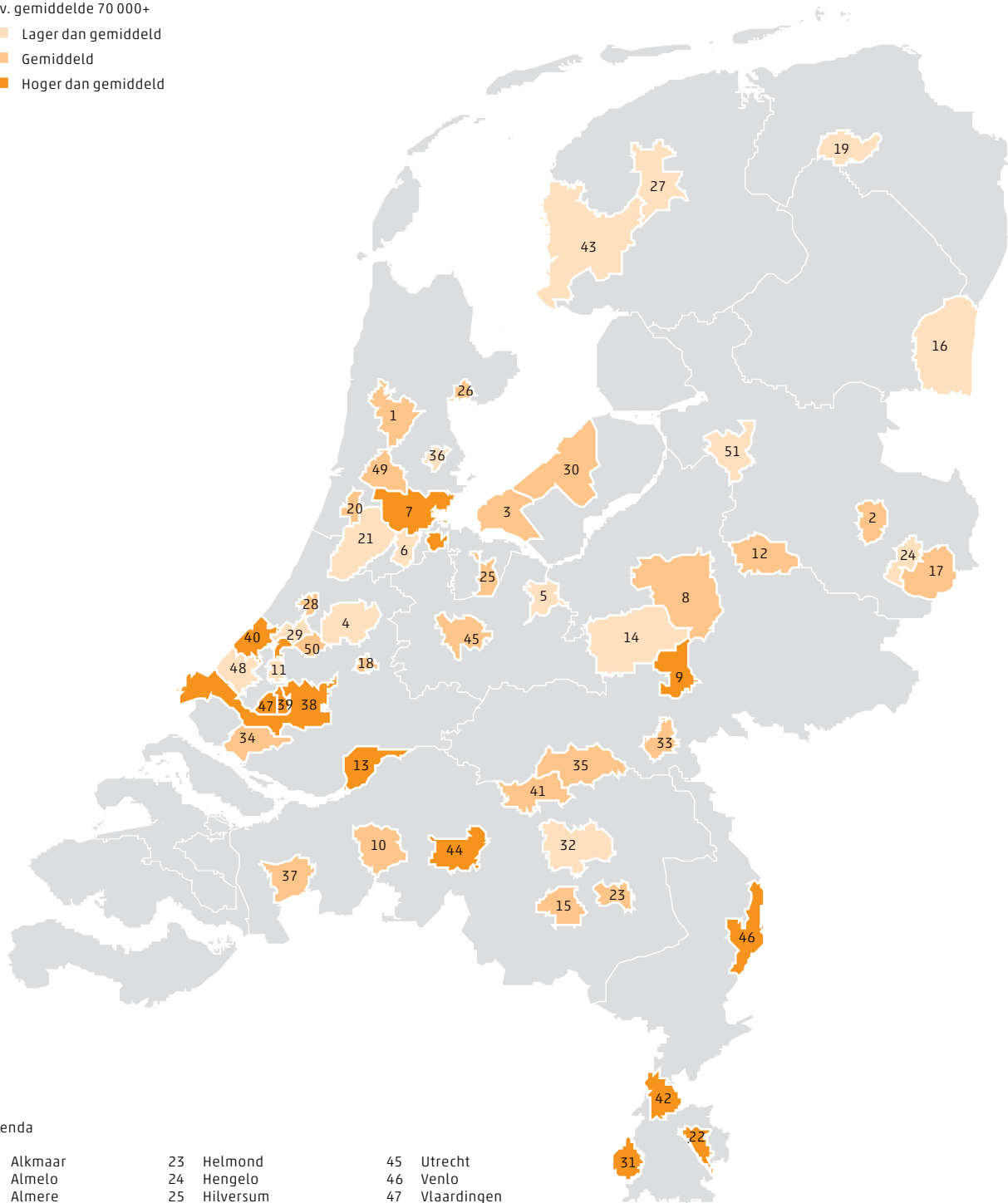

- Lager dan regionaal gemiddeld
- Regionaal gemiddeld
- Hoger dan regionaal gemiddeld

2.7 Overlast totaal in buurt - naar 70.000+ gemeenten, 2017

t.o.v. gemiddelde 70 000+

- Lager dan gemiddeld
- Gemiddeld
- Hoger dan gemiddeld

Legenda

1 Alkmaar	23 Helmond	45 Utrecht
2 Almelo	24 Hengelo	46 Venlo
3 Almere	25 Hilversum	47 Vlaardingen
4 Alphen aan den Rijn	26 Hoorn	48 Westland
5 Amersfoort	27 Leeuwarden	49 Zaanstad
6 Amstelveen	28 Leiden	50 Zoetermeer
7 Amsterdam	29 Leidschendam-Voorburg	51 Zwolle
8 Apeldoorn	30 Lelystad	
9 Arnhem	31 Maastricht	
10 Breda	32 Meierijstad	
11 Delft	33 Nijmegen	
12 Deventer	34 Nissewaard	
13 Dordrecht	35 Oss	
14 Ede	36 Purmerend	
15 Eindhoven	37 Roosendaal	
16 Emmen	38 Rotterdam	
17 Enschede	39 Schiedam	
18 Gouda	40 's Gravenhage	
19 Groningen	41 's Hertogenbosch	
20 Haarlem	42 Sittard-Geleen	
21 Haarlemmermeer	43 Súdwest Fryslân	
22 Heerlen	44 Tilburg	

In de 70 000+ gemeenten is meer sprake van buurtoverlast dan landelijk gemiddeld. In deze gemeenten ervaart in 2017 bijna de helft van de inwoners (49 procent) veel buurtoverlast. Landelijk is dit 44 procent (zie figuur 2.4). In vergelijking met 2016 is de ervaren buurtoverlast in de 70 000+ gemeenten niet wezenlijk veranderd. Binnen de groep van 70 000+ gemeenten wordt de meeste buurtoverlast ervaren in de G4 (54 procent), gevolgd door de G32 (47 procent) en ten slotte de overige 70 000 gemeenten (42 procent). Ook deze overlastpercentages zijn vergelijkbaar met die van 2016.

In Amsterdam, Arnhem, Dordrecht, Heerlen, Maastricht, Rotterdam, 's Gravenhage, Schiedam, Sittard-Geleen, Tilburg, Venlo en Vlaardingen ligt de ervaren buurtoverlast hoger dan het gemiddelde van de 70 000+ gemeenten. Lager dan dit gemiddelde is de overlast in Alphen aan den Rijn, Amersfoort, Amstelveen, Delft, Ede, Emmen, Groningen, Haarlemmermeer, Hengelo, Leeuwarden, Leidschendam-Voorburg, Meierijstad, Purmerend, Súdwest Fryslân, Westland en Zwolle.

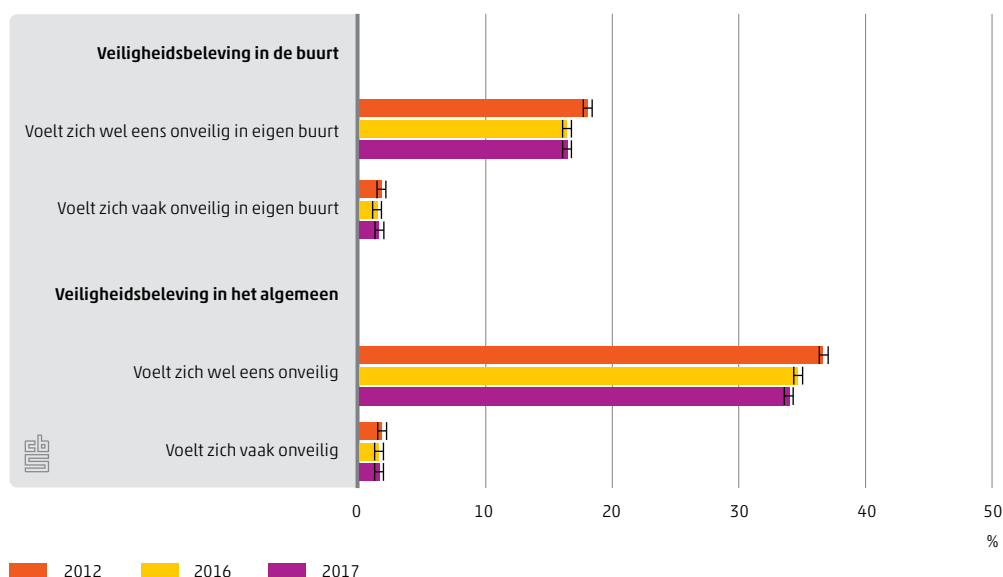
3.

Veiligheidsbeleving

In dit hoofdstuk staat centraal hoe de burger de veiligheid beleeft. Het gaat dan om gevoelens van onveiligheid, niet alleen in het algemeen maar ook in de eigen woonbuurt en op een aantal specifieke plekken in de eigen woonplaats. Naast deze affectieve dimensie van veiligheidsbeleving komen ook gedragsdimensies van veiligheidsbeleving (vermijdingsgedrag) en cognitieve dimensies van veiligheidsbeleving (de verstandelijke inschatting van het vóórkomen en de ontwikkeling van criminaliteit) aan de orde. Meer achtergrondcijfers over verschillen in veiligheidsbeleving naar regio, en naar persoonskenmerken zijn te vinden op StatLine.

In 2017 voelt 16 procent zich wel eens onveilig in de eigen buurt. Dat is hetzelfde als in 2016, maar vergeleken met 2012 (18 procent) is het iets lager. Anderhalf procent voelt zich in 2017 vaak onveilig in de eigen buurt. Dit is vergelijkbaar met 2016 en 2012. Naast de veiligheidsbeleving in de buurt is in de Veiligheidsmonitor ook naar de veiligheidsbeleving in algemene zin gevraagd. In 2017 voelt ruim een op de drie mensen (34 procent) zich wel eens onveilig. Dit aandeel is meer dan het dubbele van dat van de onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt. Het percentage dat zich wel eens onveilig voelt is vergelijkbaar met 2016, maar iets lager dan in 2012 (37 procent). In 2017 voelt 2 procent zich in algemene zin vaak onveilig. Dit is gelijk aan 2016 en 2012.

3.1 Veiligheidsbeleving in buurt en in algemeen

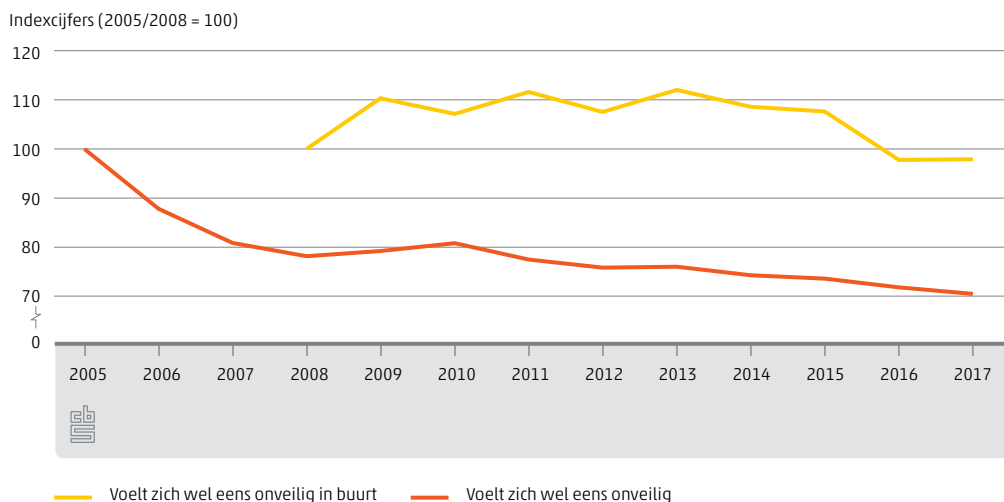

16% voelt zich wel eens onveilig in eigen buurt

In de periode 2005–2017 heeft de algemene veiligheidsbeleving zich gunstig ontwikkeld. De daling van de onveiligheidsgevoelens was het sterkst in de periode 2005–2008, maar de laatste jaren is eveneens sprake van een licht afnemende tendens. De buurtgerelateerde onveiligheidsgevoelens, die gemeten zijn tussen 2008 en 2017, zijn tussen 2008 en 2009 toegenomen. Daarna zijn lichte fluctuaties zichtbaar, met een daling tussen 2015 en 2016. Per saldo liggen de buurtgerelateerde onveiligheidsgevoelens in 2017 op hetzelfde niveau als in 2008.

3.2 Veiligheidsbeleving - trends

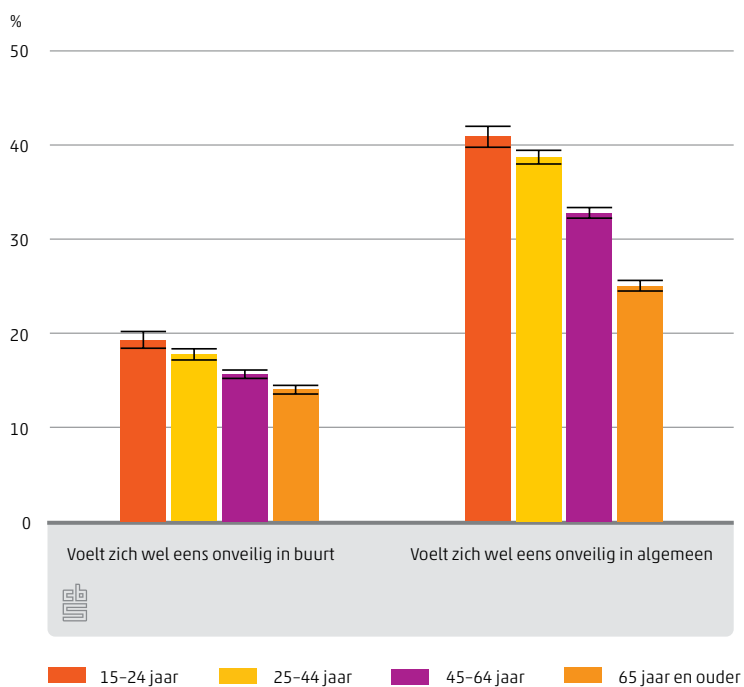
De veiligheidsbeleving verschilt naar leeftijd: 15–24-jarigen en 25–44-jarigen voelen zich onveilig dan 45–64-jarigen en vooral 65-plussers. Het verschil naar leeftijd is bij algemene onveiligheidsgevoelens duidelijk groter dan bij buurtgerelateerde onveiligheidsgevoelens.

Het aandeel inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt is in 2017 hoger dan gemiddeld in de regionale eenheden Amsterdam, Rotterdam en Limburg. Lager dan landelijk gemiddeld zijn de buurtgerelateerde onveiligheidsgevoelens in Noord-Nederland, Oost-Nederland, Noord-Holland en Oost-Brabant.

Net als de ervaren buurtoverlast kunnen ook de onveiligheidsgevoelens in de buurt tussen basisteams binnen een regionale eenheid fors verschillen. Zo lopen in Amsterdam, een regionale eenheid die met 22 procent een relatief hoog aandeel inwoners met onveiligheidsgevoelens in de buurt heeft, de percentages uiteen van 12 procent in basisteam Aalsmeer-Uithoorn tot 34 procent in het basisteam Nieuw West-Noord. Lager dan gemiddeld in Amsterdam is het aandeel dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt naast Aalsmeer-Uithoorn in Zuid-de Pijp, Zuid-Buitenveldert en Amstelveen. Hoger dan het Amsterdams gemiddelde zijn de onveiligheidsgevoelens behalve in Nieuw West-Noord in basisteam Zuidoost-Centrumgebied en Nieuw West-Zuid.

In Noord-Nederland, waar de buurtgerelateerde onveiligheidsgevoelens met 13 procent relatief laag zijn, loopt het aandeel inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt uiteen van 8 procent in basisteam Noordwest-Fryslân tot 25 procent in Groningen-Noord. Noordwest-Fryslân en Groningen-Noord zijn de enige basisteams die in positieve respectievelijk negatieve zin afwijken van het regionale gemiddelde van Noord-Nederland.

3.3 Veiligheidsbeleving in buurt en in algemeen - naar leeftijd, 2017

Een op de vijf inwoners van de 70 000+ gemeenten voelt zich in 2017 wel eens onveilig in de buurt. Landelijk ervaart een kleiner deel (16 procent) buurtgerelateerde onveiligheidsgevoelens (zie figuur 3.1). Binnen de 70 000+ gemeenten bestaan er ook verschillen. In de G4 voelt 25 procent zich wel eens onveilig in de buurt, in de G32 is dat 19 procent en in de overige 70 000+ gemeenten betreft het 14 procent. Net zoals landelijk zijn de buurtgerelateerde onveiligheidsgevoelens in de 70 000+ gemeenten tussen 2016 en 2017 op hetzelfde niveau gebleven.

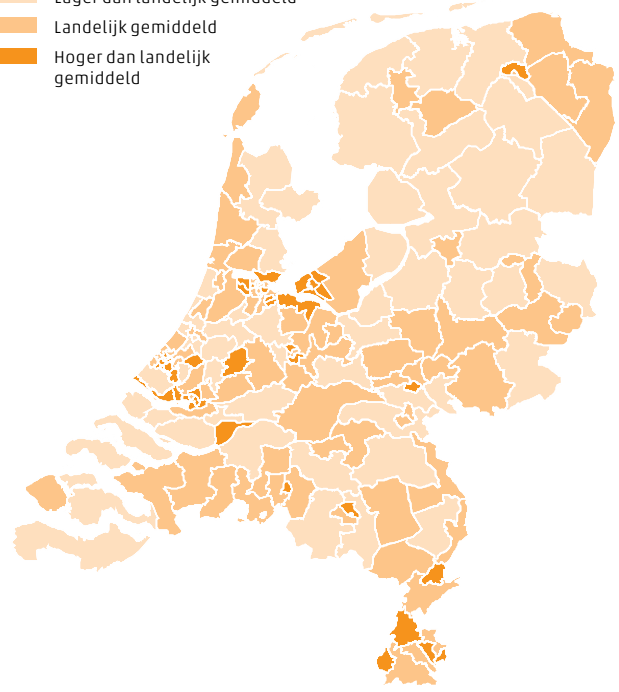
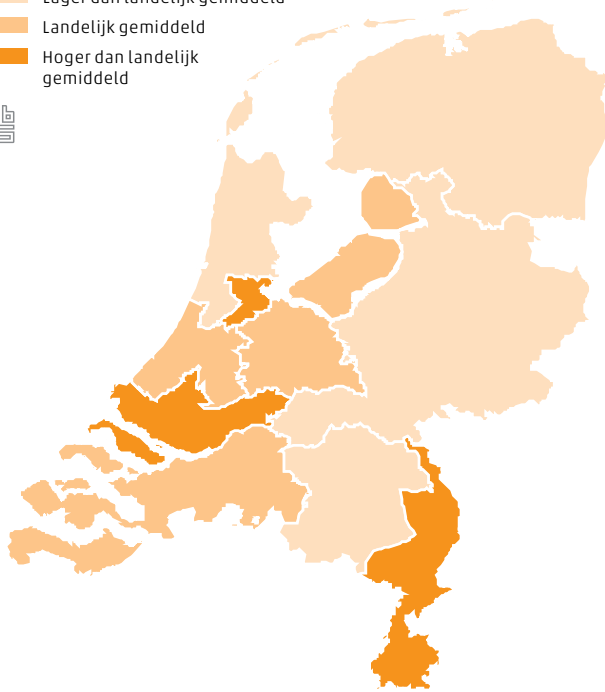
In Almere, Amsterdam, Heerlen, Helmond, Maastricht, Rotterdam, 's Gravenhage, Schiedam, Sittard-Geleen en Tilburg liggen de buurtgerelateerde onveiligheidsgevoelens in 2017 hoger dan het gemiddelde van de 70 000+ gemeenten. In de gemeenten Alphen aan den Rijn, Amstelveen, Apeldoorn, Ede, Emmen, Haarlemmermeer, Hilversum, Leeuwarden, Leiden, Leidschendam-Voorburg, Meierijstad, Nissewaard, Purmerend, Súdwest Fryslân, Westland en Zwolle liggen deze juist lager.

3.4 Onveiligheid in buurt - naar regionale eenheid en basisteam, 2017

- Lager dan landelijk gemiddeld
- Landelijk gemiddeld
- Hoger dan landelijk gemiddeld

- Lager dan landelijk gemiddeld
- Landelijk gemiddeld
- Hoger dan landelijk gemiddeld

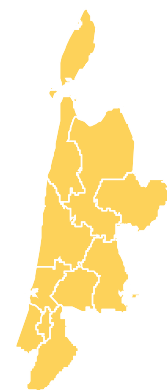
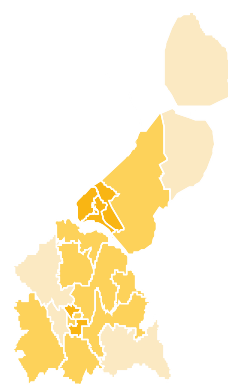
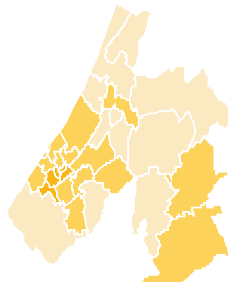
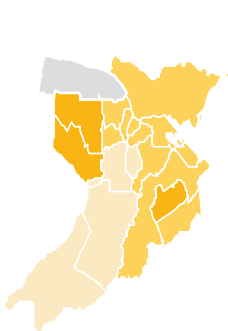
Amsterdam

Den Haag

Limburg

Midden-Nederland

Noord-Holland

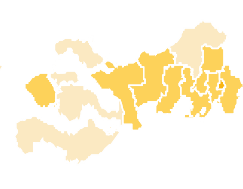
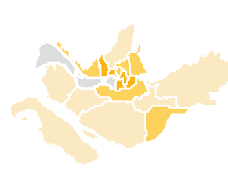
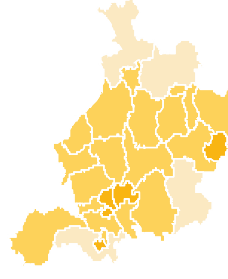
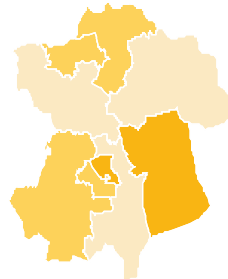
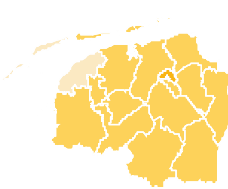
Noord-Nederland

Oost-Brabant

Oost-Nederland

Rotterdam

Zeeland-West-Brabant

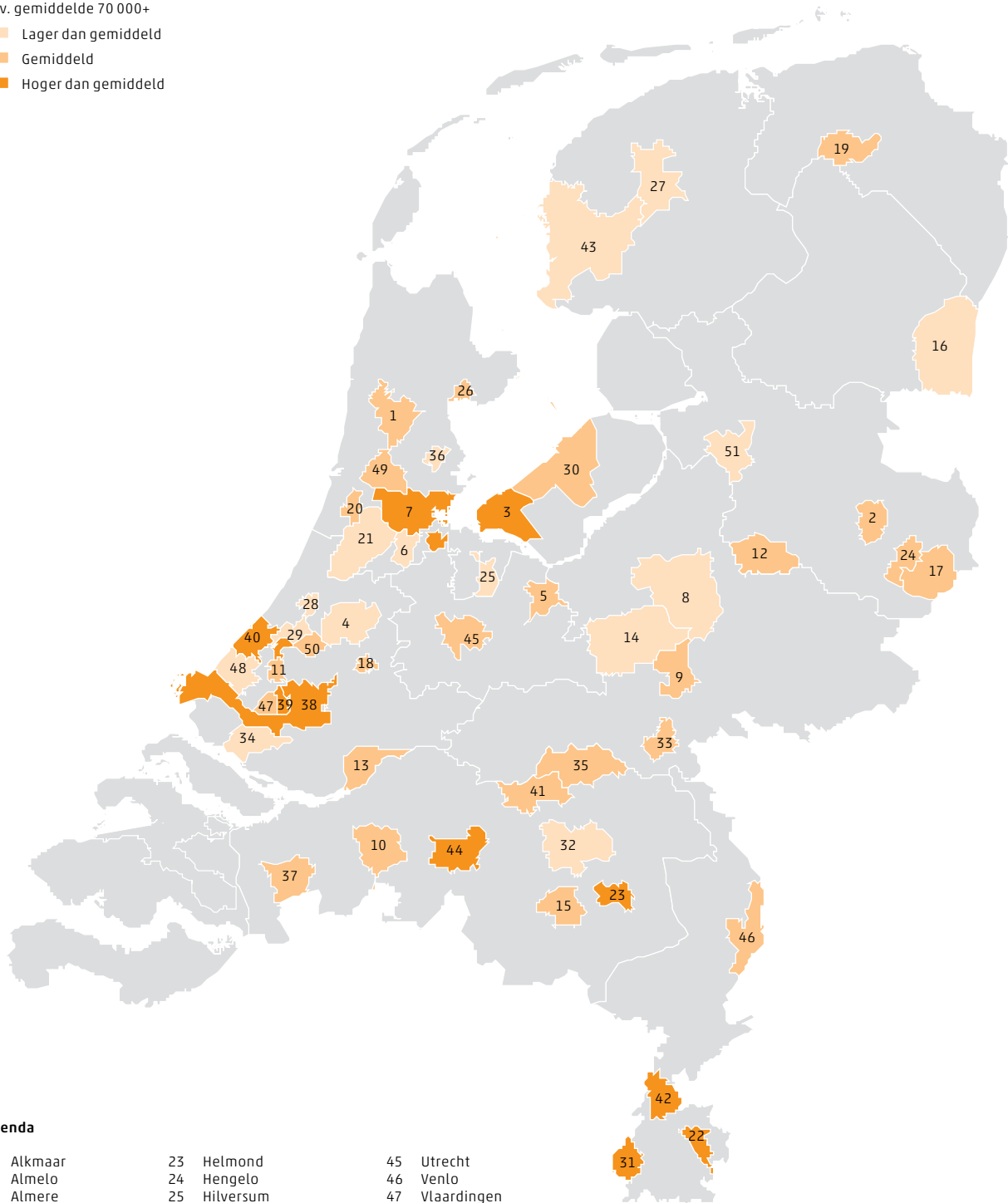
- Lager dan regionaal gemiddeld
- Regionaal gemiddeld
- Hoger dan regionaal gemiddeld

3.5 Onveiligheid in buurt - naar 70.000+ gemeenten, 2017

t.o.v. gemiddelde 70 000+

- Lager dan gemiddeld
- Gemiddeld
- Hoger dan gemiddeld

Legenda

1 Alkmaar	23 Helmond	45 Utrecht
2 Almelo	24 Hengelo	46 Venlo
3 Almere	25 Hilversum	47 Vlaardingen
4 Alphen aan den Rijn	26 Hoorn	48 Westland
5 Amersfoort	27 Leeuwarden	49 Zaanstad
6 Amstelveen	28 Leiden	50 Zoetermeer
7 Amsterdam	29 Leidschendam-Voorburg	51 Zwolle
8 Apeldoorn	30 Lelystad	
9 Arnhem	31 Maastricht	
10 Breda	32 Meierijstad	
11 Delft	33 Nijmegen	
12 Deventer	34 Nissewaard	
13 Dordrecht	35 Oss	
14 Ede	36 Purmerend	
15 Eindhoven	37 Roosendaal	
16 Emmen	38 Rotterdam	
17 Enschede	39 Schiedam	
18 Gouda	40 's Gravenhage	
19 Groningen	41 's Hertogenbosch	
20 Haarlem	42 Sittard-Geleen	
21 Haarlemmermeer	43 Súdwest Fryslân	
22 Heerlen	44 Tilburg	

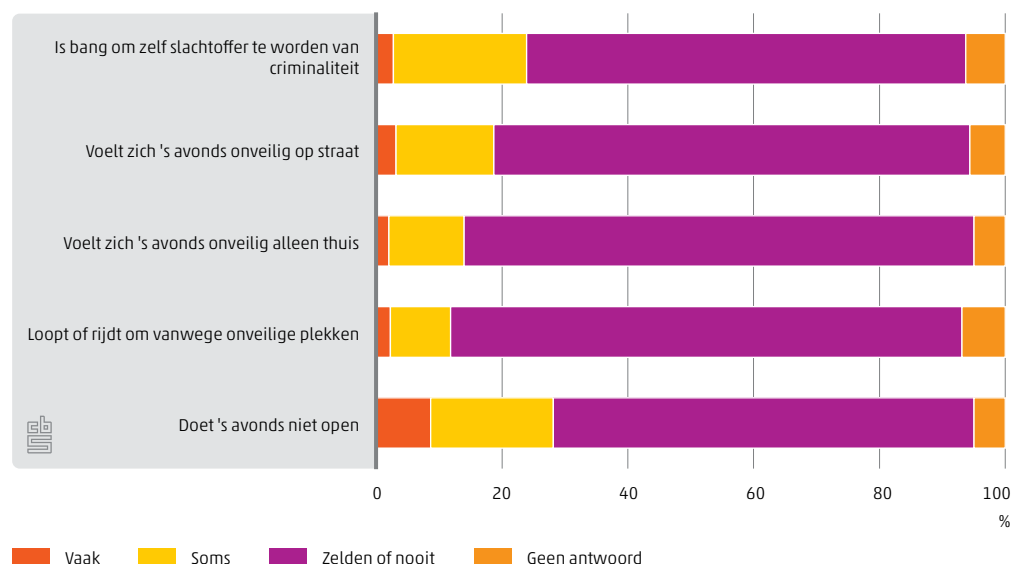
In 2017 voelt 3 procent van de mensen zich 's avonds vaak onveilig op straat in de eigen buurt; 16 procent heeft deze onveiligheidsgevoelens soms. Het aandeel dat zich 's avonds alleen thuis vaak onveilig voelt, bedraagt 2 procent; 12 procent voelt zich dan soms onveilig.

Bijna één op de tien (9 procent) doet 's avonds vaak niet open omdat men het niet veilig vindt, 20 procent doet dat soms niet. Het aandeel dat omloopt of omrijdt vanwege onveilige plekken ligt lager; 2 procent doet dat vaak en 10 procent soms.

Drie procent is vaak bang om zelf slachtoffer te worden van criminaliteit; 21 procent heeft deze angst soms.

Het merendeel van de mensen (81 procent) voelt zich 's avonds alleen thuis zelden of nooit onveilig en loopt of rijdt niet om vanwege onveilige plekken. Ook voelt ongeveer driekwart van de personen zich zelden of nooit onveilig op straat in de eigen buurt en twee derde van de mensen vertoont zelden of nooit vermijdingsgedrag door 's avonds de deur niet open te doen. Daarnaast is 70 procent zelden of nooit bang om slachtoffer te worden van criminaliteit.

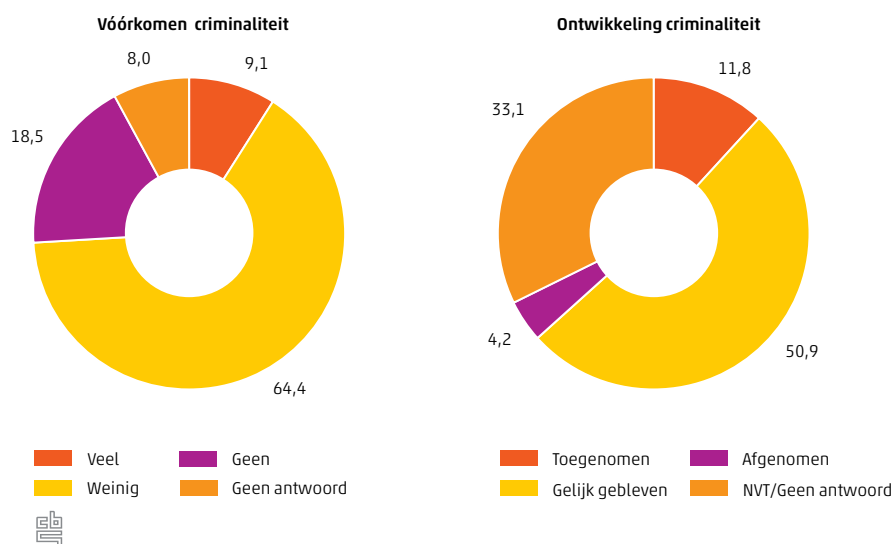
3.6 Onveiligheidsgevoelens 's avonds en vermijdingsgedrag in buurt, 2017

Negen procent van de mensen heeft in 2017 het idee dat er veel criminaliteit in de eigen buurt voorkomt. Het grootste deel (64 procent) denkt dat er weinig criminaliteit plaatsvindt, en 18 procent denkt dat er géén criminaliteit voorkomt.

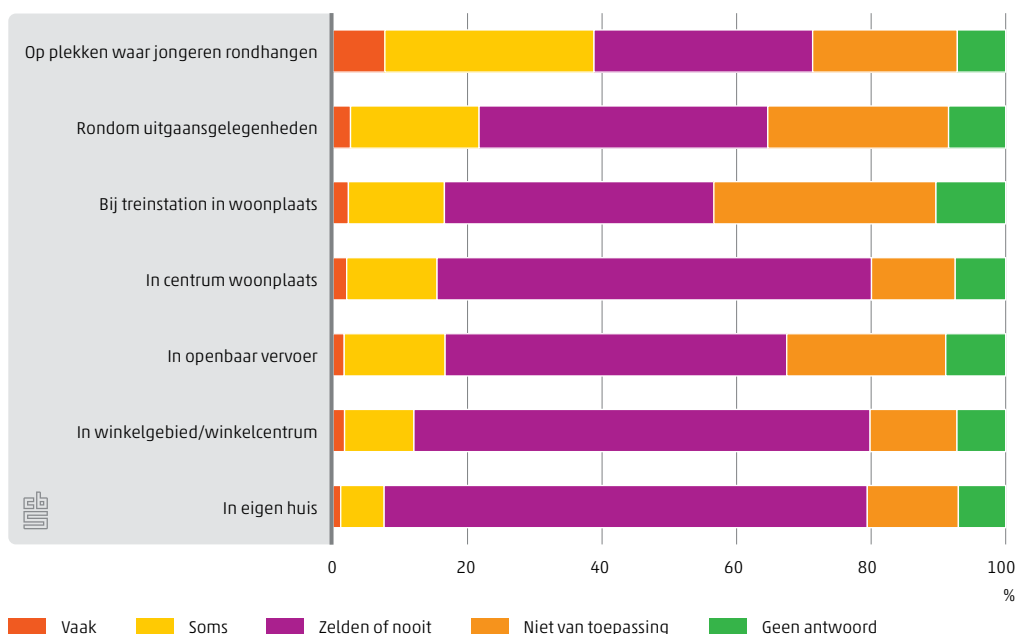
Wat betreft de ontwikkeling van de criminaliteit in de buurt is het aandeel dat denkt dat de criminaliteit in de afgelopen 12 maanden is toegenomen groter dan het aandeel dat denkt dat ze is afgenomen (12 tegen 4 procent). Ruim de helft denkt dat de criminaliteit gelijk gebleven is.

3.7 Beoordeling vóórkomen en ontwikkeling criminaliteit in buurt, 2017

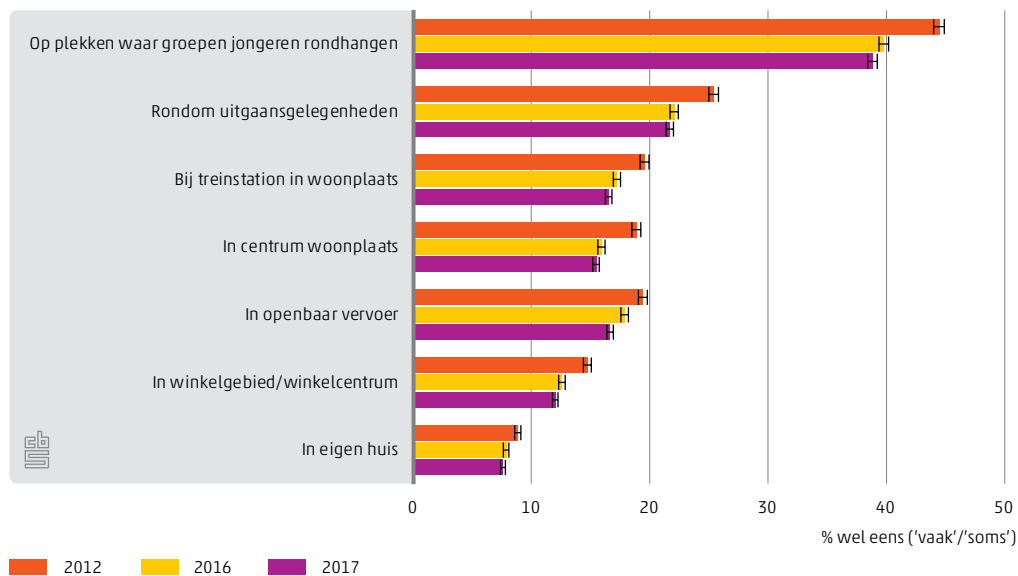
In de Veiligheidsmonitor is de respondenten een aantal plekken in de eigen woonplaats voorgelegd met de vraag om aan te geven of en hoe vaak men zich hier onveilig voelt. Indien een bepaalde plek niet in de eigen woonplaats voorkomt of indien de respondent nooit op de betreffende plek komt, kon men 'niet van toepassing' antwoorden. In 2017 zijn de onveiligheidsgevoelens het hoogst op plekken waar jongeren rondhangen: 39 procent voelt zich hier wel eens (dat wil zeggen 'vaak' of 'soms') onveilig. Ook de onveiligheidsgevoelens rondom uitgaansgelegenheden zijn relatief groot. Hier voelt 22 procent zich wel eens onveilig. Het laagst zijn de onveiligheidsgevoelens thuis; in de eigen woning voelt 8 procent zich wel eens onveilig.

3.8 Onveiligheidsgevoelens op plekken in woonplaats, 2017

Voor de meeste plekken geldt dat de onveiligheidsgevoelens tussen 2016 en 2017 iets zijn afgenomen. Met name in het openbaar vervoer voelen burgers zich in 2017 wat veiliger. In vergelijking met 2012 zijn de onveiligheidsgevoelens in de eigen woonplaats op alle plekken gedaald.

3.9 Onveiligheidsgevoelens op plekken in woonplaats

4.

Slachtofferschap

criminaliteit

In dit hoofdstuk staat centraal de mate waarin de inwoners van Nederland persoonlijk en als burger in een periode van 12 maanden geconfronteerd worden met een of meer vormen van criminaliteit.¹⁾²⁾ Zowel het percentage slachtoffers als het aantal delicten waarmee deze slachtoffers te maken krijgen worden gepresenteerd. Het betreft niet alleen de 'traditionele' criminaliteit, zoals geweld en diefstal, maar ook 'cybercrime', dat wil zeggen vormen van criminaliteit waarvan personen via internet of via andere digitale media slachtoffer kunnen worden. Ook de melding en aangifte van traditionele criminaliteit en cybercrime door slachtoffers bij de politie komen aan de orde. Meer cijfers over slachtofferschap en ondervonden delicten zijn opgenomen in de StatLinetabellen Slachtofferschap delicten; regio en Ondervonden delicten; regio en de tabellen Slachtofferschap delicten; kenmerken en Ondervonden delicten; kenmerken.

In 2017 is 15 procent van de Nederlanders slachtoffer geweest van een of meerdere gewelds-, vermogens- of vandalismedelicten; een percentage dat lager ligt dan in 2016 (17 procent) en 2012 (20 procent). Het aantal delicten in deze drie categorieën samen bedroeg 27 per 100 inwoners; ook dit is minder dan in 2016 (31 per 100) en 2012 (36 per 100). Vermogensdelicten komen het meest voor, gevolgd door vandalismedelicten en ten slotte geweldsdelicten.

Twee procent van de Nederlanders is in 2017 slachtoffer geweest van een of meerdere geweldsdelicten. Het aantal ondervonden geweldsdelicten bedroeg ruim 3 per 100 inwoners in dat jaar. Beide cijfers zijn vergelijkbaar met 2016, maar iets lager dan in 2012. Geweldsdelicten kunnen worden onderscheiden naar de mate waarin daadwerkelijk geweld is gebruikt, of daarmee alleen is bedreigd, en of de dader(s) (vermeende) seksuele bedoelingen hadden.³⁾ Bijna anderhalf procent van de bevolking werd in 2017 slachtoffer van een geweldsdelict waarbij alleen sprake was van bedreiging. Het aantal delicten in deze categorie bedroeg 2 per 100 inwoners. Eén procent van de bevolking werd geconfronteerd met mishandeling. Van geweld met seksuele bedoelingen werd 0,1 procent van de bevolking slachtoffer. Zowel het aandeel slachtoffers als het aantal delicten in de drie onderscheiden categorieën is in vergelijking met 2016 weinig veranderd. Ten opzichte van 2012 zijn over het algemeen lichte dalingen zichtbaar.

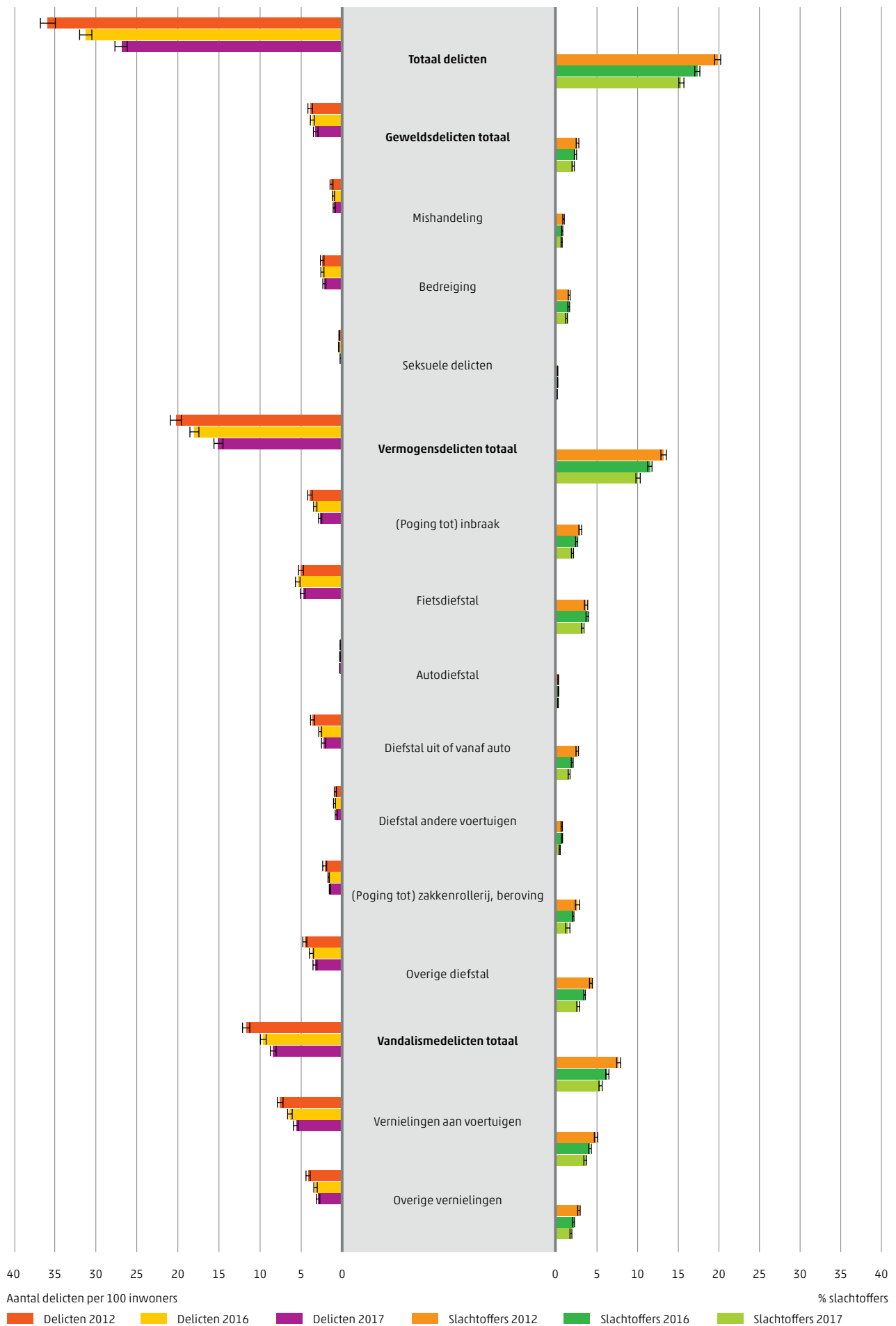
In totaliteit is 10 procent van de Nederlanders in 2017 slachtoffer geweest van een of meer vermogensdelicten. Dat is minder dan in 2016 (12 procent) en in 2012 (13 procent). Het aantal vermogensdelicten bedroeg 15 per 100 inwoners in 2017. Ook dit aantal is wat gedaald ten opzichte van 2016 (18 per 100 inwoners) en 2012 (20 per 100 inwoners). Van de onderscheiden vormen van vermogensdelicten komt fietsdiefstal in 2017 het meest voor: ruim 3 procent is hiervan slachtoffer geweest. Met woninginbraak of een poging daartoe is 2 procent geconfronteerd; van diefstal uit of vanaf een auto (bijvoorbeeld autoradio, tas, spiegel, wioldoppen) en van (poging tot) zakkenrollerij/beroving is telkens ongeveer anderhalf procent slachtoffer geweest. Van autodiefstal is 0,2 procent in 2017 slachtoffer geweest en van diefstal van een ander voertuig zoals een brommer of scooter 0,5 procent. Bijna 3 procent heeft te maken gehad met andere, niet nader genoemde vormen van diefstal.

¹⁾ Het gaat over personen van 15 jaar en ouder. Gegevens over autodelicten (diefstal van of uit de auto) zijn afgeleid van personen van 18 jaar en ouder, maar geperceerd op het totale aantal personen van 15 jaar en ouder.

²⁾ In dit hoofdstuk blijft dit slachtofferschap beperkt tot gebeurtenissen die burgers zelf en als privépersoon hebben meegemaakt.

³⁾ Anders dan in eerdere edities is vanaf de VM 2012 niet gevraagd naar afzonderlijke slachtoffers van respectievelijk mishandeling, bedreiging en geweld met seksuele bedoelingen, maar naar slachtofferschap van geweld in het algemeen, waarbij (mits binnen 12 maanden) is doorgevraagd naar details van het laatste voorval.

4.1 Slachtofferschap en ondervonden delicten traditionele criminaliteit

In vergelijking met 2016 en 2012 is het slachtofferschap van de meeste vormen van vermogensdelicten afgenomen. Alleen het slachtofferschap van autodiefstal is onveranderd gebleven. Het slachtofferschap van zakkenrollerij in 2017 verschilt niet met 2016, maar ligt wel iets lager dan in 2012. Wanneer gekeken wordt naar het aantal delicten bij de verschillende vormen van vermogenscriminaliteit zijn vergelijkbare, afnemende trends zichtbaar.

In totaliteit is ruim 5 procent van de Nederlanders in 2017 slachtoffer geweest van een of meer vandalismedelicten. Dit is lager dan in 2016 (6 procent) en 2012 (8 procent). Het aantal vandalismedelicten bedroeg 8 per 100 inwoners in 2017. Ook dit aantal is afgenomen ten opzichte van 2016 (10 per 100) en 2012 (12 per 100).

Van vernielingen aan voertuigen is een kleine 4 procent in 2017 slachtoffer geweest; het aantal delicten in deze categorie bedroeg 6 per 100 inwoners. Van overige vormen van vernieling, bijvoorbeeld aan huis of tuin, is 2 procent slachtoffer geweest; het aantal delicten bedraagt 3 per 100. Zowel voor vernielingen aan voertuigen als voor overige vernielingen geldt dat het aandeel slachtoffers iets is afgenomen ten opzichte van 2016 en 2012. Bij het aantal ondervonden delicten geldt dit alleen voor vernielingen aan voertuigen. Het aantal ondervonden delicten van overige vernielingen verschilt niet tussen 2017 en 2016, maar ligt wel lager dan in 2012.

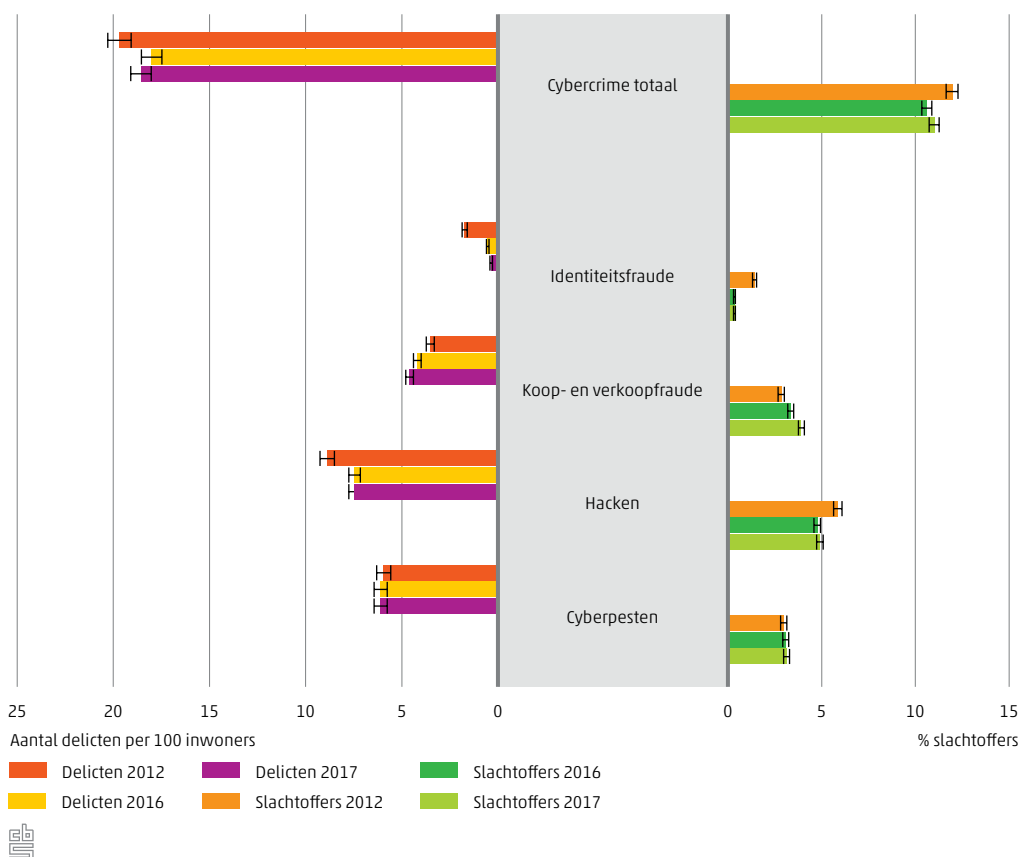
Vanaf 2012 wordt in de Veiligheidsmonitor naast slachtofferschap van 'traditionele' criminaliteit ook aandacht besteed aan slachtofferschap van cybercrime, dat wil zeggen criminaliteit die te maken heeft met internet of andere digitale informatiedragers. In 2017 is 11 procent van de Nederlanders slachtoffer geweest van een of meerdere cybercrimedelicten; een aandeel dat overeenkomt met 2016, maar dat lager is dan in 2012 (12 procent). Het aantal delicten op het gebied van cybercrime in totaliteit bedroeg 19 per 100 inwoners; ook dit is vergelijkbaar met 2016 en lager dan in 2012 (20 per 100). Hacken komt het meest voor, gevolgd door koop- en verkoopfraude, cyberpesten en ten slotte identiteitsfraude.

De eerste vorm van cybercrime die is onderzocht is (digitale) identiteitsfraude, dat wil zeggen het zonder toestemming gebruiken van persoonsgegevens voor financieel gewin. In de context van cybercrime gaat het dan om 'skimming', het kopiëren van een bankpas of creditcard in een winkel of bij een pinautomaat, en om 'phishing/pharming', het kopiëren van betalingsinformatie via het internet, bijvoorbeeld via een gehackte computer of via een valse website.

In 2017 is 0,4 procent van de Nederlanders slachtoffer geweest van een of meer vormen van identiteitsfraude. Dit is vergelijkbaar met 2016 maar lager dan in 2012 (1,5 procent). Het aantal delicten daalde tussen 2012 en 2017 van 1,6 per 100 inwoners naar 0,4 per 100. Die daling wordt voornamelijk veroorzaakt door de afname van skimming. Het aandeel Nederlanders dat hiervan slachtoffer werd, daalde van 1,1 procent in 2012 naar 0,1 procent in 2017. Het slachtofferschap van phishing/pharming veranderde het afgelopen jaar niet, maar in 2017 zijn er wel minder slachtoffers van deze vorm van identiteitsfraude dan in 2012.

4.2 Slachtofferschap en ondervonden delicten cybercrime

Een tweede vorm van cybercrime die is onderzocht is koop- en verkoopfraude via het internet. Hierbij gaat het om het niet leveren van gekochte goederen of diensten (koopfraude) en/of het niet betalen voor geleverde goederen of diensten (verkoopfraude).

In 2017 is 3,9 procent van de Nederlanders slachtoffer geweest van koop- en verkoopfraude. Dit is hoger dan in 2016 en 2012 (beide jaren 3 procent). Het aantal delicten nam in deze periode toe van 3,4 per 100 inwoners in 2012 naar 4,6 per 100 in 2017.

De toename wordt veroorzaakt door de stijging van koopfraude. Het aandeel Nederlanders dat hiervan slachtoffer is geweest, nam toe van 2,7 procent in 2012 naar 3,6 procent in 2017. Het slachtofferschap van verkoopfraude veranderde tussen 2012 en 2017 niet, en bedroeg 0,1 à 0,2 procent. Koopfraude komt dus veel meer voor dan verkoopfraude.

Bij hacken gaat het om het met kwade bedoelingen inbreken of inloggen op iemands computer, e-mailaccount, website of profielsite (bijvoorbeeld Facebook, Twitter). In 2017 is 4,9 procent van de Nederlanders slachtoffer geweest van deze vorm van cybercrime. Dit is hetzelfde als in 2016, maar minder dan in 2012 (6,0 procent). Het aantal delicten bedroeg 7,5 per 100 inwoners. Ook dit komt overeen met 2016 (7,4 per 100) en is minder dan in 2012 (8,8 per 100).

In de meeste gevallen heeft de hack plaatsgevonden door in te breken op een website of profielsite (2,6 delicten per 100 inwoners).

Onder cyberpesten, pesten via het internet, worden in de Veiligheidsmonitor verschillende verschijningsvormen geschaard, variërend van laster en stalken tot chantage/afpersing en bedreiging met geweld.

In 2017 is 3,1 procent van de Nederlanders slachtoffer geweest van een of meerdere vormen van cyberpesten. Dit is in de afgelopen jaren niet veranderd. Het aantal delicten bedroeg 6 per 100 inwoners. Ook dit is vergelijkbaar met het aantal van voorgaande jaren. Het aantal delicten per 100 is ongeveer twee keer zo groot als het percentage slachtoffers. Dit betekent dat slachtoffers van cyberpesten gemiddeld bijna 2 delicten meemaken, wat een relatief hoge frequentie is in vergelijking met andere vormen van slachtofferschap.

Laster en andere (dan de genoemde) vormen van cyberpesten komen met elk ongeveer 1 procent slachtoffers in 2017 het meest voor, gevolgd door stalken, bedreiging met geweld en chantage. Geen enkele vorm van cyberpesten is tussen 2012 en 2017 toe- of afgenomen.

Over de periode 2005–2017 laat de ontwikkeling van slachtofferschap van traditionele criminaliteit een gunstig beeld zien. Het totale slachtofferpercentage vertoont een duidelijk dalende trend. Deze daling was het sterkst in de periode 2005–2008, maar na een korte stijging tussen 2008 en 2009 is ook daarna sprake van een dalende tendens. In het afgelopen jaar is het slachtofferschap sterk gedaald. Het slachtofferschap van vermogensdelicten is van 2008 tot 2013 min of meer stabiel gebleven, maar de laatste jaren is ook bij deze delictvorm weer sprake van een forse afname.

Het sterkst afgenomen sinds 2005 is het slachtofferschap van vandalisme. Dit is met 51 procent gedaald (indexcijfer 2017 = 49), gevolgd door vermogensdelicten (indexcijfer = 51) en geweldsmisdrijven (indexcijfer = 64). In totaliteit is het slachtofferschap van criminaliteit sinds 2005 met 45 procent gedaald (indexcijfer 2017 = 55).

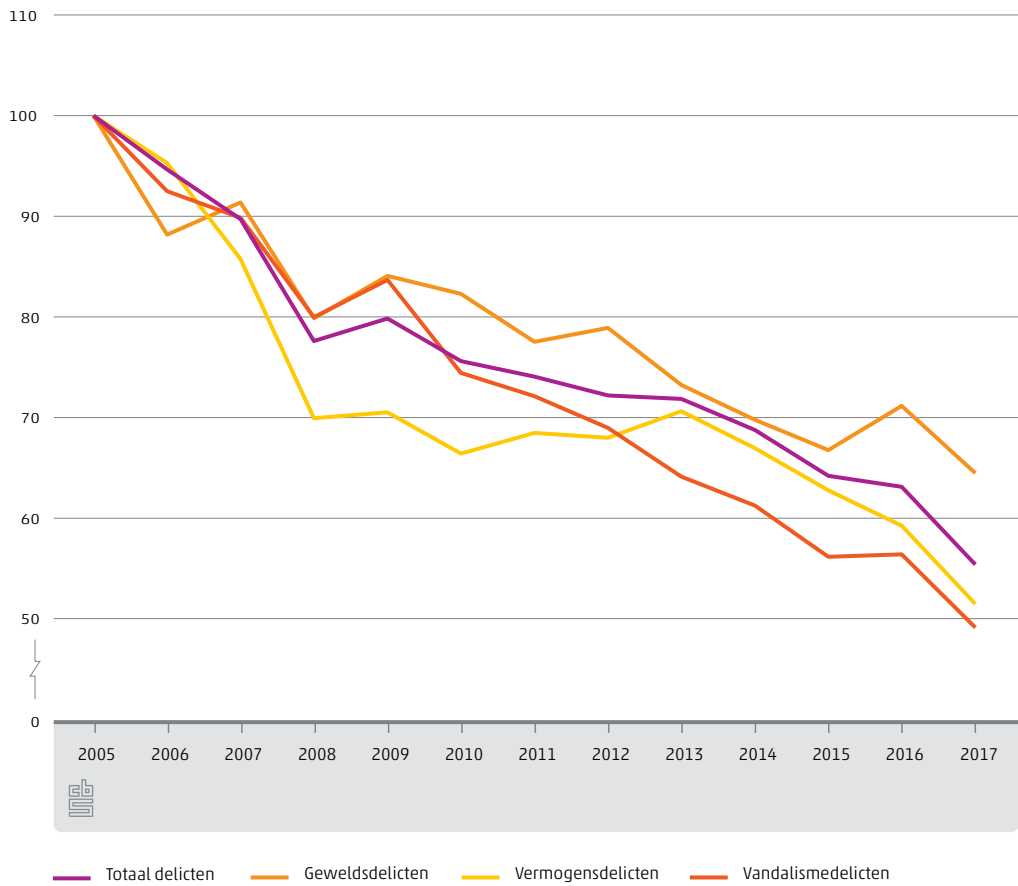
Het slachtofferschap van criminaliteit varieert naar leeftijd. Jongere leeftijdsgroepen zijn vaker slachtoffer dan oudere. In totaliteit zijn 15–24-jarigen met 20 procent en 25–44-jarigen met 18 procent twee keer zo vaak slachtoffer dan 65-plussers (9 procent). Bij vermogensdelicten en vooral geweldsdelicten zijn de leeftijdsverschillen relatief nog groter. Alleen bij vandalisme bestaat een ander beeld. Hier zijn de 25–44-jarigen en 45–64-jarigen vaker slachtoffer dan de ouderen én jongeren.

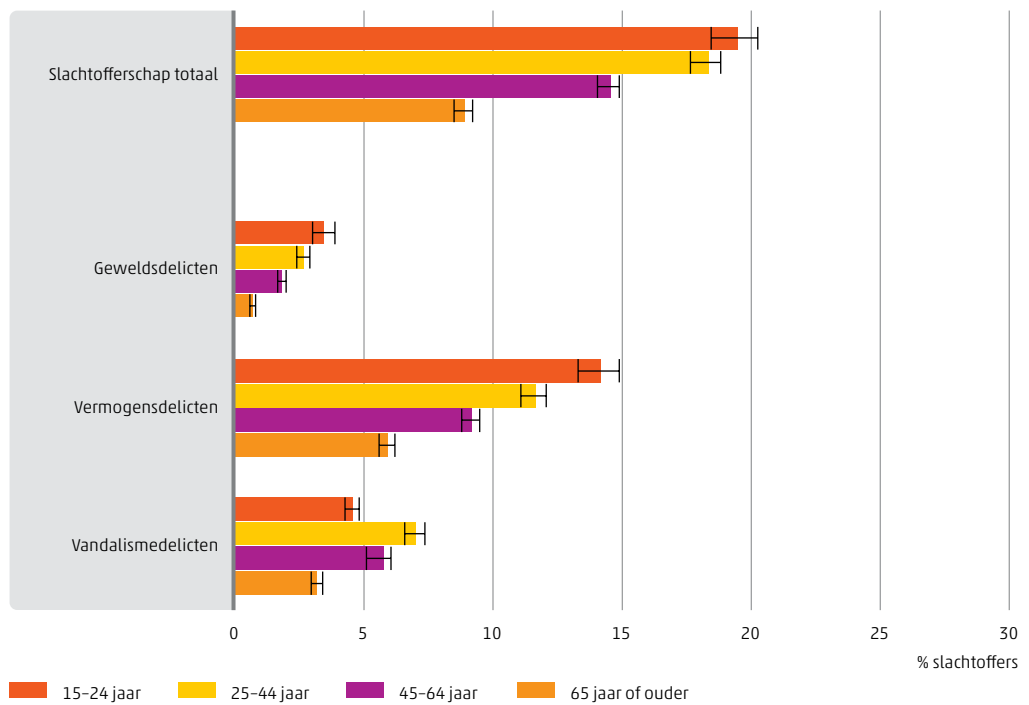
15% is slachtoffer van
traditionele criminaliteit

4.3 Slachtofferschap traditionele criminaliteit - trends

Indexcijfers (2005 = 100)

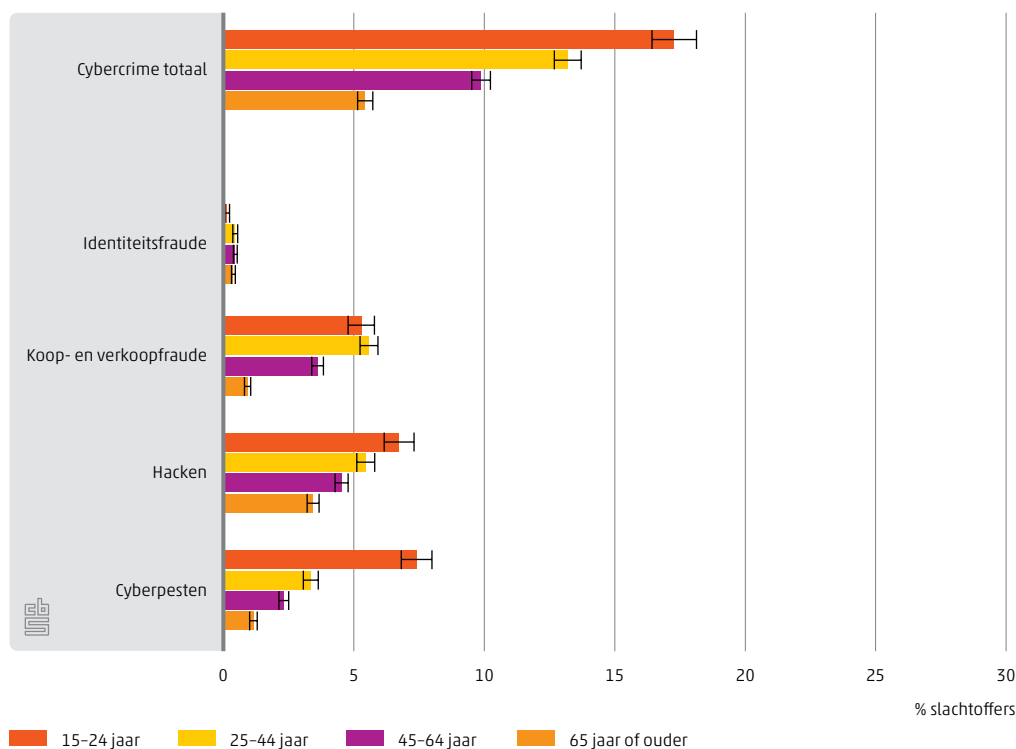

4.4 Slachtofferschap traditionele criminaliteit - naar leeftijd, 2017

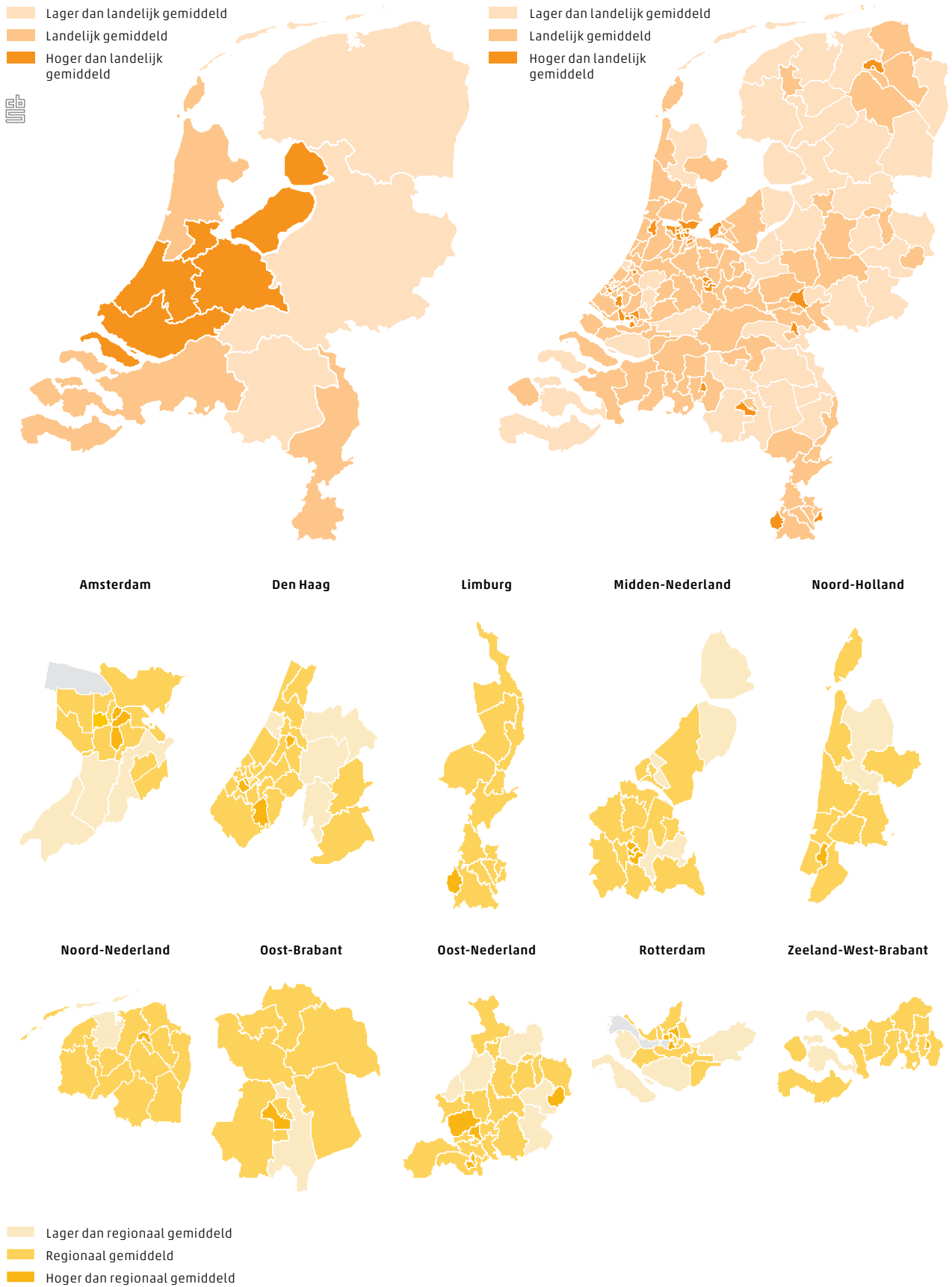
Evenals het slachtofferschap van traditionele criminaliteit varieert het slachtofferschap van cybercrime naar leeftijd. Ook hier is het totaalbeeld dat jongere leeftijdsgroepen vaker slachtoffer zijn dan oudere. In totaliteit is in 2017 het aandeel 15-24-jarige slachtoffers met 17 procent ruim drie keer zo groot als het aandeel 65-plussers (5 procent). Ook bij cyberpesten zien we dat jongere leeftijdsgroepen vaker slachtoffer zijn dan oudere. Bij koop- en verkoopfraude en bij hacken zijn naast 15-24-jarigen ook 25-44-jarigen relatief vaak slachtoffer. Bij identiteitsfraude is het beeld afwijkend: hier zijn jongeren minder vaak slachtoffer dan de oudere leeftijdsgroepen.

4.5 Slachtofferschap cybercrime - naar leeftijd, 2017

Het aandeel inwoners dat aangeeft zelf slachtoffer te zijn geweest van veelvoorkomende criminaliteit is in 2017 bovengemiddeld groot in de regionale eenheden Midden-Nederland, Amsterdam, Den Haag en Rotterdam. Lager dan landelijk gemiddeld is het slachtofferspercentage in Noord-Nederland, Oost-Nederland en Oost-Brabant. In Amsterdam, de regionale eenheid met het hoogste percentage slachtofferschap, lopen de verschillen tussen basisteams uiteen van 14 procent in Diemen-Ouder-Amstel tot 32 procent in Centrum-Burgwallen en Centrum-Amstel. Gerelateerd aan het regionale Amsterdamse gemiddelde is het slachtofferschap behalve in Centrum-Burgwallen en Centrum-Amstel hoger in Zuid-de Pijp. Lager dan het Amsterdams gemiddelde is het slachtofferschap behalve in Diemen-Ouder-Amstel in Amstelveen en Aalsmeer-Uithoorn. In Noord-Nederland, waar met 12 procent relatief weinig mensen slachtoffer zijn, varieerde het slachtofferschap van 7 procent in Noordoost-Fryslân tot 28 procent in Groningen-Centrum. Naast Groningen-Centrum is het slachtofferschap ook hoger in basisteam Groningen-Noord (23 procent).

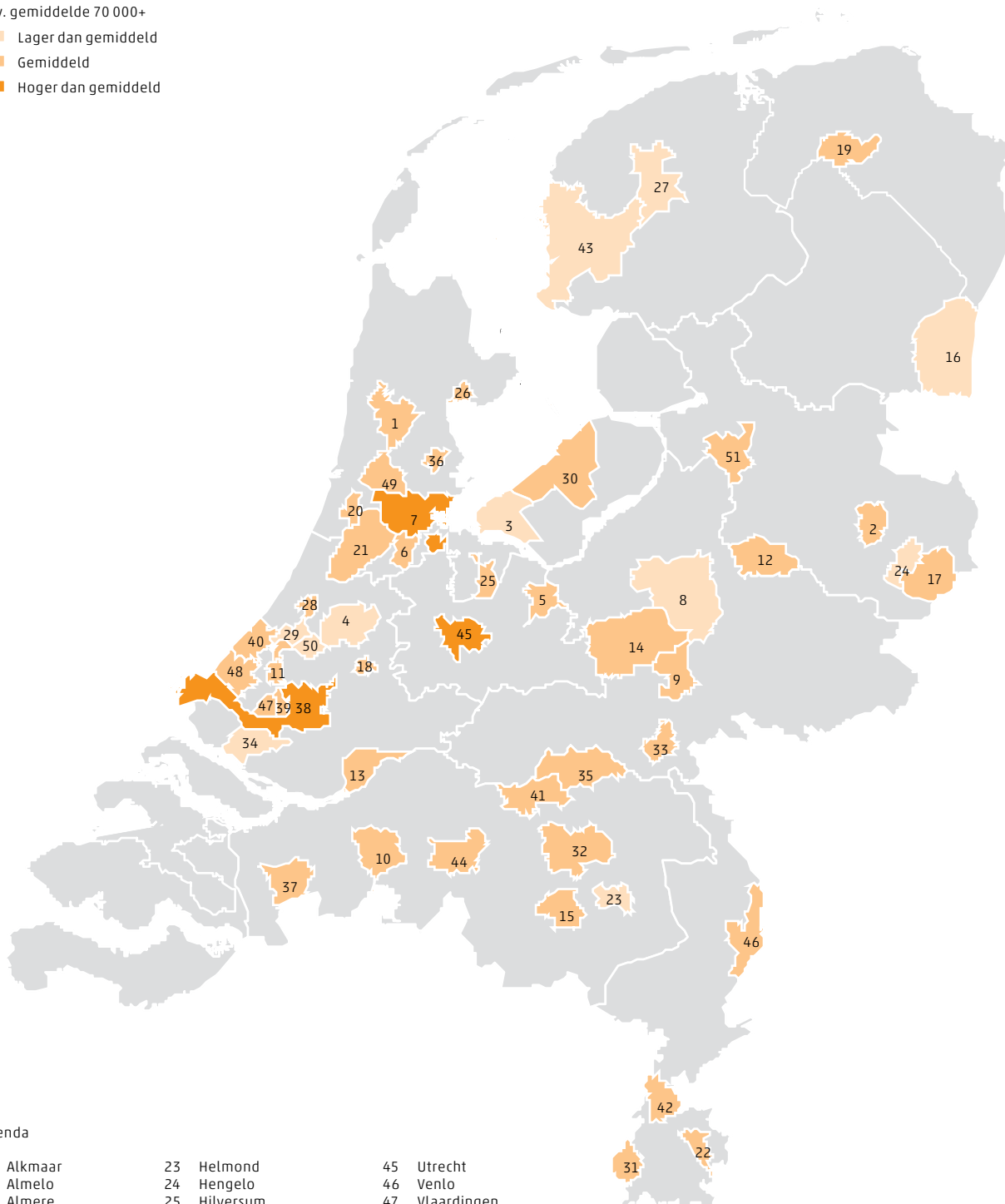
4.6 Slachtofferschap traditionele criminaliteit - naar regionale eenheid en basisteam, 2017

4.7 Slachtofferschap traditionele criminaliteit - naar 70.000+ gemeenten, 2017

t.o.v. gemiddelde 70 000+

- Lager dan gemiddeld
- Gemiddeld
- Hoger dan gemiddeld

Legenda

1 Alkmaar	23 Helmond	45 Utrecht
2 Almelo	24 Hengelo	46 Venlo
3 Almere	25 Hilversum	47 Vlaardingen
4 Alphen aan den Rijn	26 Hoorn	48 Westland
5 Amersfoort	27 Leeuwarden	49 Zaanstad
6 Amstelveen	28 Leiden	50 Zoetermeer
7 Amsterdam	29 Leidschendam-Voorburg	51 Zwolle
8 Apeldoorn	30 Lelystad	
9 Arnhem	31 Maastricht	
10 Breda	32 Meierijstad	
11 Delft	33 Nijmegen	
12 Deventer	34 Nissewaard	
13 Dordrecht	35 Oss	
14 Ede	36 Purmerend	
15 Eindhoven	37 Roosendaal	
16 Emmen	38 Rotterdam	
17 Enschede	39 Schiedam	
18 Gouda	40 's Gravenhage	
19 Groningen	41 's Hertogenbosch	
20 Haarlem	42 Sittard-Geleen	
21 Haarlemmermeer	43 Súdwest Fryslân	
22 Heerlen	44 Tilburg	

Het aandeel dat in 2017 slachtoffer is geweest van een of meerdere delicten is met 19 procent in de 70 000+ gemeenten groter dan landelijk gemiddeld (15 procent; zie figuur 4.1). Daarbij is het slachtofferschap met 23 procent duidelijk het hoogst in de G4. In de G32 is 17 procent van de inwoners eenmaal of vaker slachtoffer geweest van een delict en in de overige 70 000+ gemeenten is dit 15 procent.

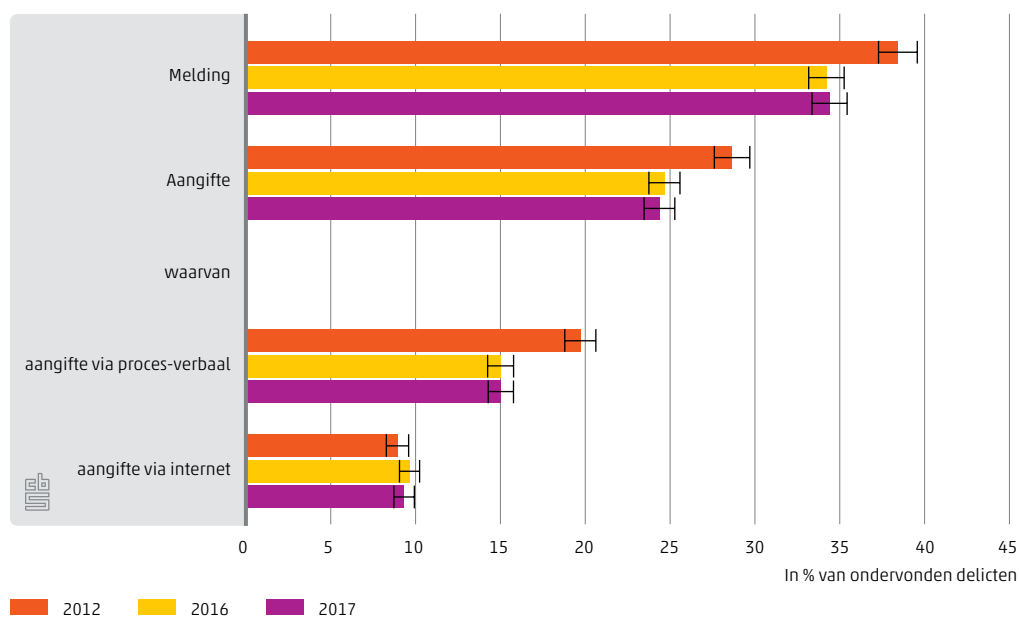
Het aandeel slachtoffers in de 70 000+ gemeenten is in 2017 wat lager dan in 2016, toen dit 21 procent bedroeg. Ook binnen de G4, de G32 en de overige 70 000+ gemeenten is een daling in het slachtofferschap zichtbaar.

In de gemeente Utrecht (26 procent) en Amsterdam (25 procent) ligt het totale slachtofferschap duidelijk hoger dan het gemiddelde van de 70 000+ gemeenten (19 procent). Ook het aandeel slachtoffers in Rotterdam (21 procent) ligt hoger. Lager dan dit gemiddelde is het aandeel slachtoffers in Almere, Alphen aan den Rijn, Apeldoorn, Emmen, Helmond, Hengelo, Leeuwarden, Leidschendam-Voorburg, Nissewaard, Súdwest-Fryslân en Zoetermeer.

Van alle gewelds- vermogens- en vandalismedelicten samen werd 34 procent in 2017 bij de politie gemeld. Dit is vergelijkbaar met 2016, maar minder dan in 2012 (38 procent). In 24 procent van de ondervonden delicten werd daadwerkelijk aangifte gedaan; dit is eveneens vergelijkbaar met 2016 en minder dan in 2012 (29 procent).

In 2017 is 15 procent aangegeven via een proces-verbaal; 9 procent via internet. Het aandeel aangiften via een proces-verbaal is sinds 2012 teruggelopen; het aandeel via internet is niet wezenlijk veranderd.

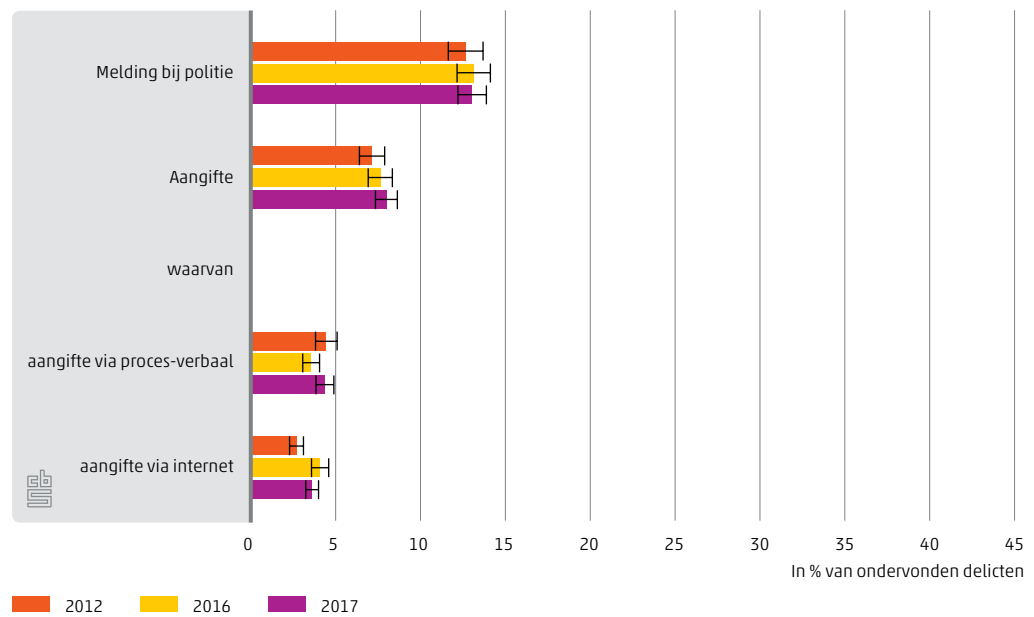
4.8 Melding en aangifte traditionele criminaliteit

Van alle gevallen van identiteitsfraude, koop- en verkoopfraude, hacken en cyberpesten samen is in 2017 ongeveer een op de acht (13 procent) gemeld bij de politie. Dit is vergelijkbaar met de jaren daarvoor.

Aangifte bij de politie werd in 2017 in ruim een op de twaalf gevallen (8 procent) gedaan. Ook dit is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Het aandeel dat via internet werd aangegeven is in 2017 ongeveer even groot als het aandeel dat via een proces-verbaal werd aangegeven. Dit was in 2016 ook het geval. In 2012 was het aandeel aangiften van cybercrime via internet kleiner dan het aandeel aangiften via een proces-verbaal.

4.9 Melding en aangifte cybercrime

5.

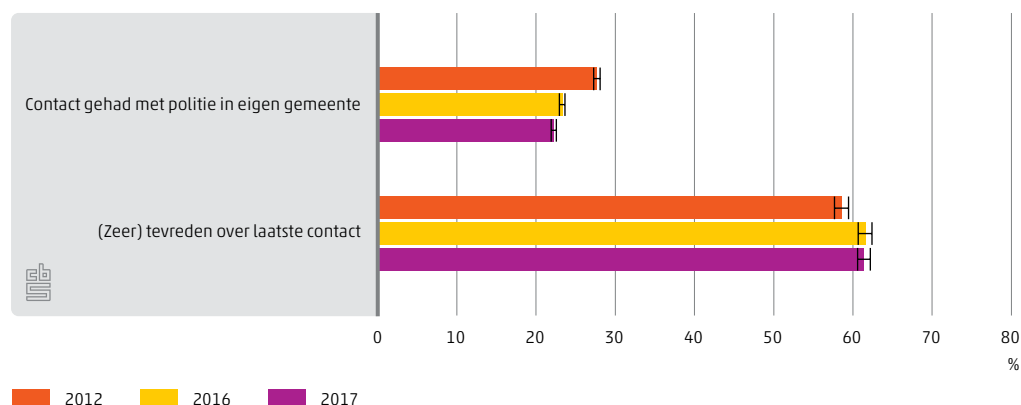
Burgers en politie

Dit hoofdstuk gaat over de relatie tussen burger en politie, en meer in het bijzonder over contacten tussen burgers en politie en het oordeel van de burgers over het functioneren van de politie. Een burger kan om verschillende redenen contact hebben met de politie. Men kan een delict aangeven of melden, maar het kan ook gaan om verkeerszaken, vragen om hulp, openbare orde problemen of veiligheidskwesties. Het eerste deel van dit hoofdstuk gaat over dit soort contacten tussen burgers en politie. Ook de tevredenheid over de contacten komt aan de orde. In het tweede deel wordt het oordeel van de burger over het functioneren van de politie in de eigen woonbuurt en in het algemeen beschreven. Meer cijfers over Burgers en politie, uitgesplitst naar regio en persoonskenmerken, zijn beschikbaar via StatLine.

In 2017 gaf 22 procent van de Nederlanders aan in de afgelopen twaalf maanden wel eens contact te hebben gehad met de politie in de eigen gemeente. Dat is minder dan in 2016 (23 procent) en 2012 (28 procent). Het gaat bij deze contacten bijvoorbeeld om een melding of aangifte van een delict, een bekeuring of waarschuwing, of zomaar een praatje met een agent op straat.

Van degenen die in het afgelopen jaar contact hebben gehad was 61 procent in 2017 (zeer) tevreden over het laatste contact met de politie. Deze tevredenheid is vergelijkbaar met 2016 en iets hoger dan in 2012 (59 procent). Ten opzichte van 2012 is het aandeel contacten dus iets afgenomen, terwijl de tevredenheid over de contacten iets is toegenomen.

5.1 Contact met politie in eigen gemeente en tevredenheid over contact

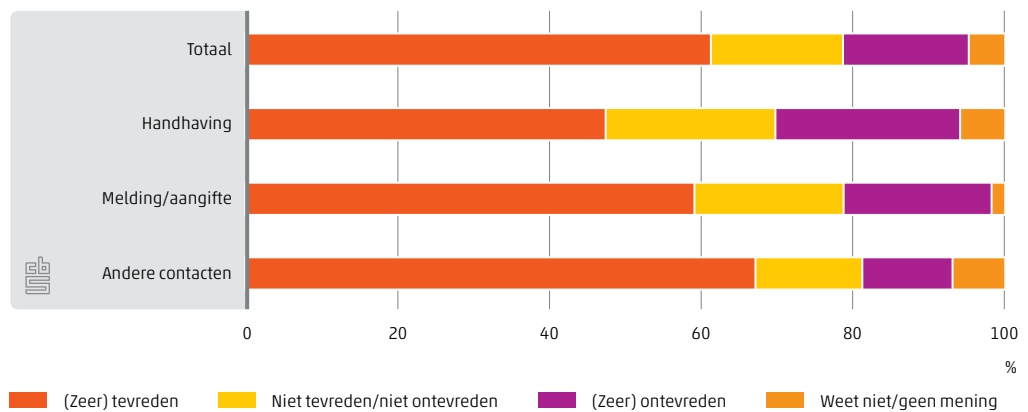

De tevredenheid over handhavingscontacten is het laagst. In 2017 is 48 procent hierover (zeer) tevreden en 24 procent (zeer) ontevreden. Over de contacten in verband met aangifte of melding was 59 procent in 2017 (zeer) tevreden en 20 procent (zeer) ontevreden. De tevredenheidspercentages over handhaving en over melding/aangifte verschillen niet wezenlijk ten opzichte van die van voorgaande jaren. Het hoogst is de tevredenheid over andere contacten met de politie. Over deze contacten was 67 procent (zeer) tevreden en 12 procent (zeer) ontevreden. Het aandeel dat (zeer) tevreden is hierover is vergelijkbaar met 2016 maar ligt hoger dan in 2012.

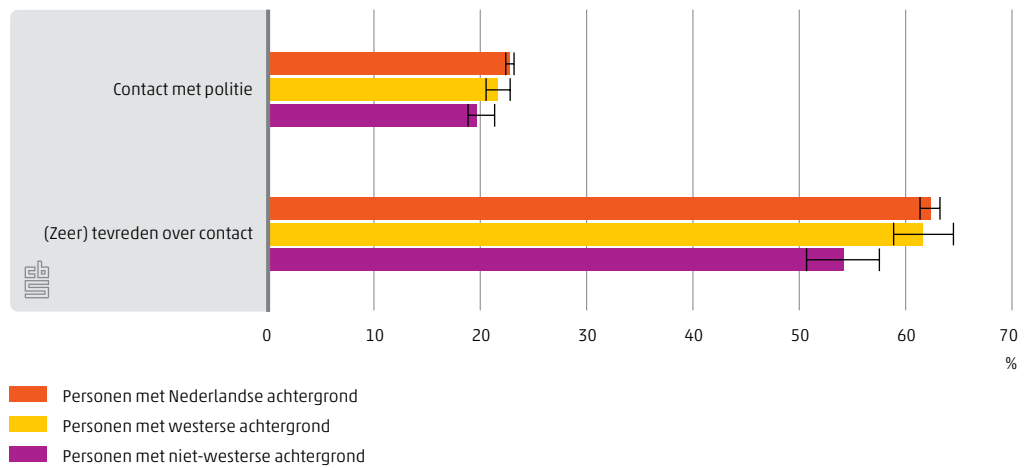
Personen met een niet-westerse achtergrond hebben minder vaak contact met de politie in de eigen gemeente dan personen met een Nederlandse achtergrond (20 tegen 23 procent in 2017). Daarnaast is de tevredenheid over het contact met de politie onder personen met een niet-westerse achtergrond lager dan onder personen met een

Nederlandse achtergrond. Van de eerste groep was in 54 procent in 2017 (zeer) tevreden over hun (laatste) contact met de politie; van de tweede groep was dit 62 procent.

5.2 Tevredenheid contact politie naar reden contact, 2017

5.3 Contact politie en tevredenheid contact - naar herkomst, 2017

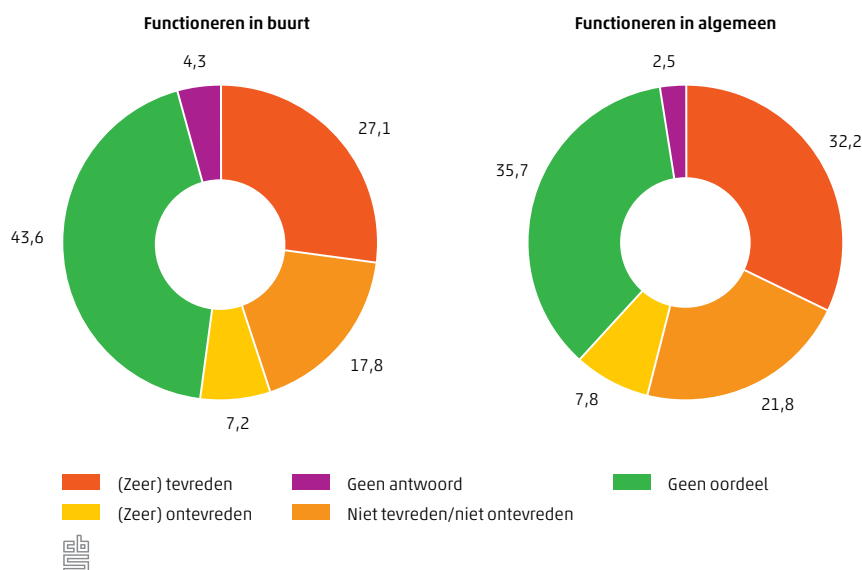
61% is tevreden over contact met politie in woonplaats

In de Veiligheidsmonitor is aan alle respondenten gevraagd hoe tevreden of ontevreden ze zijn over het totale functioneren van de politie in de buurt. Ruim een kwart (27 procent) is (zeer) tevreden. Verder is 7 procent in 2017 (zeer) ontevreden en 18 procent is niet tevreden en niet ontevreden. Het grootste deel (44 procent) geeft aan dit niet te kunnen beoordelen. Vier procent heeft de vraag niet beantwoord. Wanneer de antwoorden 'kan dit niet beoordelen' en 'geen antwoord' buiten beschouwing worden gelaten, is meer dan de helft (52 procent) (zeer) tevreden over het totale functioneren van de politie in de buurt, en 14 procent (zeer) ontevreden.

Naast het oordeel van de burger over het functioneren van de politie in de buurt is ten slotte ook diens oordeel over het functioneren van de politie in het algemeen onderzocht. Daarvoor is op de eerste plaats aan alle respondenten gevraagd hoe tevreden of ontevreden ze zijn over het totale functioneren van de politie in het algemeen. In 2017 is 32 procent hierover (zeer) tevreden. Dit aandeel is gelijk aan 2016 en hoger dan in 2012 (29 procent). Verder is 8 procent in 2017 (zeer) ontevreden en 22 procent is niet tevreden en niet ontevreden. Net als bij de tevredenheid over het totale functioneren van de politie in de buurt geeft ook hier het grootste deel (36 procent) aan dit niet te kunnen beoordelen. Twee procent heeft geen antwoord gegeven.

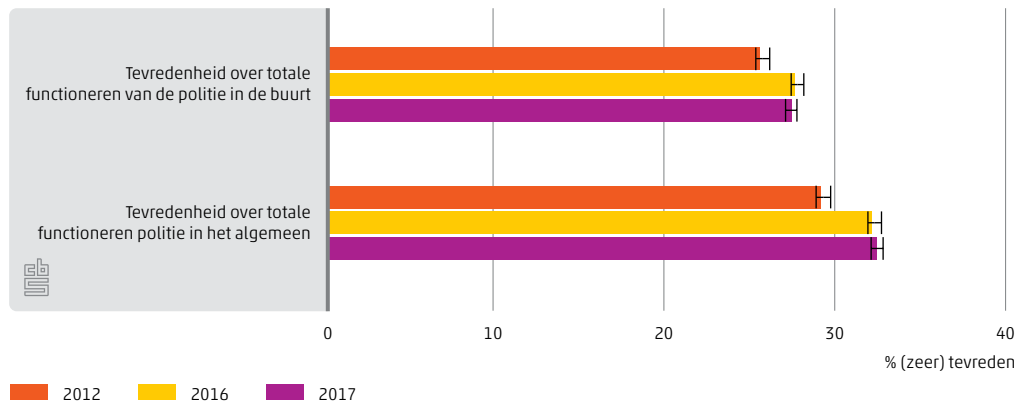
Wanneer degenen zonder oordeel of antwoord buiten beschouwing worden gelaten, is 52 procent (zeer) tevreden over het totale functioneren van de politie in het algemeen, en 13 procent (zeer) ontevreden.

5.4 Tevredenheid totale functioneren politie in buurt en in algemeen, 2017

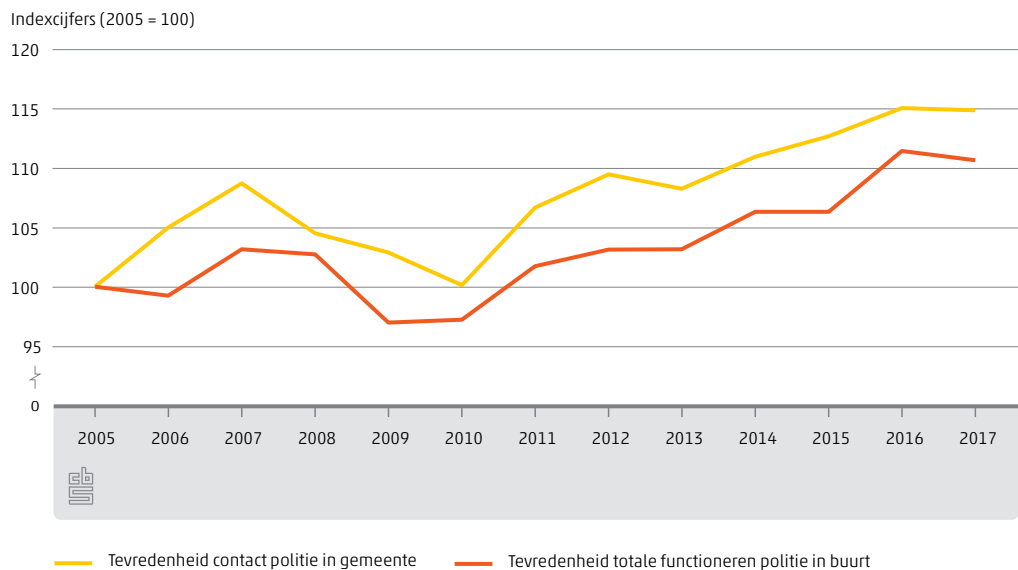
De tevredenheid over het functioneren van de politie is in de afgelopen jaren toegenomen. Het aandeel Nederlanders dat (zeer) tevreden is over het totale functioneren van de politie in de buurt is gestegen van 25 procent in 2012 naar 27 procent in 2016 en 2017. Het percentage dat (zeer) tevreden is over het totale functioneren van de politie in het algemeen is toegenomen 29 procent in 2012 naar 32 procent in 2016 en 2017.

5.5 Tevredenheid totale functioneren politie in buurt en in algemeen

In de periode 2005–2017 is de tevredenheid over het contact met de politie in de gemeente en over het functioneren van de politie in de buurt gestegen. Vooral de laatste jaren is de waardering voor beiden gegroeid. De stijging van de tevredenheid over het politiecontact sinds 2005 is iets groter dan die van de tevredenheid over het totale politiefunctiefunctioneren in de buurt.

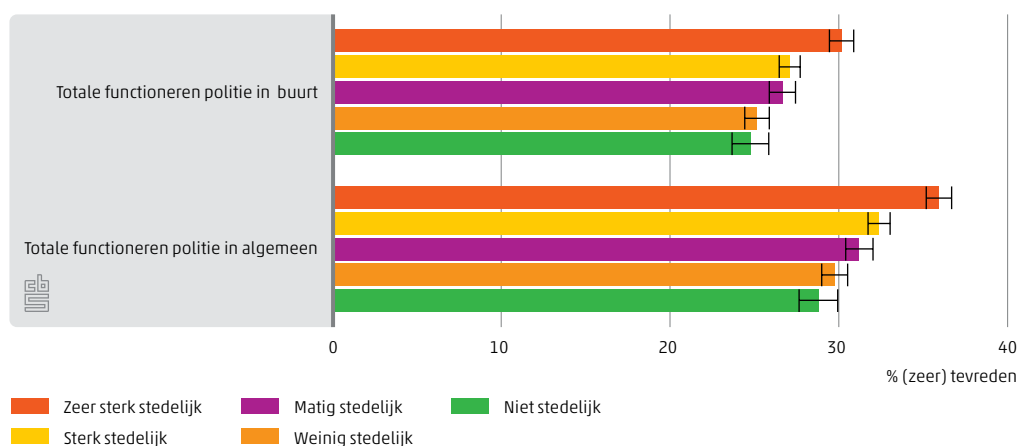
5.6 Tevredenheid contact politie en functioneren politie in buurt - trends

In zeer sterk stedelijke gebieden is het percentage inwoners dat (zeer) tevreden is over het totale functioneren van de politie groter dan in minder verstedelijkte gebieden. Zo is 30 procent van de inwoners van sterk stedelijke gebieden (zeer) tevreden over het totale functioneren van de politie in de buurt, terwijl dit aandeel in weinig en niet verstedelijkte gebieden rond de 25 procent ligt.

Een vergelijkbaar verschil bestaat bij het oordeel over het totale functioneren van de politie in het algemeen. In zeer sterk verstedelijkte gebieden is 36 procent hierover (zeer) tevreden, terwijl dit aandeel zich in minder verstedelijkte gebieden rond de 30 procent beweegt.

5.7 Tevredenheid totale functioneren politie - naar stedelijkheid, 2017

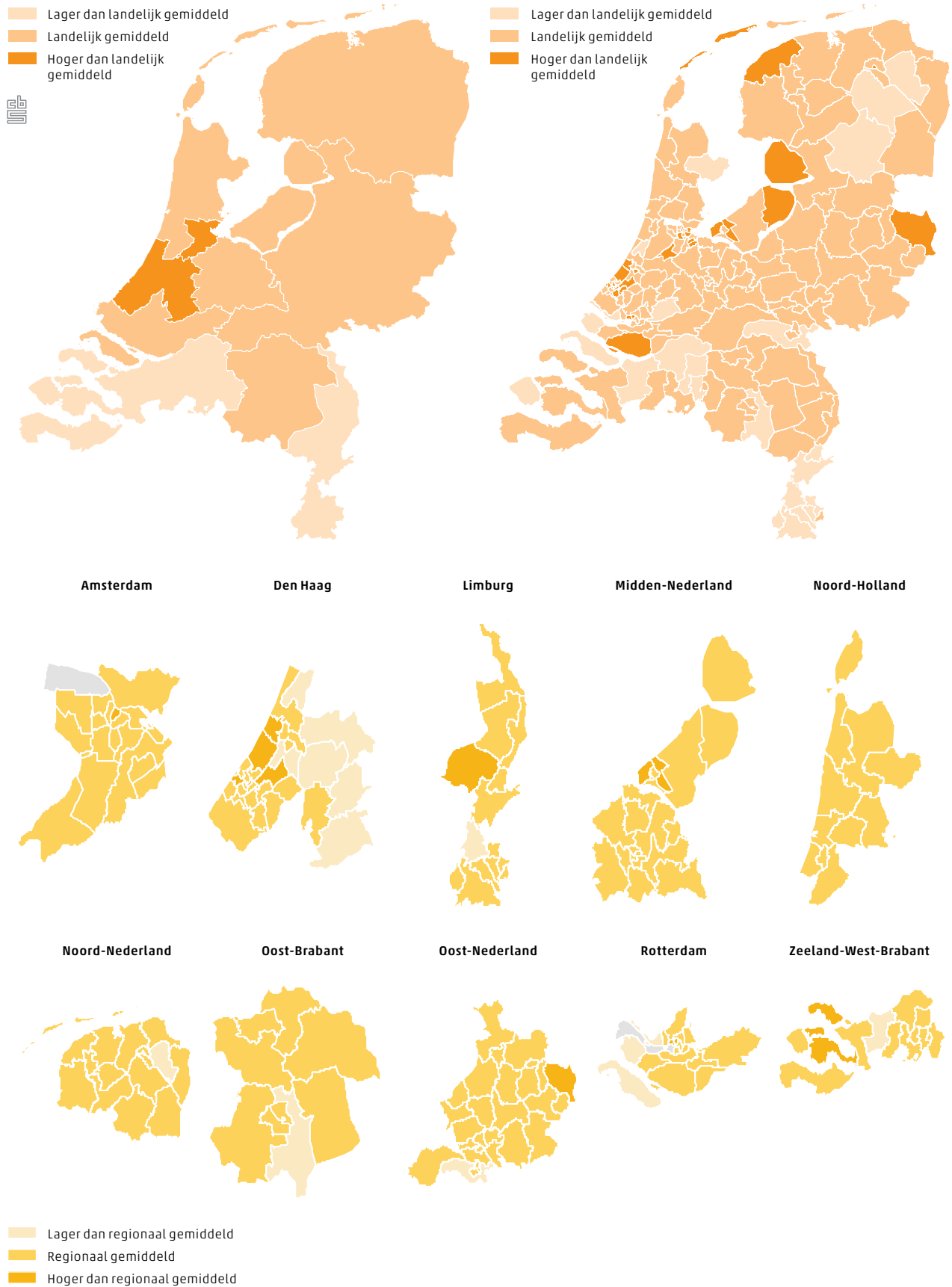
De tevredenheid over het totale functioneren van de politie in de buurt is in 2017 hoger dan landelijk gemiddeld in de regionale eenheden Amsterdam en Den Haag. In Zeeland – West-Brabant en Limburg zijn minder inwoners hierover tevreden dan gemiddeld.

De tevredenheid kan tussen basisteams in dezelfde regio fors verschillen. In Den Haag, een regionale eenheid die in 2017 met 30 procent een relatief hoog tevredenheidspercentage kent, variëren de uitkomsten naar basisteam van 21 procent in Krimpenerwaard tot 41 procent in Segbroek. Lager dan gemiddeld in de Haagse regionale eenheid is de waardering naast Krimpenerwaard in Bollenstreek-Noord, Leiden-Zuid, Alphen aan de Rijn, Kaag en Braassem en Gouda. Behalve in basisteam Segbroek zijn in Hoefkade, Leidschendam-Voorburg, Wassenaar en Katwijk relatief meer inwoners tevreden over het functioneren van de politie in de buurt. In Limburg, waar de politiewaardering in 2017 met 22 procent relatief laag is, loopt de tevredenheid uiteen van 16 procent in basisteams Heuvelland en Westelijke Mijnstreek tot 29 procent in Weert. Westelijke Mijnstreek en Weert zijn de enige basisteams die respectievelijk negatief en positief afwijken van het regionale gemiddelde.

27% is tevreden
over totale functioneren politie in buurt

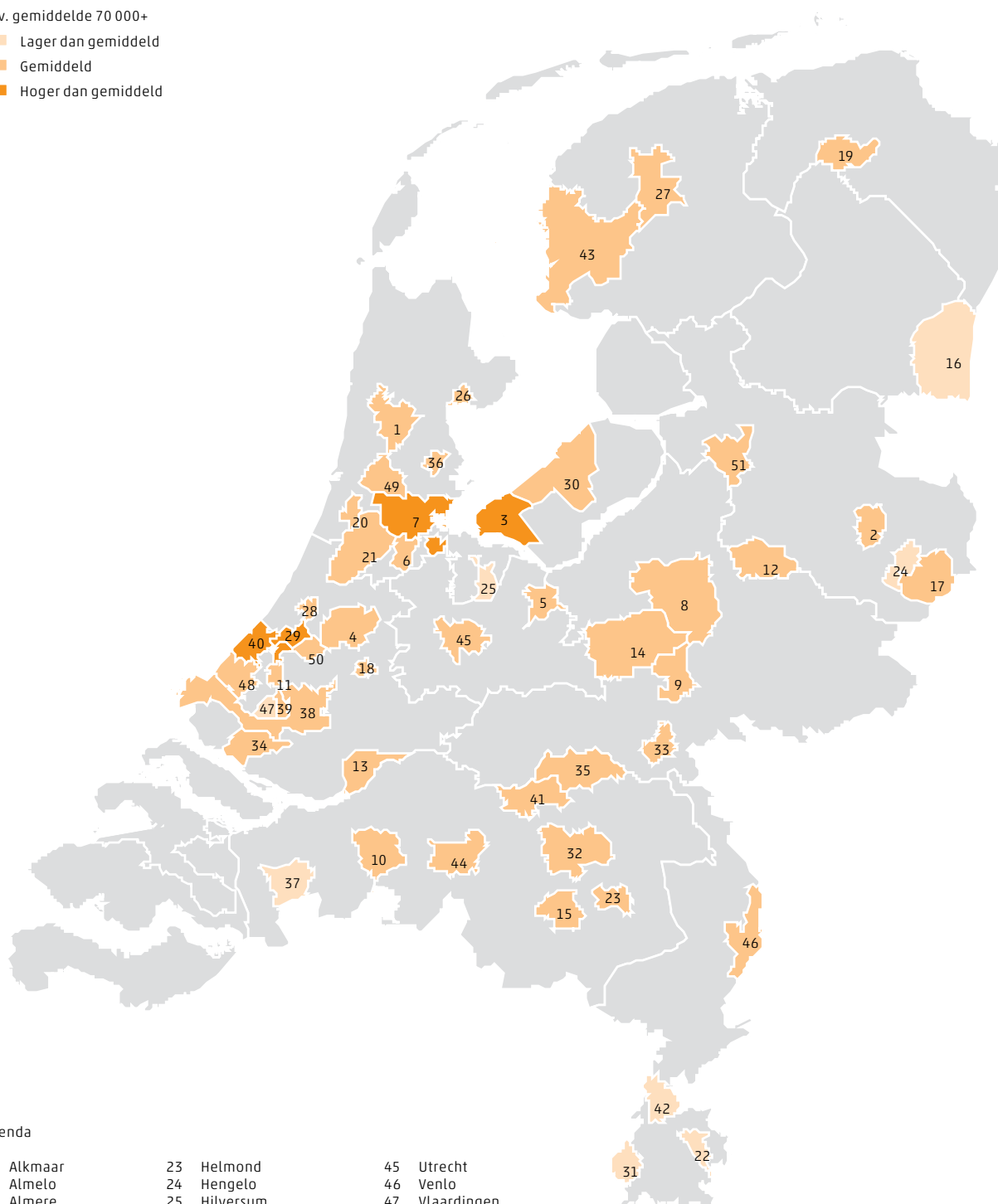
5.8 Tevredenheid functioneren politie in buurt - naar regionale eenheid en basisteam, 2017

5.9 Tevredenheid functioneren politie in buurt - naar 70.000+ gemeenten, 2017

t.o.v. gemiddelde 70 000+

- Lager dan gemiddeld
- Gemiddeld
- Hoger dan gemiddeld

Legenda

1 Alkmaar	23 Helmond	45 Utrecht
2 Almelo	24 Hengelo	46 Venlo
3 Almere	25 Hilversum	47 Vlaardingen
4 Alphen aan den Rijn	26 Hoorn	48 Westland
5 Amersfoort	27 Leeuwarden	49 Zaanstad
6 Amstelveen	28 Leiden	50 Zoetermeer
7 Amsterdam	29 Leidschendam-Voorburg	51 Zwolle
8 Apeldoorn	30 Lelystad	
9 Arnhem	31 Maastricht	
10 Breda	32 Meierijstad	
11 Delft	33 Nijmegen	
12 Deventer	34 Nissewaard	
13 Dordrecht	35 Oss	
14 Ede	36 Purmerend	
15 Eindhoven	37 Roosendaal	
16 Emmen	38 Rotterdam	
17 Enschede	39 Schiedam	
18 Gouda	40 's Gravenhage	
19 Groningen	41 's Hertogenbosch	
20 Haarlem	42 Sittard-Geleen	
21 Haarlemmermeer	43 Súdwest Fryslân	
22 Heerlen	44 Tilburg	

De inwoners van de 70 000+ gemeenten zijn over het totale functioneren van de politie in de buurt iets tevredener dan landelijk gemiddeld. In de 70 000+ gemeenten geeft 29 procent aan (zeer) tevreden te zijn over het functioneren van de politie in de buurt tegen 27 procent landelijk (zie figuur 5.4). Vooral in de G4 is men hierover met 32 procent relatief positief. In de G32 is dit 27 procent en in de overige 70 000+ gemeenten 28 procent.

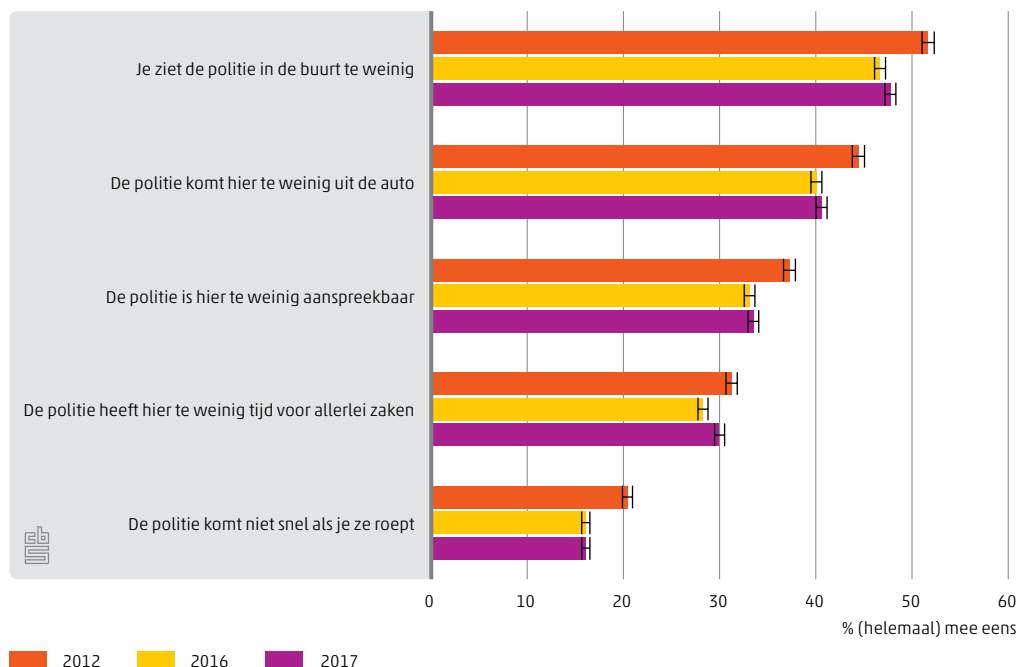
De tevredenheid over het totale functioneren van de politie in de buurt verschilt niet wezenlijk ten opzichte van 2016. Dit geldt zowel voor de 70 000+ gemeenten totaal als voor de groepen daarbinnen.

In Almere, Amsterdam, Leidschendam-Voorburg en 's Gravenhage ligt het aandeel dat (zeer) tevreden is over het totale functioneren van de politie in de buurt hoger dan het gemiddelde van de 70 000+ gemeenten. Lager dan dit gemiddelde scoren Emmen, Heerlen, Hengelo, Hilversum, Maastricht, Roosendaal, Sittard-Geleen en Vlaardingen.

Behalve het oordeel over het totale functioneren van de politie in de buurt is ook het oordeel over de beschikbaarheid van de politie door middel van – negatief geformuleerde – stellingen onderzocht. In 2017 zijn mensen met 48 procent het meest negatief over de zichtbaarheid van de politie; 41 procent vindt dat de politie 'te weinig uit de auto komt in de buurt'. Het minst onderschreven wordt de stelling dat de politie 'niet snel komt als je ze roept' (16 procent).

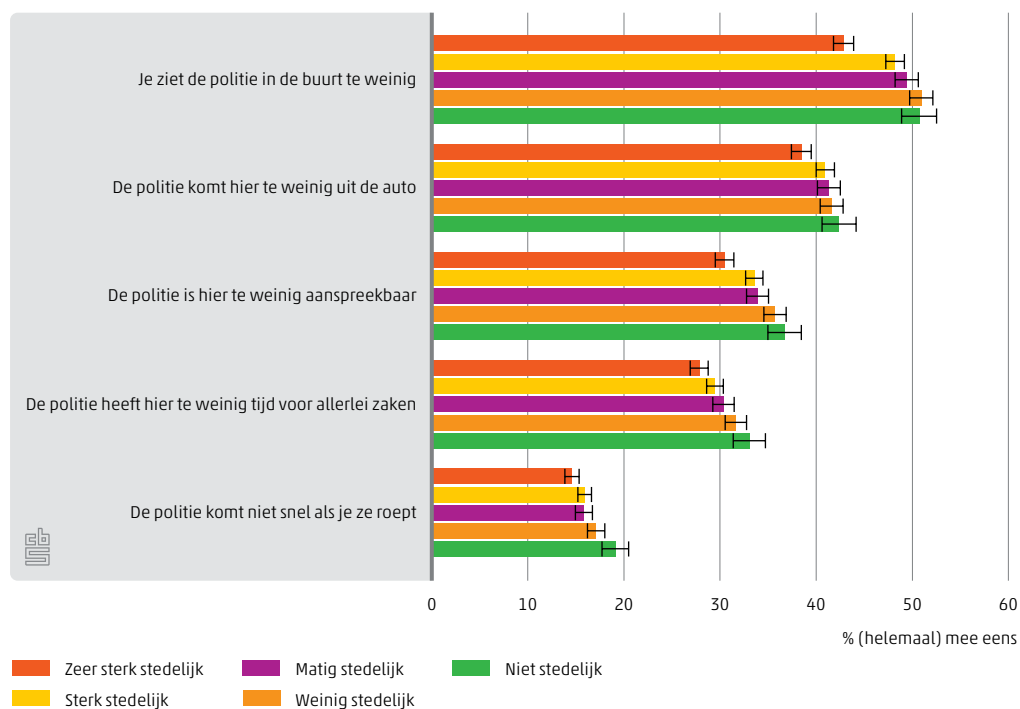
In vergelijking met 2016 is het aandeel dat het (helemaal) eens is met de stelling 'de politie heeft hier te weinig tijd voor allerlei zaken' iets toegenomen. Ten opzichte van 2012 zijn minder mensen het (helemaal) eens met alle negatieve stellingen; het oordeel over de beschikbaarheid van de politie in de buurt is dus over de hele linie verbeterd.

5.10 Oordeel beschikbaarheid politie in buurt

In zeer sterk stedelijke gebieden zijn de inwoners het met alle negatieve stellingen over de beschikbaarheid van de politie in de buurt minder eens dan in weinig en niet-stedelijke gebieden. De sterk-, matige-, weinig- en niet-stedelijke gebieden wijken niet wezenlijk van elkaar af. Dit beeld dat met name inwoners van zeer sterk stedelijke gebieden positiever oordelen, en dat de andere stedelijke gebieden relatief weinig van elkaar verschillen zagen we ook al bij de tevredenheid over het totale functioneren van de politie (zie figuur 5.7).

5.11 Oordeel beschikbaarheid politie in buurt - naar stedelijkheid, 2017

6.

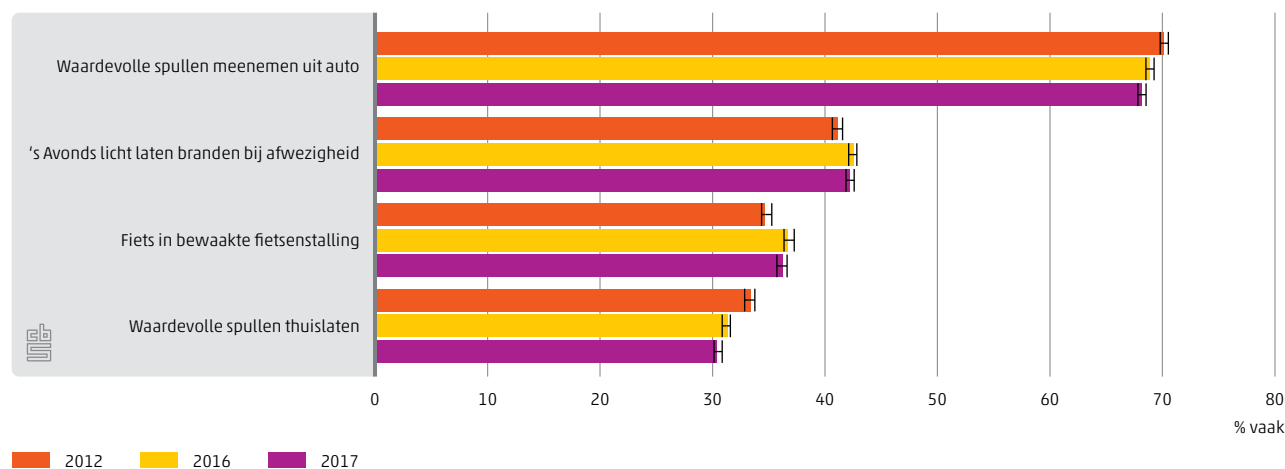
Preventie

In dit laatste hoofdstuk staat het thema preventie centraal. Wat doen burgers om te voorkomen dat ze slachtoffer worden van criminaliteit? Eerst komt de gedragsmatige component aan de orde. Daarna wordt ingegaan op de aanwezigheid van technische preventieve voorzieningen in of rond de eigen woning. Meer cijfers over dit thema zijn beschikbaar via StatLine, uitgesplitst naar regio en persoonskenmerken.

Hoe handelen Nederlanders om te voorkomen dat ze slachtoffer worden van criminaliteit? Om dit sociaal-preventief gedrag te onderzoeken is in de Veiligheidsmonitor voor een viertal preventieve maatregelen gevraagd hoe vaak deze worden genomen om de eigen woning of bezittingen te beveiligen.

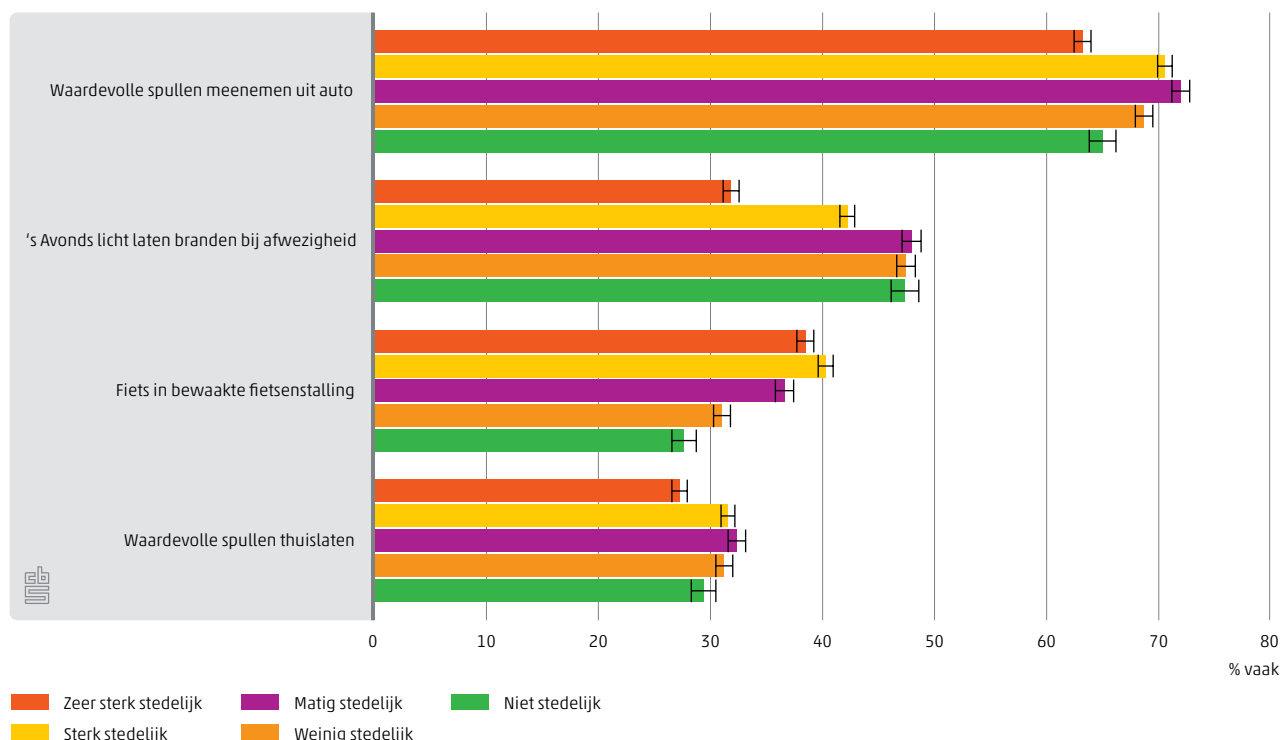
De meest getroffen preventieve maatregel is het meenemen van waardevolle spullen uit de auto. In 2017 geeft 68 procent van de mensen aan dit vaak te doen. Dit aandeel is gelijk aan 2016 en iets lager dan 2012 (70 procent). 42 procent zegt 's avonds vaak het licht te laten branden wanneer er niemand thuis is. Dit is vergelijkbaar met 2016 en hoger dan in 2012 (41 procent). Het in een bewaakte stalling zetten van de fiets is een maatregel die door ruim een derde (36 procent) wordt genomen. Ook dit is vergelijkbaar met 2016 en meer dan in 2012 (35 procent). Het thuislaten van waardevolle spullen om diefstal of beroving op straat te voorkomen daarentegen wordt in 2017 met 30 procent minder gedaan dan in voorgaande jaren (31 procent in 2016 en 33 procent in 2012). Het sociaal-preventief gedrag laat op de onderzochte items dus wisselende ontwikkelingen zien. De verschuivingen zijn beperkt maar per saldo is er sprake van een lichte afname ten opzichte van 2016 en 2012.

6.1 Sociaal-preventief gedrag

Het sociaal-preventieve gedrag verschilt naar stedelijkheidsgraad van het gebied waar men woont, maar de verschillen zijn per item anders. Zo gebeurt 'het meenemen van waardevolle spullen uit de auto' vaker in meer verstedelijkte gebieden dan in minder verstedelijkte gebieden (met uitzondering van zeer sterk verstedelijkte gebieden waar dit vrijwel even vaak gebeurt als in niet stedelijke gebieden), terwijl dit bij 'het 's avonds het licht laten branden bij afwezigheid' juist omgekeerd is: dit gebeurt vaker in minder stedelijke gebieden.

6.2 Sociaal-preventief gedrag - naar stedelijkheid

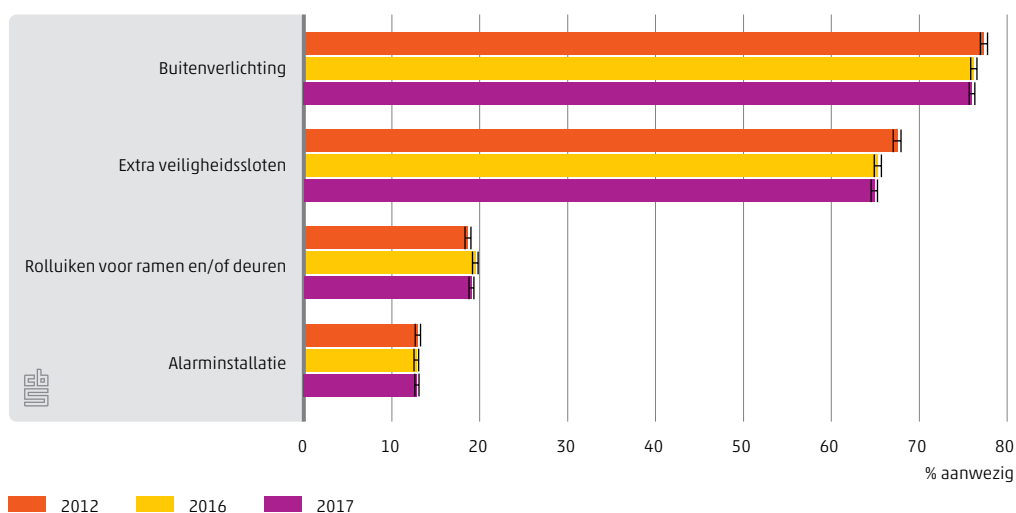

In de Veiligheidsmonitor is gevraagd of een aantal technische voorzieningen aanwezig zijn om de woning te beveiligen. Buitenverlichting en extra veiligheidssloten en/of grendels op de buitendeuren zijn het vaakst aangebracht. In 2017 geven 76 respectievelijk 65 procent van de Nederlanders aan dat deze preventieve voorzieningen in hun woning aanwezig zijn. Andere voorzieningen tegen inbraak komen aanzienlijk minder vaak voor: 19 procent heeft (rol)luiken voor ramen en deuren en 13 procent heeft een alarminstallatie. De aanwezigheid van extra veiligheidssloten en van buitenverlichting is iets afgenomen in vergelijking met 2012.

42% laat 's avonds licht branden bij afwezigheid

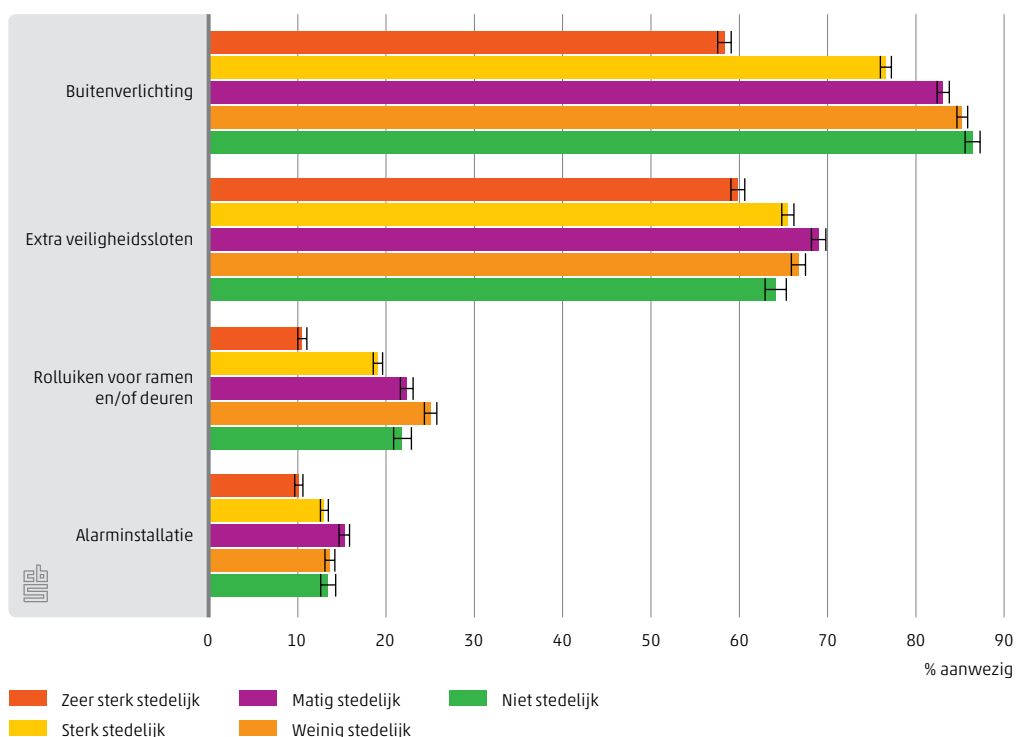

6.3 Preventieve voorzieningen in/rond woning

Buitenverlichting en rolluiken voor ramen en/of deuren zijn in minder verstedelijkte gebieden meer aanwezig dan in meer verstedelijkte gebieden. De aanwezigheid van extra veiligheidssloten en alarminstallaties verschilt relatief weinig naar stedelijkheidsgraad, met uitzondering van zeer sterk stedelijke gebieden: hier zijn deze voorzieningen, net als buitenverlichting en rolluiken duidelijk het minst aanwezig.

6.4 Preventieve voorzieningen in/rond woning - naar stedelijkheid, 2017

Op basis van de uitkomsten voor de vier soorten preventieve voorzieningen is een somscore berekend. Deze loopt van 0 tot en met 4, waarbij 0 betekent dat de respondent zegt dat thuis geen van deze voorzieningen aanwezig is en 4 betekent dat alle vier de voorzieningen thuis aanwezig zijn. Het landelijke gemiddelde van de somscores bedraagt in 2017 een 1,7. Dit gemiddelde is niet veranderd in vergelijking met 2016, maar ligt iets lager dan in 2012. Hieronder is het gemiddelde van de somscores gebruikt om regionale verschillen in de aanwezigheid van preventieve voorzieningen in/rond de woning in beeld te brengen.

In de regionale eenheden Oost-Nederland, Zeeland-West-Brabant, Oost-Brabant en Limburg is de aanwezigheid van preventieve voorzieningen groter dan landelijk gemiddeld; in Noord-Nederland, Noord-Holland, Amsterdam, Den Haag en Rotterdam is deze lager dan gemiddeld. Er is sprake van een Zuid/Oost- en Noord/West-verdeling.

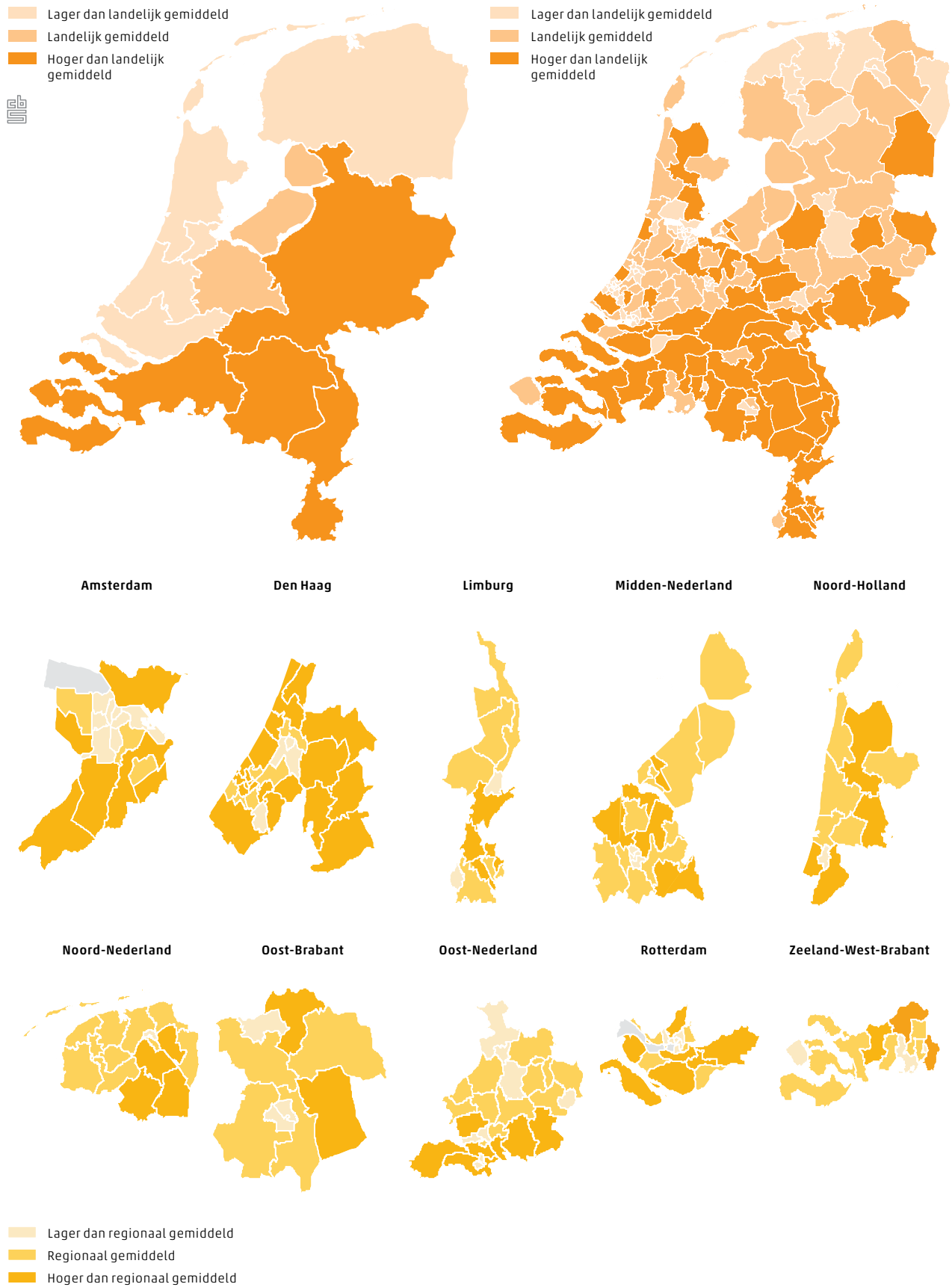
In Limburg, waar het gemiddeld aantal preventieve voorzieningen met 2,1 het hoogst is, scoren alle basisteams – met uitzondering van Maastricht – boven het landelijke gemiddelde. In de basisteams Echt, Brunssum/Landgraaf en Westelijke Mijnstreek ligt het preventieniveau boven het Limburgse gemiddelde. Roermond en Maastricht scoren lager dan dit regionale gemiddelde.

In Amsterdam, waar het gemiddeld aantal preventieve voorzieningen met 1,2 het laagst is, scoren alle basisteams – met uitzondering van Amstelveen, Aalsmeer-Uithoorn en Nieuw West-Zuid lager dan landelijk gemiddeld. In Aalsmeer-Uithoorn is de aanwezigheid van preventieve voorzieningen hoger dan landelijk gemiddeld. De basisteams Centrum-Burgwallen, Centrum-Amstel, Centrum-Jordaan, Oost-Zeeburg, Zuid-de Pijp, Zuid-Buitenveldert, West-Haarlemmerweg en West-Overtoomsesluis scoren lager dan het Amsterdamse gemiddelde. In de basisteams Boven IJ, Diemen-Ouder-Amstel, Zuidoost-Gaasperdam, Amstelveen, Aalsmeer-Uithoorn en Nieuw West-Zuid zijn meer preventieve voorzieningen dan gemiddeld in Amsterdam.

13% heeft thuis een alarminstallatie

6.5 Preventieve maatregelen in/rond woning - naar regionale eenheid en basisteam, 2017

Bijlagen

I Tabellen indicatoren Nederland totaal

Deze bijlage bevat de volgende tabellen waarin de belangrijkste landelijke onderzoeksresultaten behorende bij de hoofdstukken 2 tot en met 6 zijn opgenomen:

2. Leefbaarheid en overlast in woonbuurt
3. Veiligheidsbeleving
- 4.1 Slachtofferschap
- 4.2 Ondervonden delicten
- 4.3 Melding
- 4.4 Aangifte
5. Burgers en politie
6. Preventie

Elke tabel bevat uitkomsten voor Nederland totaal voor de jaren 2012, 2016 en 2017. Ook de bij de uitkomsten behorende betrouwbaarheidsmarges zijn opgenomen. Verder is door middel van '+' en '-' weergegeven of de uitkomsten van 2017 significant hoger of lager zijn dan die van respectievelijk 2012 en 2016.

Meer cijfers zijn beschikbaar in de overeenkomstige StatLinetabellen (zie ook 'Meer cijfers' op pagina 103).

2. Leefbaarheid en overlast in woonbuurt - Nederland totaal

	2012	Marge	2013	Marge	2014	Marge	2015	Marge	2016	Marge	2017	Marge	Verschil 2017 t.o.v.	
													2012 ¹⁾	2016 ²⁾
% (helemaal) mee eens														
Leefbaarheid buurt														
<i>Fysieke voorzieningen in buurt</i>														
In de buurt zijn wegen, paden en pleinen goed onderhouden	69,7	0,4	68,1	0,4	69,0	0,4	69,1	0,4	69,7	0,4	68,1	0,3	-	-
In de buurt zijn perken, plantsoenen en paden goed onderhouden	68,4	0,4	67,1	0,4	68,0	0,4	68,3	0,4	68,3	0,4	67,3	0,3	-	-
In de buurt is het buiten goed verlicht	77,5	0,4	77,9	0,3	77,6	0,3	77,1	0,3	78,3	0,3	77,4	0,3		-
In de buurt zijn goede speelplekken voor kinderen	61,2	0,4	61,0	0,4	62,4	0,4	62,2	0,4	63,2	0,4	62,5	0,4	+	
In de buurt zijn goede voorzieningen voor jongeren	24,2	0,4	24,5	0,3	25,3	0,4	25,2	0,4	26,0	0,4	25,1	0,3	+	-
Schaalscore (0-10)														
Fysieke voorzieningen	6,3	0,0	6,2	0,0	6,3	0,0	6,3	0,0	6,3	0,0	6,3	0,0	+	-
% (helemaal) mee eens														
<i>Sociale cohesie in buurt</i>														
De mensen in de buurt kennen elkaar nauwelijks	24,3	0,4	24,5	0,3	24,7	0,4	24,6	0,4	23,9	0,4	25,0	0,3		+
De mensen in de buurt gaan op een prettige manier met elkaar om	69,0	0,4	68,3	0,4	69,7	0,4	69,4	0,4	69,9	0,4	69,8	0,3		
Ik woon in een gezellige buurt waar mensen elkaar helpen en dingen samen doen	42,9	0,4	42,7	0,4	42,8	0,4	42,5	0,4	43,4	0,4	43,0	0,4		
Ik voel me thuis bij de mensen die in de buurt wonen	60,4	0,5	59,8	0,4	60,2	0,4	59,9	0,4	60,1	0,4	60,1	0,4		
Ik heb veel contact met andere buurtbewoners	37,0	0,4	37,1	0,4	37,2	0,4	36,2	0,4	36,9	0,4	36,0	0,4	-	-
Ik ben tevreden over de bevolkings-samenstelling in de buurt	68,8	0,4	67,4	0,4	68,0	0,4	68,0	0,4	67,5	0,4	67,2	0,4	-	
Schaalscore (0-10)														
Sociale cohesie	6,2	0,0	6,2	0,0	6,2	0,0	6,2	0,0	6,3	0,0	6,2	0,0		
%														
Oordeel ontwikkeling leefbaarheid buurt														
Vindt dat de eigen buurt in het afgelopen jaar:														
is vooruitgegaan	11,2	0,3	9,4	0,2	10,0	0,3	9,9	0,3	10,3	0,3	10,4	0,2	-	
is achteruitgegaan	14,5	0,3	14,6	0,3	13,7	0,3	13,5	0,3	13,4	0,3	14,1	0,3		+
is gelijk gebleven	69,8	0,4	71,8	0,3	72,2	0,4	72,4	0,4	72,1	0,4	70,9	0,3	+	-
Rapportcijfer														
Beoordeling leefbaarheid buurt														
Rapportcijfer leefbaarheid woonbuurt	7,4	0,0	7,4	0,0	7,4	0,0	7,4	0,0	7,5	0,0	7,5	0,0	+	
% komt wel eens voor														
Overlast in buurt														
<i>Fysieke verloedering</i>														
Rommel op straat	55,8	0,4	55,3	0,4	54,1	0,4	54,3	0,4	53,7	0,4	54,1	0,4	-	
Straatmeubilair dat vernield is	33,5	0,4	31,4	0,4	30,4	0,4	30,0	0,4	29,3	0,4	28,2	0,3	-	-
Bekladde muren of gebouwen	28,3	0,4	26,7	0,3	25,9	0,4	24,7	0,3	23,6	0,3	22,6	0,3	-	-
Hondenpoep	70,3	0,4	69,7	0,4	68,5	0,4	68,3	0,4	67,3	0,4	66,4	0,4	-	-
Totaal één of meerdere vormen van fysieke verloedering	83,4	0,3	82,7	0,3	81,5	0,3	81,5	0,3	81,2	0,3	80,4	0,3	-	-

2. Leefbaarheid en overlast in woonbuurt - Nederland totaal (vervolg)

	2012	Marge	2013	Marge	2014	Marge	2015	Marge	2016	Marge	2017	Marge	Verschil 2017 t.o.v.		
													2012 ¹⁾	2016 ²⁾	
% ervaart veel overlast															
Rommel op straat	6,8	0,3	6,6	0,2	6,1	0,2	6,4	0,2	6,5	0,2	6,7	0,2			
Straatmeubilair dat vernield is	3,3	0,2	2,9	0,1	2,7	0,1	2,6	0,1	2,5	0,1	2,4	0,1	-		
Bekladde muren of gebouwen	2,2	0,2	2,0	0,1	1,8	0,1	1,6	0,1	1,4	0,1	1,3	0,1	-		
Hondenpoep	19,6	0,4	19,9	0,3	18,6	0,3	18,3	0,3	16,9	0,3	17,1	0,3	-		
Totaal één of meerdere vormen van fysieke verloedering	24,5	0,4	24,4	0,3	22,9	0,3	22,9	0,3	21,5	0,3	21,7	0,3	-		
% komt wel eens voor															
<i>Sociale overlast</i>															
Dronken mensen op straat	27,2	0,4	26,9	0,3	26,6	0,4	26,5	0,4	26,0	0,4	25,5	0,3	-		
Drugsgebruik of drugshandel, bijvoorbeeld op straat of in coffeeshop	24,1	0,4	24,0	0,3	24,4	0,4	24,5	0,3	23,8	0,3	24,1	0,3			
Overlast door buurtbewoners	27,6	0,4	28,6	0,3	28,8	0,4	28,4	0,4	28,7	0,4	28,1	0,3			
Mensen die op straat worden lastiggevallen	14,8	0,3	14,5	0,3	14,4	0,3	14,2	0,3	13,3	0,3	13,1	0,3	-		
Rondhangende jongeren	41,6	0,5	39,5	0,4	38,9	0,4	37,9	0,4	37,1	0,4	36,1	0,4	-	-	
Totaal één of meerdere vormen van sociale overlast	58,0	0,4	57,3	0,4	56,7	0,4	56,2	0,4	56,1	0,4	54,9	0,4	-	-	
% ervaart veel overlast															
Dronken mensen op straat	3,1	0,2	3,1	0,1	2,7	0,1	2,7	0,1	2,7	0,1	2,5	0,1	-		
Drugsgebruik of drugshandel, bijvoorbeeld op straat of in coffeeshop	3,7	0,2	3,8	0,2	3,5	0,2	3,6	0,2	3,5	0,2	3,5	0,1			
Overlast door buurtbewoners	5,1	0,2	5,2	0,2	5,3	0,2	5,0	0,2	5,4	0,2	5,1	0,2			
Mensen die op straat worden lastiggevallen	1,7	0,1	1,4	0,1	1,4	0,1	1,3	0,1	1,3	0,1	1,3	0,1	-		
Rondhangende jongeren	6,7	0,3	6,2	0,2	5,6	0,2	5,3	0,2	5,2	0,2	5,0	0,2	-		
Totaal één of meerdere vormen van sociale overlast	12,9	0,3	12,7	0,3	12,0	0,3	11,6	0,3	11,8	0,3	11,5	0,2	-		
% komt wel eens voor															
<i>Verkeersoverlast</i>															
Te hard rijden	70,9	0,4	71,6	0,3	70,5	0,4	70,6	0,4	70,8	0,4	70,5	0,3			
Parkeerproblemen, bijvoorbeeld fout geparkeerde voertuigen of drukte	51,0	0,5	49,8	0,4	48,5	0,4	49,0	0,4	48,2	0,4	49,5	0,4	-	+	
Agressief gedrag in het verkeer	30,8	0,4	31,1	0,3	29,8	0,4	29,4	0,4	28,9	0,4	29,6	0,3	-	+	
Totaal één of meerdere vormen van verkeersoverlast	82,1	0,4	81,7	0,3	80,8	0,3	80,9	0,3	81,0	0,3	81,0	0,3	-		
% ervaart veel overlast															
Te hard rijden	21,8	0,4	22,1	0,3	21,1	0,3	20,7	0,3	21,0	0,3	21,5	0,3			
Parkeerproblemen, bijvoorbeeld fout geparkeerde voertuigen of drukte	17,7	0,4	16,9	0,3	16,0	0,3	16,1	0,3	16,0	0,3	16,8	0,3	-	+	
Agressief gedrag in het verkeer	6,3	0,2	6,3	0,2	5,8	0,2	5,6	0,2	5,8	0,2	6,2	0,2		+	
Totaal één of meerdere vormen van verkeersoverlast	32,3	0,4	32,0	0,4	30,7	0,4	30,3	0,4	30,6	0,4	31,4	0,3	-	+	
% komt wel eens voor															
Overig: hinder van horecagelegenheden zoals cafés, restaurants of snackbars	14,4	0,3	14,1	0,3	14,0	0,3	14,0	0,3	13,1	0,3	13,2	0,2	-		
% ervaart veel overlast															
Overig: hinder van horecagelegenheden zoals cafés, restaurants of snackbars	1,6	0,1	1,6	0,1	1,5	0,1	1,5	0,1	1,5	0,1	1,5	0,1			
% komt wel eens voor															
Overlast totaal (een of meer van de 13 overlastvormen in de categorieën fysieke verloedering, sociale overlast, verkeersoverlast en overig)	94,7	0,2	94,2	0,2	93,8	0,2	93,6	0,2	93,8	0,2	93,4	0,2	-		

2. Leefbaarheid en overlast in woonbuurt - Nederland totaal (slot)

													Verschil 2017 t.o.v.	
	2012	Marge	2013	Marge	2014	Marge	2015	Marge	2016	Marge	2017	Marge	2012 ¹⁾	2016 ²⁾
% ervaart veel overlast														
Overlast totaal (een of meer van de 13 overlastvormen in de categorieën fysieke verloedering, sociale overlast, verkeersoverlast en overig)	46,1	0,5	45,9	0,4	44,0	0,4	43,7	0,4	43,1	0,4	43,6	0,4	-	
%														
Oordeel functioneren gemeente														
<i>Tevredenheid totale functioneren gemeente betreffende aanpak leefbaarheid en veiligheid</i>														
(Zeer) tevreden	38,6	0,4	37,1	0,4	37,7	0,4	38,4	0,4	39,0	0,4	39,0	0,4		
Niet tevreden/niet ontevreden	27,5	0,4	27,7	0,3	27,1	0,4	26,4	0,4	25,8	0,4	25,4	0,3	-	
(Zeer) ontevreden	11,4	0,3	12,3	0,2	11,8	0,3	11,6	0,3	11,1	0,3	11,1	0,2		
Kan niet beoordelen/geen antwoord	22,4	0,4	22,8	0,3	23,5	0,3	23,5	0,3	24,1	0,4	24,5	0,3	+	
% (helemaal) mee eens														
De gemeente: heeft aandacht voor verbeteren leefbaarheid en veiligheid in de buurt	48,5	0,5	46,6	0,4	47,1	0,5	46,9	0,5	48,0	0,5	47,7	0,4		
informeert de buurt over de aanpak van leefbaarheid en veiligheid in de buurt	41,8	0,5	41,0	0,4	40,6	0,5	40,1	0,5	40,9	0,5	40,4	0,4	-	
betreft de buurt bij de aanpak van leefbaarheid en veiligheid in de buurt	34,9	0,5	34,3	0,4	34,3	0,4	33,9	0,4	34,7	0,5	34,6	0,4		

¹⁾ In 2017 significant hoger (+) of lager (-) dan in 2012.

²⁾ In 2017 significant hoger (+) of lager (-) dan in 2016.

3. Veiligheidsbeleving - Nederland totaal

													Verschil 2017 t.o.v.	
	2012	Marge	2013	Marge	2014	Marge	2015	Marge	2016	Marge	2017	Marge	2012 ¹⁾	2016 ²⁾
%														
Veiligheidsbeleving in de buurt														
Onveiligheidsgevoelens in de eigen woonbuurt														
voelt zich <i>wel eens</i> onveilig in eigen buurt														
	18,0	0,4	18,8	0,3	18,2	0,3	18,1	0,3	16,4	0,3	16,4	0,3	-	
voelt zich <i>vaak</i> onveilig in eigen buurt														
	1,7	0,1	1,8	0,1	1,8	0,1	1,7	0,1	1,5	0,1	1,5	0,1		
% 'komt vaak voor'														
Komt het wel eens voor dat u:														
's avonds niet open doet omdat u het niet veilig vindt														
	8,1	0,3	8,7	0,2	9,0	0,2	9,0	0,2	8,6	0,2	8,6	0,2	+	
in uw eigen buurt omloopt of omrijdt om onveilige plekken te vermijden														
	2,6	0,2	2,6	0,1	2,4	0,1	2,4	0,1	2,2	0,1	2,2	0,1	-	
zich onveilig voelt als u 's avonds bij u in de buurt op straat loopt														
	3,7	0,2	3,6	0,1	3,5	0,2	3,5	0,2	3,1	0,1	3,2	0,1	-	
zich onveilig voelt als u 's avonds alleen thuis bent														
	2,6	0,2	2,6	0,1	2,5	0,1	2,4	0,1	2,0	0,0	2,0	0,1	-	
bang bent dat u zelf slachtoffer wordt van criminaliteit														
	3,4	0,2	3,7	0,2	3,3	0,2	3,2	0,1	2,8	0,1	2,7	0,1	-	
%														
Beoordeling voorkomen criminaliteit in de buurt														
veel														
	9,8	0,3	10,7	0,2	10,2	0,3	10,0	0,2	9,0	0,2	9,1	0,2	-	
weinig														
	65,3	0,4	65,0	0,4	65,8	0,4	65,6	0,4	65,0	0,4	64,4	0,4	-	
geen														
	17,5	0,3	16,7	0,3	17,0	0,3	17,2	0,3	18,0	0,3	18,5	0,3	+	
Beoordeling ontwikkeling criminaliteit in de buurt														
toegenomen														
	13,9	0,3	15,5	0,3	13,9	0,3	12,9	0,3	11,8	0,3	11,8	0,2	-	
afgenomen														
	3,9	0,2	3,6	0,1	4,4	0,2	4,3	0,2	4,4	0,2	4,2	0,2		
gelijk gebleven														
	50,9	0,5	50,1	0,4	50,9	0,4	51,9	0,4	51,5	0,4	50,9	0,4		
Rapportcijfer														
Rapportcijfer over veiligheid in de buurt														
	7,1	0,0	7,1	0,0	7,2	0,0	7,2	0,0	7,3	0,0	7,3	0,0	+	
% <i>wel eens</i> ('vaak'/'soms')														
Veiligheidsbeleving in de woonplaats														
Onveiligheidsgevoelens op specifieke plekken in eigen woonplaats:														
Voelt zich <i>wel eens</i> ('vaak'/'soms') onveilig														
rondom uitgaansgelegenheden														
	25,4	0,4	24,7	0,3	23,3	0,4	23,3	0,3	22,1	0,3	21,7	0,3	-	
op plekken waar groepen jongeren rondhangen														
	44,4	0,5	43,1	0,4	41,1	0,4	40,9	0,4	39,8	0,4	38,8	0,4	-	-
in het centrum van woonplaats														
	18,9	0,4	18,0	0,3	17,0	0,3	16,7	0,3	15,9	0,3	15,5	0,3	-	
in winkelgebied/winkelcentrum														
	14,7	0,3	14,2	0,3	13,1	0,3	13,2	0,3	12,6	0,3	12,0	0,2	-	-
in het openbaar vervoer														
	19,4	0,4	18,6	0,3	17,4	0,3	17,9	0,3	17,9	0,3	16,7	0,3	-	-
bij het treinstation														
	19,6	0,4	19,1	0,3	17,8	0,3	17,8	0,3	17,2	0,3	16,5	0,3	-	-
in eigen huis														
	8,9	0,3	9,2	0,2	9,1	0,2	8,9	0,2	7,9	0,2	7,6	0,2	-	
%														
Veiligheidsbeleving in het algemeen														
Onveiligheidsgevoelens in het algemeen														
voelt zich <i>wel eens</i> onveilig														
	36,6	0,4	36,7	0,4	35,9	0,4	35,6	0,4	34,7	0,4	34,1	0,4	-	
voelt zich <i>vaak</i> onveilig														
	1,8	0,1	1,9	0,1	1,8	0,1	1,7	0,1	1,6	0,1	1,6	0,1		

3. Veiligheidsbeleving - Nederland totaal (slot)

													Verschil 2017 t.o.v.	
	2012	Marge	2013	Marge	2014	Marge	2015	Marge	2016	Marge	2017	Marge	2012 ¹⁾	2016 ²⁾
	% (heel) groot													
Kans op slachtofferschap van:														
zakkenrollerij (zonder geweld)	3,9	0,2	5,1	0,2	3,9	0,2	3,8	0,2	3,2	0,1	3,1	0,1	-	
beroving op straat (met geweld)	2,7	0,2	2,9	0,1	2,5	0,1	2,5	0,1	2,1	0,1	1,9	0,1	-	
inbraak in uw woning	10,2	0,3	12,1	0,3	11,0	0,3	10,9	0,3	9,2	0,2	9,0	0,2	-	
mishandeling	2,4	0,2	2,5	0,1	2,3	0,1	2,5	0,1	2,2	0,1	2,2	0,1		
	% wel eens ('vaak'/'soms')													
Respectloos gedrag														
door onbekenden op straat	22,4	0,4	22,1	0,3	21,0	0,3	21,1	0,3	20,6	0,3	20,1	0,3	-	
door onbekenden in openbaar vervoer	15,4	0,3	15,0	0,3	14,2	0,3	14,1	0,3	13,3	0,3	12,9	0,3	-	
door personeel van winkels of bedrijven	17,3	0,4	17,0	0,3	15,7	0,3	14,6	0,3	13,6	0,3	12,8	0,3	-	-
door personeel van overheidsinstanties	13,6	0,3	13,6	0,3	12,7	0,3	11,9	0,3	10,9	0,3	10,0	0,2	-	-
door bekenden (partner, familie, vrienden)	6,7	0,2	6,7	0,2	6,6	0,2	6,5	0,2	6,6	0,2	6,3	0,2		

¹⁾ In 2017 significant hoger (+) of lager (-) dan 2012.

²⁾ In 2017 significant hoger (+) of lager (-) dan 2016.

4.1 Slachtofferschap - Nederland totaal

													Verschil 2017 t.o.v.	
	2012 Marge		2013 Marge		2014 Marge		2015 Marge		2016 Marge		2017 Marge		2012 ¹⁾	2016 ²⁾
	% slachtoffers													
Persoonlijk slachtofferschap														
Slachtofferschap totaal (traditioneel)	19,8	0,4	19,8	0,3	18,9	0,3	17,6	0,3	17,3	0,3	15,2	0,3	-	-
gewelddelicten totaal	2,6	0,2	2,4	0,1	2,3	0,1	2,2	0,1	2,3	0,1	2,1	0,1	-	-
bedreiging	1,6	0,1	1,5	0,1	1,4	0,1	1,3	0,1	1,5	0,1	1,3	0,1	-	-
mishandeling	0,9	0,1	0,8	0,1	0,9	0,1	0,9	0,1	0,7	0,1	0,7	0,1	-	-
seksuele delicten	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	-	-
vermogensdelicten totaal	13,2	0,3	13,7	0,3	13,0	0,3	12,2	0,3	11,5	0,3	10,0	0,2	-	-
(poging tot) inbraak	2,9	0,2	3,1	0,1	2,9	0,1	2,7	0,1	2,5	0,1	2,0	0,1	-	-
poging tot inbraak	1,7	0,1	1,8	0,1	1,8	0,1	1,7	0,1	1,5	0,1	1,2	0,1	-	-
inbraak	1,2	0,1	1,3	0,1	1,2	0,1	1,1	0,1	1,0	0,1	0,8	0,1	-	-
fietsdiefstal	3,7	0,2	3,8	0,2	4,1	0,2	3,9	0,2	3,8	0,2	3,3	0,1	-	-
autodiefstal (18+)	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	-	-
diefstal uit en vanaf de auto (18+)	2,6	0,2	2,5	0,0	2,2	0,1	2,1	0,1	1,9	0,1	1,6	0,1	-	-
diefstal andere voertuigen (18+)	0,7	0,1	0,8	0,1	0,7	0,1	0,7	0,1	0,7	0,1	0,5	0,1	-	-
(poging tot) zakkenrollerij, beroving	2,3	0,2	2,4	0,1	2,1	0,1	1,9	0,1	1,8	0,1	1,6	0,1	-	-
poging tot zakkenrollerij	0,4	0,1	0,5	0,1	0,5	0,1	0,4	0,1	0,4	0,1	0,4	0,0	-	-
zakkenrollerij	1,6	0,1	1,6	0,1	1,4	0,1	1,3	0,1	1,1	0,1	1,0	0,1	-	-
poging tot beroving	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
beroving	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
overige diefstal	3,8	0,2	3,9	0,2	3,7	0,2	3,3	0,1	3,1	0,1	2,7	0,1	-	-
vandalismedelicten totaal	7,7	0,3	7,1	0,2	6,8	0,2	6,2	0,2	6,3	0,2	5,5	0,2	-	-
vernielingen aan voertuigen (18+)	4,9	0,2	4,4	0,2	4,3	0,2	3,9	0,2	4,1	0,2	3,6	0,1	-	-
overige vernielingen	2,8	0,2	2,7	0,1	2,5	0,1	2,3	0,1	2,1	0,1	1,9	0,1	-	-
Slachtofferschap totaal (cybercrime)	12,1	0,3	12,6	0,3	11,2	0,3	11,1	0,3	10,7	0,3	11,0	0,2	-	-
identiteitsfraude	1,5	0,1	1,3	0,1	0,8	0,1	0,6	0,1	0,4	0,1	0,4	0,0	-	-
skimmen	1,1	0,1	0,8	0,1	0,4	0,1	0,2	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	-	-
phishing en pharming	0,4	0,1	0,4	0,0	0,4	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	-	-
koop- en verkoopfraude	2,9	0,2	3,3	0,1	3,5	0,2	3,5	0,2	3,4	0,2	3,9	0,1	+	+
koop	2,7	0,2	3,1	0,1	3,3	0,2	3,4	0,2	3,3	0,2	3,6	0,1	+	+
verkoop	0,2	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	-	-
hacken	6,0	0,2	6,2	0,2	5,2	0,2	5,1	0,2	4,9	0,2	4,9	0,2	-	-
computer	1,0	0,1	1,0	0,1	0,7	0,1	0,7	0,1	0,7	0,1	0,6	0,1	-	-
emailaccount	2,7	0,2	2,4	0,1	2,1	0,1	1,8	0,1	1,5	0,1	1,5	0,1	-	-
website	1,4	0,1	1,7	0,1	1,4	0,1	1,6	0,1	1,7	0,1	1,7	0,1	+	+
anders	2,2	0,1	1,6	0,1	1,3	0,1	1,3	0,1	1,3	0,1	1,4	0,1	-	-
cyberpesten	3,1	0,2	3,3	0,1	3,1	0,2	3,2	0,2	3,2	0,2	3,1	0,1	-	-
laster	1,0	0,1	1,1	0,1	0,9	0,1	1,0	0,1	1,0	0,1	1,0	0,1	-	-
chantage	0,3	0,1	0,2	0,0	0,2	0,0	0,3	0,1	0,3	0,0	0,3	0,0	-	-
stalken	0,7	0,1	0,7	0,1	0,7	0,1	0,8	0,1	0,8	0,1	0,8	0,1	-	-
bedreiging	0,6	0,1	0,6	0,1	0,6	0,1	0,5	0,1	0,6	0,1	0,6	0,1	-	-
anders	1,1	0,1	1,2	0,1	1,1	0,1	1,1	0,1	1,1	0,1	1,1	0,1	-	-

¹⁾ In 2017 significant hoger (+) of lager (-) dan 2012.

²⁾ In 2017 significant hoger (+) of lager (-) dan 2016.

4.2 Ondervonden delicten - Nederland totaal

													Verskil 2017 t.o.v.	
	2012 Marge	2013 Marge	2014 Marge	2015 Marge	2016 Marge	2017 Marge	2012 ¹⁾	2016 ²⁾						
Ondervonden delicten per 100 inwoners														
Persoonlijk slachtofferschap														
Slachtofferschap totaal (traditioneel)	35,8	0,9	35,9	0,8	33,7	0,8	31,8	0,7	31,2	0,7	26,8	0,6	-	-
gewelddelicten totaal	3,9	0,3	3,7	0,2	3,4	0,2	3,4	0,2	3,6	0,2	3,3	0,2	-	-
bedreiging	2,4	0,2	2,4	0,2	2,3	0,2	2,2	0,2	2,4	0,2	2,1	0,2	-	-
mishandeling	1,3	0,2	1,0	0,1	0,9	0,1	1,0	0,1	1,1	0,1	1,0	0,1	-	-
seksuele delicten	0,1	0,1	0,2	0,0	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	-	-
vermogensdelicten totaal	20,2	0,7	21,2	0,6	20,0	0,6	18,9	0,5	18,0	0,5	15,1	0,5	-	-
(poging tot) inbraak	3,9	0,3	4,1	0,2	3,9	0,2	3,6	0,2	3,3	0,2	2,6	0,2	-	-
poging tot inbraak	2,4	0,2	2,5	0,2	2,4	0,2	2,2	0,2	2,1	0,2	1,6	0,1	-	-
inbraak	1,5	0,2	1,6	0,1	1,5	0,1	1,4	0,1	1,2	0,1	1,0	0,1	-	-
fietsdiefstal	5,0	0,3	5,5	0,3	5,6	0,3	5,7	0,3	5,4	0,3	4,7	0,2	-	-
autodiefstal (18+)	0,2	0,1	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,3	0,1	0,2	0,0	-	-
diefstal uit en vanaf de auto (18+)	3,6	0,2	3,4	0,2	3,0	0,2	2,9	0,2	2,7	0,2	2,2	0,1	-	-
diefstal andere voertuigen (18+)	0,8	0,1	1,0	0,1	0,9	0,1	0,9	0,1	0,9	0,1	0,7	0,1	-	-
(poging tot) zakkenrollerij, beroving	2,1	0,2	2,3	0,1	2,1	0,1	1,8	0,1	1,7	0,1	1,5	0,1	-	-
poging tot zakkenrollerij	0,4	0,1	0,6	0,1	0,5	0,1	0,5	0,1	0,4	0,1	0,4	0,1	-	-
zakkenrollerij	1,5	0,1	1,5	0,1	1,4	0,1	1,2	0,1	1,1	0,1	0,9	0,1	-	-
poging tot beroving	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	-	-
beroving	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	-	-
overige diefstal	4,5	0,3	4,7	0,2	4,3	0,2	3,8	0,2	3,7	0,2	3,3	0,2	-	-
vandalismedelicten totaal	11,7	0,4	11,1	0,4	10,3	0,4	9,4	0,3	9,6	0,3	8,4	0,3	-	-
vernielingen aan voertuigen (18+)	7,5	0,4	6,9	0,3	6,5	0,3	6,0	0,3	6,4	0,3	5,5	0,2	-	-
overige vernielingen	4,1	0,3	4,1	0,2	3,8	0,2	3,5	0,2	3,2	0,2	2,9	0,2	-	-
Slachtofferschap totaal (cybercrime)	19,7	0,6	20,8	0,5	18,8	0,5	18,7	0,5	17,9	0,5	18,6	0,5	-	-
identiteitsfraude	1,6	0,1	1,3	0,1	0,7	0,1	0,6	0,1	0,4	0,1	0,4	0,0	-	-
skimmen	1,1	0,1	0,8	0,1	0,4	0,1	0,2	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	-	-
phishing en pharming	0,5	0,1	0,5	0,1	0,4	0,1	0,4	0,1	0,3	0,1	0,3	0,0	-	-
koop- en verkoopfraude	3,4	0,2	3,9	0,2	4,1	0,2	4,2	0,2	4,1	0,2	4,6	0,2	+	+
koop	3,2	0,2	3,9	0,2	3,9	0,2	4,0	0,2	3,9	0,2	4,3	0,2	+	+
verkoop	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,3	0,1	-	-
hacken	8,8	0,4	9,3	0,3	7,9	0,3	7,6	0,3	7,4	0,3	7,5	0,3	-	-
computer	1,5	0,2	1,5	0,1	1,2	0,1	1,1	0,1	1,0	0,1	0,9	0,1	-	-
emailaccount	3,9	0,3	3,5	0,2	3,2	0,2	2,7	0,2	2,5	0,2	2,3	0,2	-	-
website	2,2	0,2	2,5	0,2	2,1	0,2	2,4	0,2	2,5	0,2	2,6	0,2	+	+
anders	3,3	0,2	2,7	0,2	2,1	0,2	2,1	0,2	2,1	0,2	2,2	0,2	-	-
cyberpesten	5,9	0,4	6,3	0,3	6,0	0,3	6,3	0,3	6,0	0,3	6,1	0,3	-	-
laster	1,8	0,2	2,0	0,2	1,8	0,2	1,8	0,2	1,7	0,2	1,9	0,2	-	-
chantage	1,6	0,2	1,5	0,2	1,6	0,2	1,9	0,2	1,5	0,2	1,7	0,2	-	-
stalken	0,5	0,1	0,3	0,1	0,4	0,1	0,6	0,1	0,4	0,1	0,5	0,1	-	-
bedreiging	1,0	0,2	1,1	0,1	1,0	0,1	1,1	0,2	1,1	0,2	1,2	0,1	-	-
anders	2,2	0,2	2,3	0,2	2,2	0,2	2,2	0,2	2,2	0,2	2,2	0,2	-	-

¹⁾ In 2017 significant hoger (+) of lager (-) dan 2012.

²⁾ In 2017 significant hoger (+) of lager (-) dan 2016.

4.3 Melding bij politie - Nederland totaal

													Verschil 2017 t.o.v.	
	2012	Marge	2013	Marge	2014	Marge	2015	Marge	2016	Marge	2017	Marge	2012 ¹⁾	2016 ²⁾
In % van de ondervonden delicten														
Persoonlijk slachtofferschap														
Slachtofferschap totaal (traditioneel)	38,4	1,1	37,9	0,9	37,9	1,0	36,3	1,0	34,2	1,0	34,4	1,0	-	
gewelddelicten totaal	44,6	3,6	45,1	3,0	44,4	3,4	44,1	3,4	41,4	3,2	40,6	3,2		
bedreiging	39,0	4,3	39,9	3,7	40,9	4,1	39,6	4,2	38,3	3,9	34,7	3,7		
mishandeling	56,6	6,4	56,3	5,4	55,0	6,3	55,2	6,0	51,8	6,4	55,2	5,9		
seksuele delicten	46,8	19,7	47,6	13,9	27,7	12,1	29,5	11,9	64,6	16,2	47,4	14,2		
vermogensdelicten totaal	46,2	1,5	45,1	1,2	45,0	1,3	43,7	1,3	41,1	1,4	41,6	1,4	-	
(poging tot) inbraak	67,2	3,4	67,9	2,5	67,3	2,8	65,9	2,8	63,0	3,0	65,5	2,9		
fietsdiefstal	38,0	2,9	36,5	2,3	37,1	2,3	35,7	2,4	32,4	2,3	33,0	2,4		
autodiefstal (18+)	58,3	12,8	60,9	10,4	63,1	10,1	66,7	9,1	61,0	10,9	62,6	10,5		
diefstal uit en vanaf de auto (18+)	55,1	3,5	51,9	2,8	51,3	3,2	53,8	3,2	53,0	3,3	51,6	3,4		
diefstal andere voertuigen (18+)	40,4	7,1	41,3	5,4	38,2	5,8	36,2	5,4	40,5	5,8	40,5	6,6		
(poging tot) zakkenrollerij, beroving	51,8	4,1	49,6	3,0	48,4	3,6	43,5	3,8	38,6	3,8	39,5	3,7	-	
overige diefstal	27,8	2,4	28,6	2,1	29,5	2,3	27,5	2,4	26,2	2,4	27,5	2,5		
vandalismedelicten totaal	23,0	1,6	21,6	1,4	21,9	1,5	18,7	1,4	18,5	1,5	19,1	1,5	-	
vernielingen aan voertuigen (18+)	20,1	1,9	19,6	1,7	19,7	1,8	16,5	1,6	15,7	1,6	16,8	1,7		
overige vernielingen	28,1	3,0	25,7	2,4	25,6	2,7	22,6	2,6	24,0	2,9	23,4	2,7		
Slachtofferschap totaal (cybercrime)	12,7	1,0	13,3	0,8	12,7	0,9	12,7	1,0	13,1	1,0	13,1	0,8		
identiteitsfraude	16,7	3,0	17,6	2,9	14,4	3,5	20,6	6,3	23,1	6,4	20,6	5,3		
koop- en verkoopfraude	24,2	2,6	25,7	2,1	24,2	2,1	23,4	2,0	23,6	2,1	23,5	1,8		
hacken	5,9	1,0	6,7	0,8	4,9	0,8	4,3	0,8	5,3	1,0	5,1	0,8		
cyberpesten	15,9	2,4	14,3	1,8	15,1	2,0	15,2	2,0	14,8	2,0	14,5	1,8		

¹⁾ In 2017 significant hoger (+) of lager (-) dan 2012.

²⁾ In 2017 significant hoger (+) of lager (-) dan 2016.

4.4 Aangifte - Nederland totaal

													Verschil 2017 t.o.v.	
	2012	Marge	2013	Marge	2014	Marge	2015	Marge	2016	Marge	2017	Marge	2012 ¹⁾	2016 ²⁾
In % van de ondervonden delicten														
Persoonlijk slachtofferschap														
Slachtofferschap totaal (traditioneel)	28,7	1,0	28,1	0,9	28,6	0,9	26,8	0,9	24,7	0,9	24,4	0,9	-	
gewelddelicten totaal	25,5	3,3	21,8	2,5	22,9	2,8	21,4	2,8	22,1	2,8	19,0	2,5	-	
bedreiging	18,6	3,5	15,3	2,8	16,6	3,1	14,9	3,2	17,5	3,2	13,9	2,7		
mishandeling	38,9	6,6	36,3	5,2	37,8	6,0	34,9	5,5	33,7	6,0	30,8	5,3		
seksuele delicten	37,2	19,2	18,3	9,0	18,8	10,7	12,4	6,7	47,8	16,0	24,6	13,7		
vermogensdelicten totaal	36,9	1,4	36,3	1,1	36,3	1,3	34,7	1,3	31,7	1,3	31,5	1,2	-	
(poging tot) inbraak	51,0	3,5	52,0	2,6	50,6	2,9	49,0	2,8	43,7	2,9	43,4	3,0	-	
fietsdiefstal	32,5	2,8	30,7	2,2	32,0	2,2	29,4	2,2	27,5	2,2	28,0	2,2		
autodiefstal (18+)	47,5	12,3	49,7	9,7	49,9	10,4	55,0	9,9	48,2	11,7	46,0	10,3		
diefstal uit en vanaf de auto (18+)	45,1	3,5	43,7	2,7	43,2	3,1	46,1	3,2	43,4	3,3	42,1	3,3		
diefstal andere voertuigen (18+)	32,7	6,5	35,1	5,3	32,0	5,6	27,1	4,9	30,8	5,1	32,9	6,2		
(poging tot) zakkenrollerij, beroving	43,0	4,0	40,2	2,9	39,9	3,5	35,4	3,6	29,1	3,4	28,4	3,3	-	
overige diefstal	20,7	2,1	21,9	1,8	22,8	2,1	20,9	2,1	19,0	2,1	19,8	2,2		
vandalismedelicten totaal	15,4	1,3	14,7	1,1	15,4	1,3	12,8	1,2	12,5	1,2	13,7	1,3		
vernielingen aan voertuigen (18+)	16,0	1,7	14,7	1,4	15,4	1,6	12,9	1,5	12,5	1,5	13,7	1,6		
overige vernielingen	14,3	2,1	14,5	1,9	15,4	2,2	12,5	1,9	12,6	2,1	13,7	2,2		
Slachtofferschap totaal (cybercrime)	7,1	0,7	7,4	0,6	7,3	0,7	7,8	0,7	7,6	0,7	8,0	0,6		
identiteitsfraude	12,5	2,7	13,0	2,6	11,6	3,2	13,1	4,6	16,9	5,7	16,0	4,7		
koop- en verkoopfraude	20,2	2,4	21,8	1,9	20,1	1,9	20,0	1,9	20,2	2,0	19,0	1,6		
hacken	2,4	0,7	1,8	0,4	1,8	0,5	1,8	0,5	2,3	0,6	2,7	0,6		
cyberpesten	5,0	1,4	5,3	1,2	5,4	1,2	6,4	1,5	4,9	1,2	5,7	1,1		

¹⁾ In 2017 significant hoger (+) of lager (-) dan 2012.

²⁾ In 2017 significant hoger (+) of lager (-) dan 2016.

5. Burgers en politie - Nederland totaal

													Verschil 2017 t.o.v.	
	2012	Marge	2013	Marge	2014	Marge	2015	Marge	2016	Marge	2017	Marge	2012 ¹⁾	2016 ²⁾
Contact politie en tevredenheid hierover laatste contact	% contact gehad													
Afgelopen 12 maanden contact gehad met de politie in de eigen gemeente	27,7	0,4	27,2	0,3	26,1	0,4	24,1	0,4	23,3	0,4	22,3	0,3	-	-
	% van contact													
Reden van het politiecontact														
handhaving	17,3	0,7	16,4	0,6	16,6	0,6	14,4	0,6	13,8	0,6	13,7	0,6	-	
melding/aangifte	38,2	0,9	37,9	0,7	38,4	0,8	39,2	0,8	38,7	0,8	39,4	0,8		
andere contacten	44,5	0,9	45,6	0,7	45,0	0,8	46,4	0,8	47,5	0,9	46,9	0,8	+	
Wijze van contact														
persoonlijk	65,7	0,9	64,1	0,8	63,6	0,9	63,7	0,9	61,7	0,9	60,3	0,8	-	
telefonisch	23,5	0,8	24,6	0,7	24,7	0,8	24,2	0,8	25,9	0,8	27,5	0,8	+	+
sociale media	1,1	0,2	1,2	0,2	0,8	0,2	1,2	0,2	1,2	0,2	1,1	0,2		
internet/website	5,3	0,5	5,3	0,4	6,1	0,4	6,1	0,4	6,6	0,5	6,3	0,4	+	
andere wijze	4,2	0,4	4,7	0,3	4,7	0,4	4,9	0,4	4,7	0,4	4,9	0,4		
	% (zeer) tevreden													
Tevredenheid over het laatste politie-contact	58,6	0,9	57,9	0,7	59,3	0,8	60,3	0,8	61,5	0,9	61,4	0,8	+	
Tevredenheid over														
handhaving	43,2	2,2	40,8	1,8	41,7	2,1	46,6	2,3	49,3	2,5	47,5	2,3		
melding/aangifte	58,6	1,5	58,1	1,2	61,2	1,3	59,6	1,3	60,2	1,4	59,2	1,3		
andere contacten	64,5	1,3	63,9	1,1	64,2	1,2	65,1	1,2	66,2	1,2	67,3	1,1	+	
	% genoemd													
Reden van ontevredenheid contact politie														
politie liet me te lang wachten, was te laat of kwam niet	20,8	1,3	19,6	1,1	18,5	1,2	18,5	1,2	19,9	1,3	19,5	1,2		
politie gaf onvoldoende informatie	14,6	1,2	13,9	1,0	13,5	1,1	13,3	1,1	12,9	1,1	13,3	1,1		
politie was onverschillig	28,2	1,4	29,1	1,2	28,0	1,3	28,6	1,4	26,0	1,4	25,2	1,3	-	
problemen niet opgelost	40,7	1,6	41,5	1,3	41,4	1,5	44,0	1,5	43,1	1,6	44,2	1,5	+	
andere redenen	27,2	1,4	26,4	1,2	26,1	1,3	26,4	1,3	25,8	1,4	27,0	1,3		
	% (zeer) tevreden													
Functioneren politie in de buurt														
Tevredenheid over totale functioneren van de politie in de buurt	25,3	0,4	25,3	0,3	26,1	0,4	26,1	0,4	27,3	0,4	27,1	0,3	+	
	% (helemaal) eens													
Oordeel over functioneren politie in de buurt														
de politie biedt de burgers in deze buurt bescherming	39,0	0,6	38,6	0,5	41,0	0,6	41,7	0,6	45,5	0,6	46,3	0,5	+	
de politie heeft hier contact met de bewoners uit de buurt	20,2	0,5	21,7	0,4	22,4	0,5	22,0	0,5	25,1	0,5	25,2	0,5	+	
de politie reageert op de problemen hier in de buurt	37,0	0,6	38,1	0,5	40,4	0,6	39,9	0,6	42,7	0,6	42,8	0,5	+	
de politie doet in deze buurt haar best	36,7	0,6	37,0	0,5	39,2	0,6	39,6	0,5	42,8	0,6	43,8	0,5	+	
de politie pakt de zaken in deze buurt efficiënt aan	19,7	0,5	20,1	0,4	21,7	0,5	21,8	0,5	24,1	0,5	24,4	0,5	+	
de politie bekeurt hier te weinig	27,7	0,6	28,1	0,5	27,1	0,5	26,9	0,5	28,5	0,5	29,2	0,5	+	
de politie neemt je serieus	42,8	0,6	42,8	0,5	44,8	0,6	43,8	0,6	47,1	0,6	47,2	0,5	+	
	Schaalscore (0-10)													
Oordeel over functioneren van de politie in de buurt	5,2	0,0	5,2	0,0	5,3	0,0	5,3	0,0	5,5	0,0	5,6	0,0	+	

5. Burgers en politie - Nederland totaal (slot)

													Verschil 2017 t.o.v.	
	2012	Marge	2013	Marge	2014	Marge	2015	Marge	2016	Marge	2017	Marge	2012 ¹⁾	2016 ²⁾
% (helemaal) eens														
Oordeel over beschikbaarheid politie in de buurt														
je ziet de politie in de buurt te weinig	51,7	0,6	49,8	0,5	49,1	0,6	48,6	0,6	46,7	0,6	47,8	0,5	-	
de politie komt hier te weinig uit de auto	44,4	0,6	43,7	0,5	42,6	0,6	42,2	0,6	40,1	0,6	40,6	0,5	-	
de politie is hier te weinig aanspreekbaar	37,2	0,6	36,0	0,5	35,4	0,5	35,8	0,5	33,1	0,5	33,5	0,5	-	
de politie heeft hier te weinig tijd voor allerlei zaken	31,2	0,6	30,3	0,5	29,1	0,5	31,0	0,5	28,3	0,5	29,9	0,5	-	+
de politie komt niet snel als je ze roept	20,4	0,5	19,9	0,4	18,1	0,4	18,4	0,4	16,1	0,4	16,1	0,4	-	
Schaalscore (0-10)														
Beschikbaarheid van de politie	4,3	0,0	4,4	0,0	4,4	0,0	4,4	0,0	4,6	0,0	4,5	0,0	+	
% (zeer) tevreden														
Oordeel over politie algemeen														
Tevredenheid over totale functioneren politie in het algemeen	28,9	0,4	28,4	0,3	29,9	0,4	30,2	0,4	31,9	0,4	32,2	0,4	+	
% (helemaal) eens														
Oordeel over totale functioneren politie in het algemeen														
de politie weet hoe ze boeven moet vangen	34,6	0,6	33,0	0,5	35,3	0,5	34,9	0,5	38,1	0,5	40,5	0,5	+	+
de politie wil contact hebben met burgers	35,0	0,5	34,5	0,5	35,5	0,5	35,6	0,5	38,8	0,5	39,6	0,5	+	
de politie houdt rekening met de wensen van de samenleving	29,3	0,5	28,9	0,4	30,6	0,5	30,5	0,5	33,7	0,5	34,7	0,5	+	
de politie werkt goed samen met de bewoners	26,2	0,5	26,6	0,4	28,2	0,5	28,1	0,5	30,9	0,5	31,6	0,4	+	
als het er echt om gaat dan is de politie er voor je	48,2	0,6	48,3	0,5	50,7	0,5	51,4	0,5	54,5	0,5	55,9	0,5	+	+
de politie is benaderbaar	43,6	0,6	44,0	0,5	45,5	0,5	43,3	0,5	46,5	0,5	46,3	0,5	+	
de politie informeert de burgers	26,4	0,5	27,4	0,4	28,6	0,5	27,0	0,5	29,1	0,5	29,6	0,4	+	
de politie bestrijdt succesvol de criminaliteit	18,0	0,5	17,6	0,4	19,7	0,4	19,4	0,4	22,2	0,5	23,4	0,4	+	+
als het er echt om gaat zal de politie het uiterste doen om je te helpen	50,0	0,6	49,9	0,5	52,3	0,5	52,1	0,5	55,3	0,5	56,8	0,5	+	+
Schaalscore (0-10)														
Oordeel over totale functioneren politie in het algemeen														
vertrouwen in de politie	6,1	0,0	6,1	0,0	6,3	0,0	6,3	0,0	6,4	0,0	6,5	0,0	+	+
politie als crimefighter	5,0	0,0	5,0	0,0	5,1	0,0	5,1	0,0	5,3	0,0	5,4	0,0	+	+
interactie politie-burgers	5,1	0,0	5,1	0,0	5,2	0,0	5,2	0,0	5,4	0,0	5,5	0,0	+	
communicatie politie-burgers	5,3	0,0	5,3	0,0	5,4	0,0	5,3	0,0	5,5	0,0	5,6	0,0	+	

¹⁾ In 2017 significant hoger (+) of lager (-) dan in 2012.

²⁾ In 2017 significant hoger (+) of lager (-) dan in 2016.

6. Preventie - Nederland totaal

													Verschil 2017 t.o.v.	
	2012	Marge	2013	Marge	2014	Marge	2015	Marge	2016	Marge	2017	Marge	2012 ¹⁾	2016 ²⁾
% vaak														
Socio-preventieve gedragsmaatregelen														
's Avonds licht laten branden bij afwezigheid	41,1	0,4	41,4	0,4	42,3	0,4	43,1	0,4	42,5	0,4	42,2	0,4	+	
Fiets in bewaakte fietsenstalling	34,7	0,4	35,1	0,4	35,3	0,4	36,1	0,4	36,7	0,4	36,2	0,4	+	
Waardevolle spullen meenemen uit auto	70,1	0,4	69,9	0,4	69,9	0,4	69,4	0,4	68,9	0,4	68,2	0,4	-	
Waardevolle spullen thuis laten om diefstal/beroving te voorkomen	33,4	0,4	34,4	0,4	33,5	0,4	33,1	0,4	31,4	0,4	30,4	0,3	-	-
Somscore³⁾														
Somscore van totaal socio-preventiegedrag	1,8	0,0	1,8	0,0	1,8	0,0	1,8	0,0	1,8	0,0	1,8	0,0	-	-
% aanwezig³⁾														
Aanwezigheid van technopreventieve maatregelen														
Extra veiligheidssloten/grendels op buitendeuren	67,5	0,4	66,8	0,4	66,5	0,4	66,5	0,4	65,3	0,4	64,9	0,4	-	
(Rol)luiken voor ramen/deuren	18,7	0,3	18,7	0,3	18,9	0,3	19,5	0,3	19,5	0,3	19,1	0,3		
Buitenverlichting	77,3	0,4	76,4	0,3	76,6	0,3	76,9	0,3	76,2	0,4	76,0	0,3	-	
Alarminstallatie in huis	13,0	0,3	12,8	0,2	13,1	0,3	13,1	0,3	12,8	0,3	12,9	0,2		
Somscore³⁾														
Somscore van totaal technopreventieve maatregelen	1,8	0,0	1,7	0,0	1,8	0,0	1,8	0,0	1,7	0,0	1,7	0,0	-	

¹⁾ In 2017 significant hoger (+) of lager (-) dan in 2012.

²⁾ In 2017 significant hoger (+) of lager (-) dan in 2016.

³⁾ Maximaal 4 voorzieningen.

II Tabel indicatoren regionale eenheden, districten en basisteams politie

Deze bijlage bevat een tabel met de uitkomsten voor de vijf belangrijkste kernindicatoren behorende bij de hoofdstukken 2 tot en met 6 voor het jaar 2017 voor Nederland totaal en daarbinnen de 10 regionale eenheden, 43 districten en 167 basisteams van politie.

In de tabel zijn ook de bij de uitkomsten behorende betrouwbaarheidsmarges opgenomen. Verder is door middel van '+' en '-' weergegeven of de uitkomsten van de regionale eenheden, districten en basisteams significant hoger of lager zijn dan het landelijke gemiddelde, en of de uitkomsten van de districten en basisteams significant hoger of lager zijn dan de regionale eenheid waartoe ze behoren.

Kernindicatoren - naar regionale eenheid, district en basisteam politie, 2017

	Overlast totaal in buurt			Onveiligheidsgevoelens in buurt			Slachtofferschap totaal			Functioneren politie in buurt			Preventieve voorzieningen woning		
	% ervaart veel overlast ³⁾	Marge	¹⁾ ²⁾	% wel eens	Marge	¹⁾ ²⁾	% slacht- offers	Marge	¹⁾ ²⁾	% (zeer) tevreden	Marge	¹⁾ ²⁾	Som- score ⁴⁾	Marge	¹⁾ ²⁾
Nederland	43,6	0,4		16,4	0,3		15,2	0,3		27,1	0,3		1,7	0,0	
Noord Nederland (RE)	37,1	0,4	-	13,3	0,8	-	12,1	0,8	-	27,4	1,1		1,6	0,0	-
<i>Fryslân (PD)</i>	34,6	2,1	- -	11,1	1,4	-	10,3	1,3	-	29,7	2,0	+	1,6	0,0	-
Noordwest-Fryslân	34,8	5,9	-	8,3	3,6	- -	9,0	3,8	-	34,0	6,0	+	1,6	0,1	-
Noordoost-Fryslân	34,6	4,8	-	9,9	3,0	-	7,4	2,6	- -	27,5	4,5		1,5	0,1	-
Oost-Fryslân	35,9	5,6	-	13,2	4,1		10,4	3,5	-	26,2	5,1		1,7	0,1	
Zuidoost-Fryslân	33,2	5,3	-	9,9	3,3	-	11,3	3,6	-	28,6	5,1		1,5	0,1	-
Sneek	32,2	4,1	- -	10,1	2,8	-	10,4	2,8	-	29,9	4,1		1,7	0,1	
Leeuwarden	37,7	5,2	-	15,3	3,9		13,5	3,6		32,1	5,2		1,5	0,1	-
<i>Groningen (PD)</i>	40,7	2,2	- +	15,8	1,6	+	14,7	1,6	+	26,7	2,0		1,5	0,0	- -
Ommelanden-West	35,6	5,8	-	10,0	3,8	-	9,8	3,9	-	24,6	5,2		1,6	0,1	-
Ommelanden-Noord	39,5	6,0		16,9	4,8		11,6	3,6		25,1	5,3		1,7	0,1	
Ommelanden-Oost	38,7	5,3		13,0	3,7		9,6	3,3	-	25,1	4,8		1,6	0,1	-
Ommelanden-Midden	46,8	5,5	+	16,7	4,2		11,7	3,7		20,4	4,5	- -	1,8	0,1	+
Groningen-Zuid	34,2	5,4	-	12,1	3,8	-	13,4	3,9		26,8	5,1		1,5	0,1	-
Groningen-Centrum	44,7	6,0	+	17,2	4,6		28,2	5,5	+	37,3	5,8	+	1,0	0,1	- -
Groningen-Noord	45,3	5,7	+	25,1	5,1	+	23,0	5,1	+	31,8	5,3		1,2	0,1	- -
<i>Drenthe (PD)</i>	35,9	1,3	-	13,2	0,9	-	11,2	0,9	-	25,2	1,1	- -	1,8	0,0	+
Noord-Drenthe	33,4	2,8	- -	12,0	2,1	-	13,4	2,1	-	23,9	2,5	-	1,7	0,1	+
Zuidoost-Drenthe	39,6	1,9	- +	14,6	1,4	-	10,2	1,2	-	26,4	1,8		1,8	0,0	+
Zuidwest-Drenthe	34,4	1,7	- -	12,9	1,2	-	10,3	1,1	-	25,1	1,6	-	1,7	0,0	+
Oost-Nederland (RE)	38,3	0,9	-	13,3	0,7	-	13,3	0,7	-	27,1	0,8		1,8	0,0	+
<i>IJsselnd (PD)</i>	37,0	2,2	-	11,1	1,5	- -	12,0	1,6	-	29,7	2,1	+	1,6	0,0	- -
IJsselnd-Noord	35,1	3,7	-	9,4	2,2	- -	10,7	2,5	-	29,7	3,5		1,7	0,1	-
Zwolle	42,2	4,8		13,0	3,2		17,2	3,9		29,9	4,5		1,6	0,1	- -
Vechtdal	25,5	4,5	- -	8,2	2,8	- -	7,8	2,8	- -	31,5	4,8		1,7	0,1	
IJsselnd-Zuid	42,3	4,4		12,8	3,2	-	11,9	3,2		28,4	4,1		1,6	0,1	- -
<i>Twente (PD)</i>	38,5	2,1	-	14,3	1,6	-	12,4	1,5	-	26,3	1,9		1,8	0,0	
Twente-West	30,4	5,1	- -	10,7	3,3	-	10,0	3,4	-	29,0	5,1		1,9	0,1	+
Twente-Noord	41,3	4,7		13,6	3,5		14,0	3,5		22,9	3,9		1,7	0,1	
Twente-Midden	34,6	4,0	-	13,4	2,9		8,9	2,4	- -	23,5	3,6		1,8	0,1	
Noordoost-Twente	30,5	4,9	- -	10,6	3,5	-	10,4	3,5	-	34,4	5,1	+	1,9	0,1	+
Enschede	50,6	4,6	+	20,1	3,7	+	17,6	3,5	+	24,5	3,9		1,6	0,1	-
<i>Noord en Oost Gelderland (PD)</i>	35,2	1,9	- -	12,2	1,3	-	11,2	1,3	- -	27,3	1,8		1,9	0,0	+
Achterhoek-Oost	25,7	4,2	- -	8,5	2,7	- -	8,4	2,8	- -	28,3	4,4		1,9	0,1	+
Achterhoek-West	33,6	4,2	-	13,4	3,1		11,1	2,8	-	25,5	3,9		2,0	0,1	+
IJsselstreek	32,5	4,7	- -	13,7	3,6		14,5	3,6		23,9	4,4		1,7	0,1	
Apeldoorn	43,8	4,6		16,1	3,4		14,2	3,3		28,9	4,3		1,8	0,1	
Veluwe-Noord	37,1	4,6	-	9,9	3,0	-	9,3	2,8	- -	27,9	4,3		1,9	0,1	+
Veluwe-West	37,6	5,5	-	10,0	3,6	-	8,9	3,2	- -	30,7	5,2		1,7	0,1	

Kernindicatoren - naar regionale eenheid, district en basisteam politie, 2017 (vervolg)

	Overlast totaal in buurt			Onveiligheidsgevoelens in buurt			Slachtofferschap totaal			Functioneren politie in buurt			Preventieve voorzieningen woning		
	% ervaart veel overlast ³⁾	Marge	1) 2)	% wel eens	Marge	1) 2)	% slacht- offers	Marge	1) 2)	% (zeer) tevreden	Marge	1) 2)	Som- score ⁴⁾	Marge	1) 2)
<i>Gelderland Midden (PD)</i>	41,0	1,8	-	14,4	1,3	-	16,5	1,4	+	26,3	1,6		1,8	0,0	+
Veluwe Vallei-Noord	33,8	1,9	-	11,6	1,4	-	11,5	1,3	-	26,9	1,8		1,8	0,0	+
Ede	41,3	5,0		14,6	3,6		18,0	3,9	+	25,8	4,5		1,9	0,1	+
Veluwe Vallei-Zuid	33,5	5,8	-	13,7	4,4		15,9	4,9		30,4	5,9		1,6	0,1	-
Arnhem-Noord	56,1	6,1	+	19,2	5,1	+	25,4	5,6	+	24,0	5,3		1,4	0,1	-
Arnhem-Zuid	52,6	6,0	+	22,1	5,0	+	17,2	4,7		26,7	5,4		1,8	0,1	
Rivierenland-West	33,2	5,6	-	9,4	3,5	-	17,9	4,6		24,2	5,1		2,1	0,1	+
IJsselwaarden	44,3	2,7	+	16,5	2,1	+	13,0	1,8	-	26,9	2,6		1,8	0,1	
Rivierenland-Oost	37,6	4,6	-	10,9	2,9	-	12,7	3,4		26,8	4,4		2,1	0,1	+
<i>Gelderland Zuid (PD)</i>	40,7	2,3	-	14,7	1,6		14,9	1,7		26,0	2,0		1,8	0,0	+
Nijmegen-Noord	41,4	5,6		16,0	4,2		20,2	4,5	+	29,0	5,3		1,3	0,1	-
Nijmegen-Zuid	46,7	5,3	+	19,1	4,2	+	19,5	4,4	+	31,7	5,0		1,6	0,1	-
Tweestromenland	37,0	4,3	-	9,3	2,5	-	11,7	2,9	-	19,3	3,5	-	2,1	0,1	+
De Waarden	40,2	3,7		16,0	2,7		13,1	2,6		27,0	3,3		2,0	0,1	+
Midden-Nederland (RE)	44,7	1,1		17,4	0,9		16,5	0,9	+	28,1	1,0		1,7	0,0	
<i>Gooi en Vechtstreek (PD)</i>	45,5	2,5		17,0	1,8		15,9	1,9		25,8	2,2		1,8	0,0	+
Gooi en Vechtstreek-Noord	43,2	2,5		18,8	2,0	+	16,9	2,1		27,2	2,2		1,8	0,0	+
Gooi en Vechtstreek-Zuid	48,3	4,6		14,9	3,3		14,7	3,2		24,2	4,0		1,7	0,1	
<i>Flevoland (PD)</i>	43,0	2,0		19,9	1,5	+	14,7	1,4		31,4	1,9	+	1,8	0,0	
Dronten/Noordoostpolder/ Urk	34,7	4,7	-	12,7	3,5	-	10,5	3,3	-	33,9	4,8	+	1,7	0,1	
Lelystad/Zeevolde	37,9	5,5	-	19,0	4,4		15,2	4,0		29,3	5,2		1,8	0,1	
Almere-Buiten-Hout	47,1	2,3	+	23,4	2,0	+	13,7	1,6	-	35,2	2,2	+	1,8	0,0	+
Almere-Stad-Haven	49,7	2,3	+	26,9	2,0	+	17,0	1,7		27,0	2,1		1,8	0,0	
Almere-West-Poort	52,2	2,8	+	21,8	2,3	+	18,6	2,3	+	32,4	2,7	+	1,8	0,1	
<i>Oost Utrecht (PD)</i>	42,0	2,2		15,5	1,6		14,2	1,6		27,5	2,0		1,8	0,0	+
Amersfoort	43,2	4,7		17,7	3,6		16,1	3,7		29,1	4,4		1,7	0,1	
De Bilt Eemdal Soest	41,7	3,5		15,8	2,6		14,3	2,6		24,9	3,2		1,9	0,1	+
Zeist/Bunnik/Leusden/ Woudenberg	41,3	5,0		16,3	3,9		11,8	3,4	-	27,3	4,5		1,8	0,1	
Heuvelrug	41,9	4,3		12,6	3,0	-	14,1	3,1		28,5	4,1		1,8	0,1	+
<i>Utrecht Stad (PD)</i>	52,2	3,0	+	21,3	2,4	+	26,3	2,7	+	29,5	2,8		1,3	0,1	-
Utrecht-West	48,8	6,5		11,5	3,9	-	17,3	4,9		26,6	5,6		1,6	0,1	
Utrecht-Noord	63,2	6,2	+	33,6	5,9	+	29,4	5,7	+	29,6	5,8		1,2	0,1	-
Utrecht-Centrum	40,5	5,4		14,7	3,8		29,6	5,1	+	32,7	5,2		1,1	0,1	-
Utrecht-Zuid	57,3	5,9	+	25,3	5,1	+	27,6	5,4	+	28,4	5,5		1,2	0,1	-
<i>West Utrecht (PD)</i>	43,1	2,8		14,3	2,1	-	13,1	1,9	-	25,8	2,5		1,8	0,1	+
De Ronde Venen/Stichtse Vecht	40,6	5,1		11,3	3,1	-	12,4	3,5		25,0	4,5		1,9	0,1	+
De Copen	43,3	5,1		14,1	3,7		12,9	3,5		25,0	4,6		1,8	0,1	
Lekpoort	45,0	4,5		16,9	3,6		13,9	3,1		27,2	4,1		1,8	0,1	

Kernindicatoren - naar regionale eenheid, district en basisteam politie, 2017 (vervolg)

	Overlast totaal in buurt			Onveiligheidsgevoelens in buurt			Slachtofferschap totaal			Functioneren politie in buurt			Preventieve voorzieningen woning		
	% ervaart veel overlast ³⁾	Marge		% wel eens	Marge		% slacht- offers	Marge		% (zeer) tevreden	Marge		Som- score ⁴⁾	Marge	
		¹⁾	²⁾		¹⁾	²⁾		¹⁾	²⁾		¹⁾	²⁾		¹⁾	²⁾
Noord-Holland (RE)	42,7	1,3		14,9	1,0	-	15,0	1,0		25,8	1,2		1,7	0,0	-
<i>Noord Holland Noord (PD)</i>	40,9	1,9	-	13,8	1,4	-	13,6	1,4		25,1	1,7	-	1,7	0,0	
Den Helder	41,7	5,3		15,6	4,0		11,7	3,6		29,4	4,9		1,7	0,1	
Alkmaar	40,3	3,3		14,3	2,4		13,4	2,4		24,3	2,9		1,7	0,1	
Hoorn	42,7	4,0		12,3	2,7	-	16,9	3,2		22,5	3,4	-	1,7	0,1	
Heerhugowaard	38,7	3,0	-	13,4	2,0	-	11,1	1,9	- -	26,0	2,7		1,8	0,1	+ +
<i>Zaanstreek Waterland (PD)</i>	43,4	3,2		15,8	2,6		15,0	2,5		24,5	2,8		1,7	0,1	
Zaanstad	45,0	4,7		19,4	4,1		17,2	3,8		24,6	4,1		1,6	0,1	-
Purmerend	41,5	4,2		11,6	3,0	-	12,3	2,9		24,4	3,7		1,9	0,1	+ +
<i>Kennemerland (PD)</i>	44,5	2,0		15,7	1,5		16,8	1,6		27,5	1,9		1,6	0,0	-
IJmond	47,5	2,6	+ +	16,7	2,0		14,5	2,0		25,4	2,3		1,7	0,1	
Haarlem	47,8	4,5		17,7	3,6		20,5	3,8	+ +	28,9	4,2		1,4	0,1	- -
Kennemer Kust	42,2	2,6		12,6	1,8	-	16,4	2,0		27,7	2,4		1,8	0,0	+ +
Haarlemmermeer	38,8	4,5		14,0	3,3		15,6	3,5		28,4	4,3		1,8	0,1	+ +
Amsterdam (RE)	48,8	1,4	+ +	22,3	1,2	+ +	22,9	1,2	+ +	31,7	1,4	+ +	1,2	0,0	-
<i>Amsterdam Noord (PD)</i>	58,3	3,0	+ +	22,4	2,5	+ +	26,0	2,6	+ +	31,2	2,8	+ +	1,2	0,1	-
Centrum-Burgwallen	75,6	5,7	+ +	26,6	5,5	+ +	32,0	5,9	+ +	44,3	6,4	+ +	0,9	0,1	- -
Centrum-Amstel	51,4	6,4	+ +	17,3	4,8		31,7	6,1	+ +	32,4	5,8		1,1	0,1	- -
Centrum-Jordaan	67,1	5,4	+ +	18,1	4,4		27,1	5,2	+ +	34,8	5,5	+ +	1,0	0,1	- -
Boven IJ	54,2	4,8	+ +	25,6	4,2	+ +	22,3	3,9	+ +	26,9	4,3		1,4	0,1	- +
<i>Amsterdam Oost (PD)</i>	45,4	2,8		25,1	2,6	+ +	21,5	2,3	+ +	33,8	2,6	+ +	1,3	0,1	-
Oost-Zeeburg	44,2	6,1		19,2	5,1		24,8	5,3	+ +	33,1	5,6	+ +	1,0	0,1	- -
Oost-Watergraafsmeer	40,6	5,8	-	25,8	5,5	+ +	22,9	4,7	+ +	36,2	5,6	+ +	1,1	0,1	-
Diemen-Ouder-Amstel	39,2	5,8	-	19,4	4,9		13,5	4,1	-	30,7	5,5		1,6	0,1	- +
Zuidoost-Centrumgebied	60,3	5,9	+ +	33,4	5,8	+ +	24,8	5,6	+ +	33,1	5,5	+ +	1,3	0,1	-
Zuidoost-Gaasperdam	41,9	6,7		29,0	6,5	+ +	16,7	5,1		35,0	6,6	+ +	1,4	0,1	- +
<i>Amsterdam Zuid (PD)</i>	39,3	2,8	- -	14,2	2,0	-	20,7	2,4	+ +	31,5	2,7	+ +	1,3	0,1	- +
Zuid-de Pijp	48,2	6,2		16,5	4,5	-	31,4	5,8	+ +	32,9	5,9		0,8	0,1	- -
Zuid-Buitenveldert	38,4	4,9	-	14,1	3,4	-	21,3	4,1	+ +	32,7	4,9	+ +	1,1	0,1	- -
Amstelveen	32,8	5,7	- -	14,2	4,3	-	15,2	4,5	-	28,7	5,5		1,6	0,1	+ +
Aalsmeer-Uithoorn	40,0	5,4	-	11,8	3,4	- -	15,4	4,1	-	32,6	5,2	+ +	1,9	0,1	+ +
<i>Amsterdam West (PD)</i>	55,3	2,8	+ +	28,0	2,6	+ +	24,6	2,4	+ +	30,5	2,6	+ +	1,2	0,1	-
West-Haarlemmerweg	52,1	5,7	+ +	21,2	4,5		27,7	5,2	+ +	32,1	5,3		0,8	0,1	- -
West-Overtoomsesluis	54,3	4,8	+ +	23,4	4,1	+ +	27,5	4,2	+ +	30,0	4,4		0,9	0,1	- -
Nieuw West-Zuid	52,3	5,8	+ +	32,2	5,5	+ +	18,1	4,4		30,4	5,5		1,6	0,1	+ +
Nieuw West-Noord	62,0	6,2	+ +	34,2	5,8	+ +	25,2	5,6	+ +	29,8	5,7		1,3	0,1	-
Den Haag (RE)	45,7	0,9	+ +	17,4	0,7		16,4	0,7	+ +	30,0	0,9	+ +	1,6	0,0	-
<i>Den Haag Centrum (PD)</i>	66,5	3,4	+ +	34,5	3,3	+ +	21,4	2,9	+ +	36,5	3,4	+ +	1,2	0,1	- -
Jan Hendrikstraat	58,4	5,8	+ +	22,7	4,9	+ +	19,6	4,7		36,4	5,7	+ +	1,0	0,1	- -
De Heemstraat	77,4	5,1	+ +	42,4	6,0	+ +	23,0	5,1	+ +	33,7	5,8	+ +	1,4	0,1	- -
Hoefkade	65,0	6,4	+ +	42,0	6,5	+ +	22,1	5,3	+ +	40,1	6,4	+ +	1,3	0,1	- -

Kernindicatoren - naar regionale eenheid, district en basisteam politie, 2017 (vervolg)

	Overlast totaal in buurt			Onveiligheidsgevoelens in buurt			Slachtofferschap totaal			Functioneren politie in buurt			Preventieve voorzieningen woning		
	% ervaart veel overlast ³⁾	Marge	1) 2)	% wel eens	Marge	1) 2)	% slacht- offers	Marge	1) 2)	% (zeer) tevreden	Marge	1) 2)	Som- score ⁴⁾	Marge	1) 2)
<i>Den Haag West (PD)</i>	45,0	3,1		14,4	2,2	-	17,9	2,5		34,3	2,9	+ +	1,4	0,1	- -
Overbosch	42,0	6,3		13,3	4,5		16,6	4,9		32,3	5,8		1,5	0,1	-
Loosduinen	40,0	5,8		13,8	3,9		13,1	4,3		32,2	5,5		1,6	0,1	-
Scheveningen	52,8	6,1	+ +	13,3	4,2		19,4	5,1		29,9	5,5		1,4	0,1	- -
Segbroek	43,9	6,1		16,6	4,7		21,2	5,1	+	41,4	6,0	+ +	1,3	0,1	- -
<i>Den Haag Zuid (PD)</i>	59,3	3,1	+ +	29,6	2,9	+ +	18,7	2,5	+	33,4	3,0	+	1,5	0,1	-
Laak	70,7	5,8	+ +	38,0	6,0	+ +	21,3	5,2	+	36,8	6,0	+	1,2	0,1	- -
Beresteinlaan	52,9	6,2	+ +	25,9	5,5	+ +	15,9	4,8		32,6	6,0		1,7	0,1	
Zuiderpark	65,6	5,8	+ +	33,0	5,6	+ +	22,7	5,1	+ +	30,0	5,7		1,4	0,1	- -
Leidschenveen - Ypenburg	45,3	6,1		20,1	5,0		12,8	3,9		36,6	5,8	+	1,8	0,1	+
<i>Zoetermeer - Leidschendam/ Voorburg (PD)</i>	43,3	3,0		16,9	2,3		14,3	2,1		29,8	2,7		1,8	0,1	+
Zoetermeer	50,3	5,5	+	21,4	4,5	+	13,2	3,9		24,8	4,9		1,8	0,1	+
Leidschendam - Voorburg	37,9	3,5	- -	14,8	2,5		15,5	2,7		34,5	3,5	+ +	1,7	0,1	
Wassenaar	36,4	5,8	- -	15,7	4,3		12,2	4,0		38,1	5,9	+ +	1,9	0,1	+ +
Pijnacker - Nootdorp	37,6	5,8	-	9,4	3,5	- -	16,4	4,9		30,8	5,5		1,9	0,1	+ +
<i>Westland - Delft (PD)</i>	42,0	2,8		16,4	2,2		18,7	2,3	+	30,5	2,7	+	1,7	0,1	
Rijswijk	47,5	2,5	+	19,0	2,0	+	16,1	1,9		30,0	2,3	+	1,6	0,0	-
Westland	40,0	4,6	-	11,2	3,1	- -	15,8	3,5		30,0	4,3		1,9	0,1	+ +
Delft	41,7	5,2		21,2	4,3	+	23,2	4,5	+ +	31,3	5,0		1,4	0,1	- -
<i>Leiden - Bollenstreek (PD)</i>	41,6	1,5	- -	12,5	1,0	- -	16,2	1,1		29,4	1,4	+	1,6	0,0	-
Bollenstreek-Noord	40,8	3,3	-	14,1	2,5	-	14,2	2,5		23,0	2,9	- -	1,8	0,1	+
Katwijk	44,1	4,1		9,6	2,5	- -	10,3	2,7	- -	36,8	4,0	+ +	1,8	0,1	+
Noordwijk	42,0	4,2		11,4	2,6	- -	18,7	3,4		31,0	4,0		1,8	0,1	+
Leiden-Noord	38,5	2,9	- -	14,6	2,2		14,3	2,1		29,7	2,8		1,6	0,1	-
Leiden-Zuid	36,2	3,7	- -	11,6	2,5	- -	16,9	3,0		24,7	3,3	-	1,5	0,1	- -
Leiden-Midden	51,3	3,6	+ +	13,8	2,3	- -	24,6	3,2	+ +	32,2	3,4	+	1,1	0,1	- -
<i>Alphen aan den Rijn - Gouda (PD)</i>	41,9	1,8	-	14,3	1,4	- -	13,2	1,3	- -	24,8	1,6	- -	1,8	0,0	+ +
Alphen aan den Rijn	41,8	2,6	-	11,7	1,7	- -	12,5	1,8	- -	26,6	2,4	-	1,7	0,1	+
Kaag en Braassem	36,6	4,1	- -	11,3	2,7	- -	12,4	2,8	-	24,5	3,7	-	1,8	0,1	+
Gouda	44,8	4,6		20,6	3,9	+	14,5	3,3		23,4	4,0	-	1,8	0,1	+
Waddinxveen/Zuidplas	40,8	3,1	-	12,2	2,0	- -	12,5	2,2	- -	27,3	2,9		1,9	0,1	+ +
Krimpenerwaard	42,8	6,1		12,6	4,1		13,9	4,4		20,9	5,0	- -	1,8	0,1	+
Rotterdam (RE)	50,5	1,0	+	19,4	0,9	+	16,6	0,8	+	27,9	1,0		1,6	0,0	-
<i>Rijnmond Noord (PD)</i>	50,6	2,3	+	20,7	1,8	+	16,5	1,7		26,1	2,2		1,6	0,0	-
Waterweg	52,1	3,3	+	21,4	2,6	+	16,9	2,4		22,7	2,7	- -	1,7	0,1	
Schiedam	60,5	2,8	+ +	28,1	2,7	+ +	17,8	2,3	+	26,2	2,7		1,4	0,1	- -
Midden-Schieland	42,5	4,8	-	15,0	3,3	-	15,1	3,4		29,4	4,7		1,8	0,1	+
<i>Rotterdam Stad (PD)</i>	62,5	4,2	+ +	32,8	4,1	+ +	25,3	3,7	+ +	36,3	4,1	+ +	1,1	0,1	- -
Delfshaven	65,6	5,3	+ +	38,4	5,4	+ +	25,8	4,8	+ +	34,8	5,3	+ +	1,0	0,1	- -
Centrum	56,0	6,5	+	20,9	5,0		24,4	5,4	+ +	39,4	6,4	+ +	1,1	0,1	- -
<i>Rijnmond Oost (PD)</i>	47,8	3,3	+	20,1	2,7	+	19,3	2,8	+	29,5	3,1		1,5	0,1	- -
Maas-Rotte	51,4	6,1	+	22,2	5,1	+	26,0	5,5	+ +	30,2	5,7		1,1	0,1	- -
IJsselland	45,7	3,9		18,8	3,2		15,5	2,9		29,1	3,7		1,7	0,1	

Kernindicatoren - naar regionale eenheid, district en basisteam politie, 2017 (vervolg)

	Overlast totaal in buurt			Onveiligheidsgevoelens in buurt			Slachtofferschap totaal			Functioneren politie in buurt			Preventieve voorzieningen woning		
	% ervaart veel overlast ³⁾	Marge	1) 2)	% wel eens	Marge	1) 2)	% slacht- offers	Marge	1) 2)	% (zeer) tevreden	Marge	1) 2)	Som- score ⁴⁾	Marge	1) 2)
<i>Rotterdam Zuid (PD)</i>	66,8	3,6	+ +	35,3	3,6	+ +	21,6	3,1	+ +	28,5	3,3		1,4	0,1	- -
Charlois	70,2	5,9	+ +	38,9	6,1	+ +	25,3	5,6	+ +	29,3	5,7		1,3	0,1	- -
Feijenoord	69,1	6,2	+ +	33,4	6,3	+ +	19,3	5,0		28,2	5,8		1,2	0,1	- -
IJsselmonde	60,2	6,3	+ +	33,5	6,1	+ +	20,4	5,2		28,1	5,9		1,6	0,1	
<i>Rijnmond Zuid-West (PD)</i>	46,4	2,2	+ -	14,9	1,8	-	13,5	1,6	-	24,6	1,9	- -	1,9	0,0	+ +
Haringvliet	45,9	2,8	-	12,4	1,9	- -	13,1	2,0	-	23,9	2,3	- -	1,8	0,1	+ +
Nissewaard	47,8	5,8		11,8	3,7	- -	13,0	4,0		24,7	5,1		1,8	0,1	
Oude Maas	45,9	3,6		18,7	3,3		14,1	2,6		25,0	3,1		1,9	0,1	+ +
<i>Zuid-Holland-Zuid (PD)</i>	46,0	1,5	+ -	12,3	1,0	- -	13,4	1,1	- -	28,5	1,4		1,8	0,0	+ +
Hoeksche Waard	43,3	3,1	-	6,8	1,6	- -	10,0	1,9	- -	31,6	3,0	+	2,0	0,1	+ +
Drechtsteden-Buiten	45,9	2,9	-	12,3	1,8	- -	13,7	2,1		29,4	2,6		1,9	0,1	+ +
Drechtsteden-Binnen	52,3	3,0	+	19,0	2,2	+	16,6	2,3		25,6	2,6		1,6	0,1	-
Alblasserwaard- Vijfheerenlanden	41,9	2,8	-	9,7	1,7	- -	12,1	1,9	- -	28,0	2,5		1,8	0,1	+ +
Zeeland - West- Brabant (RE)	46,2	1,4	+	17,5	1,1		14,7	1,0		24,0	1,2	-	1,9	0,0	+
<i>Zeeland (PD)</i>	39,2	2,2	- -	13,7	1,7	- -	11,4	1,5	- -	26,1	1,9		1,8	0,0	+
Walcheren	41,1	4,7		17,6	4,1		12,5	3,3		22,4	3,9	-	1,7	0,1	-
Zeeuws-Vlaanderen	41,1	3,3	-	12,7	2,3	- -	11,5	2,2	-	27,2	3,1		1,9	0,1	+
Oosterscheldebekken	36,0	3,1	- -	11,1	2,0	- -	10,5	2,2	- -	28,5	2,9	+	1,9	0,1	+
<i>De Markiezaten (PD)</i>	47,9	3,0	+	18,1	2,3		14,4	2,2		21,0	2,6	-	2,0	0,1	+ +
Bergen op Zoom	49,1	4,4	+	16,4	3,4		12,7	3,1		23,1	3,8		1,9	0,1	+
Roosendaal	47,0	4,2		19,5	3,2		15,8	3,1		19,2	3,5	- -	2,1	0,1	+ +
<i>De Baronie (PD)</i>	48,2	2,8	+	16,7	2,1		15,1	2,1		24,1	2,4	-	1,9	0,1	+
Weerijs	49,7	4,8	+	19,0	3,8		14,5	3,6		26,9	4,4		2,0	0,1	+
Markdal	48,5	5,2		19,1	4,1		17,8	4,2		27,1	4,8		1,7	0,1	-
Dongemond	46,6	4,5		12,9	3,0	- -	13,6	3,1		19,2	3,6	-	2,0	0,1	+ +
<i>Hart van Brabant (PD)</i>	49,1	2,7	+	21,1	2,4	+ +	17,3	2,2		24,2	2,4	-	1,8	0,1	+
Tilburg-Centrum	64,3	6,2	+ +	33,4	6,1	+ +	27,1	5,9	+ +	30,5	6,1		1,5	0,1	- -
Leijdal	45,4	5,1		16,9	3,9		16,0	3,9		19,7	4,1	-	1,9	0,1	+
Groene Beemden	41,5	6,5		20,4	5,9		13,2	4,6		25,2	5,7		2,1	0,1	+ +
Langstraat	45,7	4,4		15,4	3,4		13,7	3,1		22,5	3,8	-	2,0	0,1	+
Oost-Brabant (RE)	40,3	1,2	-	14,6	0,9	-	13,8	0,9	-	26,5	1,2		1,9	0,0	+
<i>'s Hertogenbosch (PD)</i>	38,5	2,0	-	12,9	1,4	-	13,6	1,4		27,0	1,8		1,9	0,0	+
's Hertogenbosch	44,3	4,5		17,3	3,4		18,1	3,6		29,4	4,2		1,7	0,1	-
Meierij	38,5	2,4	-	10,6	1,6	- -	12,5	1,7	-	26,0	2,3		2,0	0,1	+
Maasland	40,6	5,2		13,7	3,7		13,7	3,8		24,1	4,7		2,1	0,1	+ +
Maas en Leijgraaf	32,7	3,8	- -	11,0	2,5	- -	10,9	2,5	-	27,8	3,6		2,0	0,1	+
<i>Eindhoven (PD)</i>	43,0	2,7		16,8	2,1		15,5	2,0		26,9	2,5		1,8	0,1	-
Eindhoven-Zuid	44,7	5,6		18,1	4,2		21,8	4,8	+ +	30,3	5,4		1,6	0,1	- -
Eindhoven-Noord	48,4	5,0	+	22,0	4,3	+ +	16,8	3,8		25,8	4,5		1,7	0,1	-
De Kempen	38,2	3,9	-	12,3	2,7	-	10,8	2,5	-	25,6	3,5		2,0	0,1	+

Kernindicatoren - naar regionale eenheid, district en basisteam politie, 2017 (slot)

	Overlast totaal in buurt			Onveiligheidsgevoelens in buurt			Slachtofferschap totaal			Functioneren politie in buurt			Preventieve voorzieningen woning		
	% ervaart veel overlast ³⁾	Marge	1) 2)	% wel eens	Marge	1) 2)	% slachtoffers	Marge	1) 2)	% (zeer) tevreden	Marge	1) 2)	Somscore ⁴⁾	Marge	1) 2)
<i>Helmond (PD)</i>	40,5	1,5	-	15,3	1,1	-	12,3	1,0	-	25,2	1,4	-	2,0	0,0	+ +
Dommelstroom	39,8	2,6	-	11,9	1,7	- -	11,1	1,5	- -	23,0	2,3	- -	2,0	0,1	+
Peelland	40,9	1,8	-	17,6	1,4	+	13,1	1,3	-	26,7	1,6		2,0	0,0	+ +
Limburg (RE)	48,9	1,4	+	19,5	1,1	+	14,6	1,0		22,0	1,2	-	2,1	0,0	+
<i>Noord en Midden Limburg (PD)</i>	43,2	2,2	-	15,5	1,6	-	12,7	1,5	-	25,2	2,0		2,2	0,0	+
Venray/Gennep	38,2	5,7	-	13,6	4,0	-	11,1	3,8	-	23,3	5,2		2,1	0,1	+
Horst/Peel en Maas	30,4	5,2	- -	8,7	3,3	- -	10,6	3,5	-	28,0	5,2		2,2	0,1	+
Venlo/Beesel	53,5	5,5	+	20,3	4,5		14,5	4,1		25,9	5,0		2,1	0,1	+
Weert	42,2	5,3		13,9	3,9	-	11,5	3,5		28,6	5,0	+	2,2	0,1	+
Roermond	51,3	2,3	+	21,9	1,9	+	16,5	1,8		24,6	2,0	-	2,0	0,1	+ -
Echt	42,3	4,1	-	15,4	2,9	-	12,5	3,2		18,7	3,2	-	2,3	0,1	+ +
<i>Parkstad-Limburg (PD)</i>	58,5	3,5	+ +	23,3	3,0	+	15,6	2,6		20,9	3,0	-	2,2	0,1	+
Brunssum/Landgraaf	55,2	5,4	+	17,7	4,0		12,7	3,7		21,8	4,7	-	2,3	0,1	+ +
Kerkrade	63,6	5,6	+ +	29,8	5,4	+ +	20,5	4,9	+	25,2	5,3		2,3	0,1	+
Heerlen	59,9	6,3	+ +	27,1	5,9	+ +	16,7	4,8		17,6	5,0	-	2,0	0,2	+
<i>Zuid-West-Limburg (PD)</i>	50,5	2,1	+	22,5	1,7	+ +	16,8	1,5		18,3	1,6	- -	2,0	0,0	+ -
Heuvelland	45,5	6,1		18,4	4,8		14,0	4,2		16,0	4,7	-	2,1	0,1	+
Maastricht	51,4	2,0	+	25,9	1,8	+ +	20,3	1,8	+ +	22,5	1,8	-	1,7	0,0	-
Westelijke Mijnstreek	52,7	3,3	+	22,1	2,8	+	15,4	2,3		16,1	2,5	- -	2,2	0,1	+ +

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijke gemiddelde.

²⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het betreffende regionale eenheid gemiddelde.

³⁾ Eén of meer vormen van overlast (max. 13 items).

⁴⁾ Somscore van totaal aantal aanwezige preventieve voorzieningen in/rond woning (minimaal 0; maximaal 4).

III Tabel indicatoren 70 000+ gemeenten

Deze bijlage bevat een tabel met de uitkomsten voor de vijf belangrijkste kernindicatoren behorende bij de hoofdstukken 2 tot en met 6 voor het jaar 2017 voor de 70 000+ gemeenten totaal en daarbinnen de G4, de G32 en de overige 70 000+ gemeenten, alsmede de 51 afzonderlijke 70 000+ gemeenten.

In de tabel zijn ook de bij de uitkomsten behorende betrouwbaarheidsmarges opgenomen. Verder is door middel van '+' en '-' weergegeven of de uitkomsten significant hoger of lager zijn dan het gemiddelde van de 70 000+ gemeenten.

Kernindicatoren - naar gemeenten met 70 000+ inwoners, 2017

	Overlast totaal in buurt		Onveiligheidsgevoelens in buurt		Slachtofferschap totaal		Functioneren politie in buurt		Preventieve voorzieningen woning	
	% ervaart veel overlast ²⁾	Marge ¹⁾	% wel eens	Marge ¹⁾	%	Marge ¹⁾	%(zeer) tevreden	Marge ¹⁾	Som-score ³⁾	Marge ¹⁾
70000+ gemeenten totaal	48,6	0,6	20,4	0,5	18,8	0,5	28,5	0,5	1,6	0,0
G4	53,8	1,0 +	24,6	0,9 +	22,7	0,9 +	31,7	1,0 +	1,3	0,0 -
G32	47,2	0,7 -	19,4	0,6	17,4	0,6 -	27,1	0,7 -	1,7	0,0 +
Overige 70000+	41,7	1,8 -	13,9	1,3 -	15,1	1,3 -	27,8	1,6	1,8	0,0 +
Alkmaar	46,3	5,4	16,7	4,1	15,5	4,1	24,7	4,8	1,6	0,1
Almelo	44,0	5,6	15,6	4,4	17,3	4,5	23,4	4,8	1,7	0,1 +
Almere	49,8	1,4	24,2	1,2 +	16,6	1,1 -	31,1	1,3 +	1,8	0,0 +
Alphen aan den Rijn	41,8	2,6 -	11,7	1,7 -	12,5	1,8 -	26,6	2,4	1,7	0,1 +
Amersfoort	43,2	4,7 -	17,7	3,6	16,1	3,7	29,1	4,4	1,7	0,1 +
Amstelveen	32,8	5,7 -	14,2	4,3 -	15,2	4,5	28,7	5,5	1,6	0,1
Amsterdam	51,5	1,6 +	24,0	1,4 +	24,7	1,4 +	32,0	1,5 +	1,2	0,0 -
Apeldoorn	43,8	4,6	16,1	3,4 -	14,2	3,3 -	28,9	4,3	1,8	0,1 +
Arnhem	54,4	4,3 +	20,5	3,6	21,6	3,7	25,3	3,8	1,6	0,1
Breda	51,1	4,3	20,7	3,5	18,2	3,5	28,4	4,0	1,8	0,1 +
Delft	41,7	5,2 -	21,2	4,3	23,2	4,5	31,3	5,0	1,4	0,1 -
Deventer	48,0	5,9	15,8	4,5	14,6	4,6	26,5	5,3	1,5	0,1
Dordrecht	52,3	3,0 +	19,0	2,3	16,6	2,3	25,6	2,7	1,6	0,1
Ede	41,3	5,1 -	14,6	3,6 -	18,0	3,9	25,8	4,6	1,9	0,1 +
Eindhoven	46,7	3,7	20,2	3,0	19,1	3,0	27,8	3,5	1,6	0,1
Emmen	42,5	2,2 -	16,2	1,7 -	11,0	1,4 -	26,0	2,0 -	1,9	0,0 +
Enschede	50,6	4,6	20,1	3,7	17,6	3,5	24,5	3,9	1,6	0,1
Gouda	46,5	6,3	23,3	5,4	15,2	4,6	26,9	5,6	1,7	0,1 +
Groningen	42,6	3,6 -	19,3	3,0	22,0	3,1	32,2	3,4	1,2	0,1 -
Haarlem	47,8	4,5	17,7	3,6	20,5	3,8	28,9	4,2	1,4	0,1 -
Haarlemmermeer	39,9	4,7 -	14,0	3,4 -	15,8	3,6	28,4	4,4	1,8	0,1 +
Heerlen	59,9	6,3 +	27,1	5,9 +	16,7	4,8	17,6	5,0 -	2,0	0,2 +
Helmond	48,0	3,1	23,6	2,7 +	15,8	2,4 -	27,3	2,8	1,9	0,1 +
Hengelo	42,0	5,9 -	16,0	4,6	13,8	4,2 -	21,1	4,9 -	1,7	0,1 +
Hilversum	49,2	5,1	16,1	3,8 -	16,1	3,7	23,1	4,3 -	1,7	0,1 +
Hoorn	49,2	6,1	17,6	4,7	18,8	5,1	27,0	5,5	1,7	0,1
Leeuwarden	37,7	5,2 -	15,3	3,9 -	13,5	3,6 -	32,1	5,2	1,5	0,1
Leiden	46,2	2,7	14,8	1,9 -	20,3	2,2	29,9	2,5	1,2	0,1 -
Leidschendam-Voorburg	37,9	3,5 -	14,8	2,5 -	15,5	2,7 -	34,5	3,5 +	1,7	0,1 +
Lelystad	41,7	6,4	20,8	5,2	16,0	4,8	29,8	6,0	1,8	0,1 +
Maastricht	51,4	2,0 +	25,9	1,8 +	20,3	1,8	22,5	1,8 -	1,7	0,0 +
Meerijstad	35,2	5,7 -	10,4	3,8 -	15,5	4,4	29,6	5,6	2,0	0,1 +
Nijmegen	44,5	3,9	17,8	3,0	19,8	3,2	30,6	3,7	1,4	0,1 -
Nissewaard	47,8	5,8	11,8	3,7 -	13,0	4,0 -	24,7	5,1	1,8	0,1 +
Oss	43,6	6,2	15,5	4,5	14,7	4,6	25,5	5,6	2,0	0,1 +
Purmerend	40,6	6,4 -	13,4	4,8 -	13,6	4,7	25,4	5,6	1,7	0,1 +
Roosendaal	47,6	6,1	21,7	4,8	15,1	4,4	20,7	5,0 -	2,0	0,1 +
Rotterdam	56,7	2,3 +	27,4	2,0 +	21,1	1,9 +	30,2	2,1	1,4	0,0 -
Schiedam	60,5	2,9 +	28,1	2,7 +	17,8	2,3	26,2	2,7	1,4	0,1 -
's Gravenhage	54,9	1,9 +	24,4	1,6 +	18,9	1,5	34,4	1,8 +	1,4	0,0 -
's Hertogenbosch	44,3	4,5	17,3	3,5	18,1	3,6	29,4	4,2	1,7	0,1 +
Sittard-Geleen	56,4	3,2 +	24,0	2,8 +	17,0	2,5	17,6	2,5 -	2,2	0,1 +
Súdwest Fryslân	37,3	5,5 -	11,2	3,7 -	12,0	3,8 -	29,1	5,1	1,7	0,1
Tilburg	54,8	4,1 +	26,6	3,8 +	21,1	3,5	26,2	3,7	1,7	0,1 +
Utrecht	52,2	3,0	21,3	2,4	26,3	2,7 +	29,5	2,8	1,3	0,1 -
Venlo	55,4	5,9 +	22,1	4,9	14,9	4,5	26,7	5,4	2,1	0,1 +
Vlaardingen	55,0	3,3 +	23,5	2,9	19,2	2,7	24,3	2,9 -	1,6	0,1
Westland	41,0	5,4 -	11,6	3,7 -	16,4	4,1	30,4	5,0	2,0	0,1 +
Zaanstad	44,6	5,1	20,0	4,3	17,4	4,1	24,8	4,5	1,6	0,1
Zoetermeer	50,3	5,5	21,4	4,5	13,2	3,9 -	24,8	4,9	1,8	0,1 +
Zwolle	42,2	4,8 -	13,0	3,2 -	17,2	3,9	29,9	4,5	1,6	0,1

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het gemiddelde van de 70000+ gemeenten.

²⁾ Eén of meer vormen van overlast (max. 13 items).

³⁾ Somscore van totaal aantal aanwezige preventieve voorzieningen in/rond woning (minimaal 0; maximaal 4).

IV Tabel trendcijfers

Deze bijlage bevat een tabel waarin voor kernindicatoren uit de hoofdstukken 2 tot en met 5 waarvoor correctiefactoren beschikbaar zijn de uitkomsten voor de jaren 2005 tot en met 2017 weergegeven worden. De weergave gebeurt enerzijds in indexcijfers en anderzijds in schaalesscores of percentages.

Trendcijfers¹⁾ - Nederland totaal

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Index 2005/2008 =100													
Leefbaarheid en overlast in woonbuurt													
Fysieke voorzieningen				100	100,6	101,2	102,8	101,5	101,1	102,0	102,0	103,1	102,2
Sociale cohesie	100	99,5	99,9	100,5	100,8	101,1	101,6	101,5	101,2	101,4	101,3	101,7	101,3
Schaalscore (0=laag; 10=hoog)													
Fysieke voorzieningen				6,2	6,2	6,2	6,3	6,3	6,2	6,3	6,3	6,3	6,3
Sociale cohesie	6,1	6,1	6,1	6,2	6,2	6,2	6,2	6,2	6,2	6,2	6,2	6,3	6,2
Index 2005/2008 =100													
Veiligheidsbeleving													
Voelt zich wel eens onveilig in buurt				100	110,3	107,2	111,6	107,5	112,0	108,6	107,6	97,8	97,9
Voelt zich wel eens onveilig	100	87,8	80,8	78,1	79,2	80,8	77,5	75,8	76,0	74,3	73,6	71,8	70,5
%													
Voelt zich wel eens onveilig in buurt				16,8	18,5	18,0	18,7	18,0	18,8	18,2	18,1	16,4	16,4
Voelt zich wel eens onveilig	48,3	42,4	39,1	37,8	38,3	39,1	37,5	36,6	36,7	35,9	35,6	34,7	34,1
Index 2005/2008=100													
Slachtofferschap criminaliteit													
Slachtofferschap totaal	100	94,6	89,7	77,6	79,8	75,6	74,0	72,2	71,8	68,7	64,1	63,1	55,3
Gewelddelicten	100	88,2	91,4	79,8	84,1	82,3	77,5	78,9	73,2	69,7	66,7	71,1	64,4
Vermogensdelicten	100	95,3	85,7	69,9	70,5	66,4	68,4	67,9	70,6	66,9	62,7	59,2	51,4
Vandalismedelicten	100	92,5	89,8	80,0	83,7	74,4	72,1	68,9	64,1	61,2	56,1	56,3	49,1
%													
Slachtofferschap totaal	27,5	26,0	24,7	21,3	21,9	20,8	20,4	19,8	19,8	18,9	17,6	17,3	15,2
Gewelddelicten	3,3	2,9	3,0	2,6	2,8	2,7	2,6	2,6	2,4	2,3	2,2	2,3	2,1
Vermogensdelicten	19,4	18,5	16,7	13,6	13,7	12,9	13,3	13,2	13,7	13,0	12,2	11,5	10,0
Vandalismedelicten	11,1	10,3	10,0	8,9	9,3	8,3	8,0	7,7	7,1	6,8	6,2	6,3	5,5
Index 2005/2008=100													
Burgers en politie													
Tevredenheid contact politie in eigen gemeente	100	105,0	108,7	104,5	102,9	100,1	106,7	109,5	108,3	110,9	112,7	115,0	114,8
Tevredenheid totale functioneren politie in buurt	100	99,3	103,2	102,7	97,0	97,2	101,7	103,1	103,2	107,1	103,1	111,4	110,7
%													
Tevredenheid contact politie in eigen gemeente	53,5	56,2	58,1	55,9	55,0	53,6	57,1	58,6	57,9	59,3	60,3	61,5	61,4
Tevredenheid totale functioneren politie in buurt	24,5	24,3	25,3	25,2	23,8	23,9	25,0	25,3	25,3	26,1	26,1	27,3	27,1

¹⁾ De cijfers voor 2005–2007 zijn gebaseerd op de VMR, de cijfers voor 2008–2011 zijn gebaseerd op de IVM en de cijfers vanaf 2012 zijn gebaseerd op de VM. Door verschillen in onderzoekspopzet en vraagstellingen zijn de uitkomsten van deze enquêtes niet zonder meer vergelijkbaar. Om toch inzicht te krijgen in trends zijn de uitkomsten van vóór de laatste wijziging in 2012 zodanig gecorrigeerd dat deze wel vergelijkbaar zijn met de uitkomsten van 2012 en volgende jaren. Door deze correctie wijken de cijfers voor de jaren 2005–2011 af van eerder gepubliceerde cijfers over deze periode. Voor meer informatie over deze materie zie de paragraaf over methodebruiken in de Onderzoeksverantwoording op pagina 96.

V Cartogrammen regionale eenheden, districten, basisteams politie en 70 000+ gemeenten

Deze bijlage bevat een aantal cartogrammen waarin de ligging is weergegeven van achtereenvolgens de 10 regionale eenheden, 43 districten en 167 basisteams van politie, alsmede de 51 70 000+ gemeenten. De in de cartogrammen opgenomen nummers verwijzen naar de nummering en naam van de betreffende gebieden in de legenda.

V.1 Cartogram regionale eenheden

Legenda

- 1 Noord-Nederland
- 2 Oost-Nederland
- 3 Midden-Nederland
- 4 Noord-Holland
- 5 Amsterdam
- 6 Den Haag
- 7 Rotterdam
- 8 Zeeland - West-Brabant
- 9 Oost-Brabant
- 10 Limburg

V.2 Cartogram districten

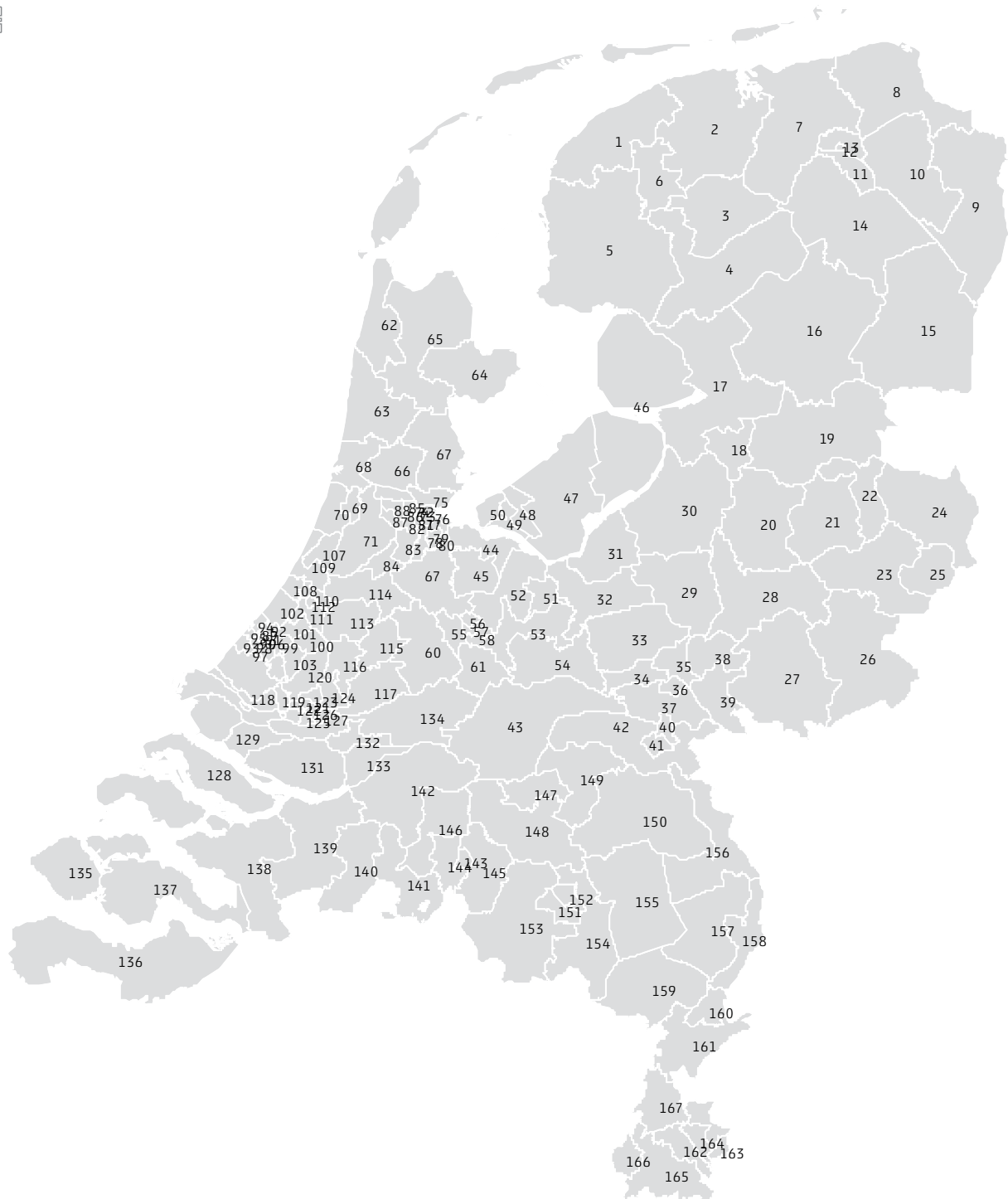

Legenda

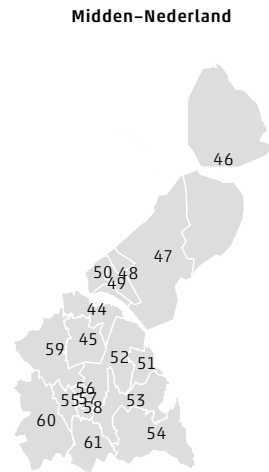
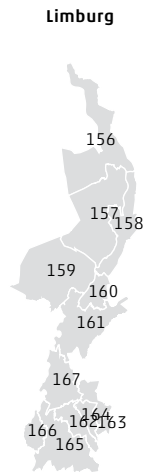
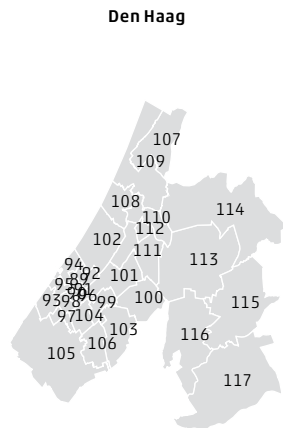
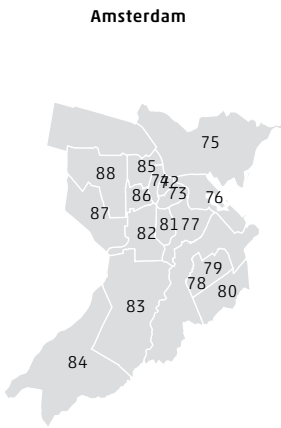
1	Fryslân	23	Den Haag Zuid
2	Groningen	24	Zoetermeer – Leidschendam/Voorburg
3	Drenthe	25	Westland – Delft
4	IJsselland	26	Leiden – Bollenstreek
5	Twente	27	Alphen aan den Rijn – Gouda
6	Noord en Oost Gelderland	28	Rijnmond Noord
7	Gelderland Midden	29	Rotterdam Stad
8	Gelderland Zuid	30	Rijnmond Oost
9	Gooi en Vechtstreek	31	Rotterdam Zuid
10	Flevoland	32	Rijnmond Zuid-West
11	Oost Utrecht	33	Zuid-Holland-Zuid
12	Utrecht Stad	34	Zeeland
13	West Utrecht	35	De Markiezaten
14	Noord Holland Noord	36	De Baronie
15	Zaanstreek Waterland	37	Hart van Brabant
16	Kennemerland	38	's Hertogenbosch
17	Amsterdam Noord	39	Eindhoven
18	Amsterdam Oost	40	Helmond
19	Amsterdam Zuid	41	Noord en Midden Limburg
20	Amsterdam West	42	Parkstad-Limburg
21	Den Haag Centrum	43	Zuid-West-Limburg
22	Den Haag West		

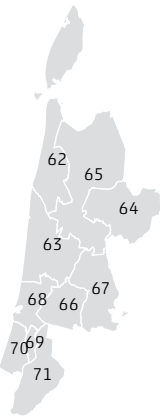
V.3a Cartogram basisteams

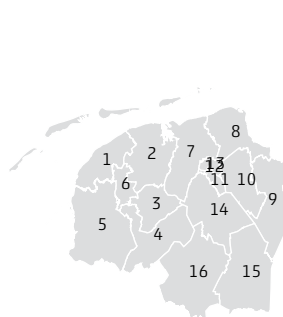
V.3b Cartogram basisteams - naar regionale eenheid

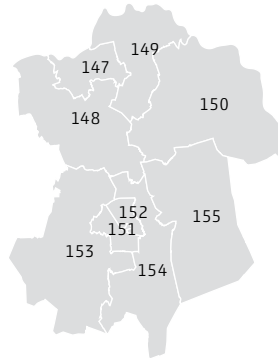
Noord-Holland

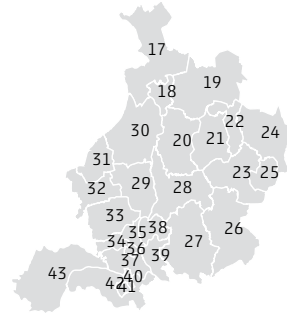
Noord-Nederland

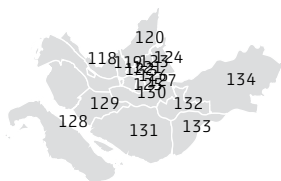
Oost-Brabant

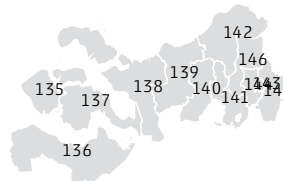
Oost-Nederland

Rotterdam

Zeeland-West-Brabant

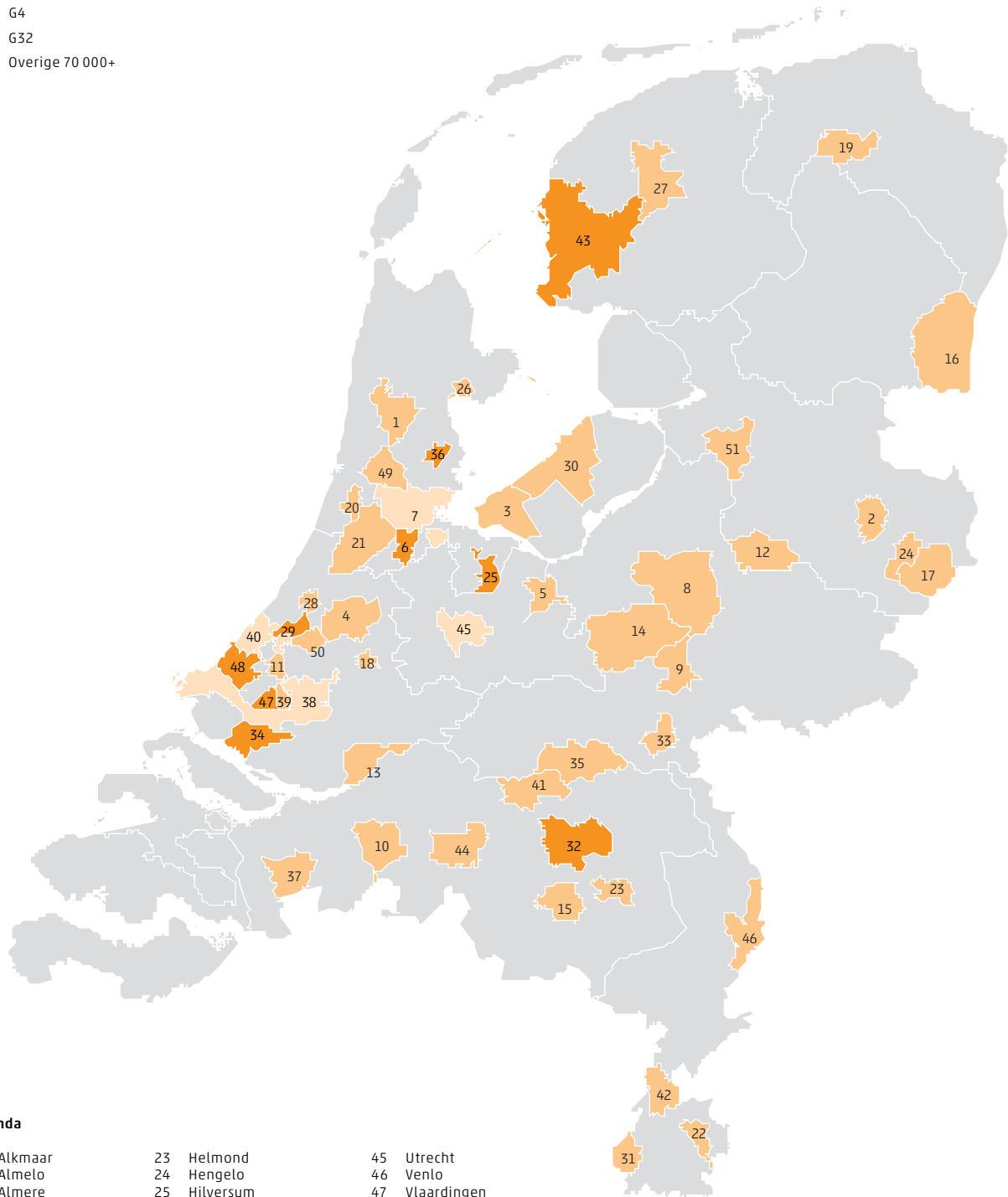

Legenda

1 Noordwest-Fryslân	85 West-Haarlemmerweg
2 Noordoost-Fryslân	86 West-Overtoomsesluis
3 Oost-Fryslân	87 Nieuw West-Zuid
4 Zuidoost-Fryslân	88 Nieuw West-Noord
5 Sneek	89 Jan Hendrikstraat
6 Leeuwarden	90 De Heemstraat
7 Ommelanden-West	91 Hoefkade
8 Ommelanden-Noord	92 Overbosch
9 Ommelanden-Oost	93 Loosduinen
10 Ommelanden-Midden	94 Scheveningen
11 Groningen-Zuid	95 Segbroek
12 Groningen-Centrum	96 Laak
13 Groningen-Noord	97 Beresteinlaan
14 Noord-Drenthe	98 Zuiderpark
15 Zuidoost-Drenthe	99 Leidschenveen - Ypenburg
16 Zuidwest-Drenthe	100 Zoetermeer
17 IJsselland-Noord	101 Leidschendam - Voorburg
18 Zwolle	102 Wassenaar
19 Vechtdal	103 Pijnacker - Nootdorp
20 IJsselland-Zuid	104 Rijswijk
21 Twente-West	105 Westland
22 Twente-Noord	106 Delft
23 Twente-Midden	107 Bollenstreek-Noord
24 Noordoost-Twente	108 Katwijk
25 Enschede	109 Noordwijk
26 Achterhoek-Oost	110 Leiden-Noord
27 Achterhoek-West	111 Leiden-Zuid
28 IJsselstreek	112 Leiden-Midden
29 Apeldoorn	113 Alphen aan den Rijn
30 Veluwe-Noord	114 Kaag en Braassem
31 Veluwe-West	115 Gouda
32 Veluwe Vallei-Noord	116 Waddinxveen/Zuidplas
33 Ede	117 Krimpenerwaard
34 Veluwe Vallei-Zuid	118 Waterweg
35 Arnhem-Noord	119 Schiedam
36 Arnhem-Zuid	120 Midden-Schieland
37 Rivierenland-West	121 Delfshaven
38 IJsselwaarden	122 Centrum
39 Rivierenland-Oost	123 Maas-Rotte
40 Nijmegen-Noord	124 IJsselland
41 Nijmegen-Zuid	125 Charlois
42 Tweestromenland	126 Feijenoord
43 De Waarden	127 IJsselmonde
44 Gooi en Vechtstreek-Noord	128 Haringvliet
45 Gooi en Vechtstreek-Zuid	129 Nissewaard
46 Dronten/Noordoostpolder/Urk	130 Oude Maas
47 Lelystad/Zeewolde	131 Hoeksche Waard
48 Almere Buiten-Hout	132 Drechtsteden Buiten
49 Almere-Stad-Haven	133 Drechtsteden Binnen
50 Almere-West-Poort	134 Ablasserwaard-Vijfheerenlanden
51 Amersfoort	135 Walcheren
52 De Bilt Eemdal Soest	136 Zeeuws-Vlaanderen
53 Zeist/Bunnik/Leusden/Woudenberg	137 Oosterscheldebekken
54 Heuvelrug	138 Bergen op Zoom
55 Utrecht-West	139 Roosendaal
56 Utrecht-Noord	140 Weerij
57 Utrecht-Centrum	141 Markdal
58 Utrecht-Zuid	142 Dongemond
59 De Ronde Venen/Stichtse Vecht	143 Tilburg-Centrum
60 De Copen	144 Leijdal
61 Lekpoort	145 Groene Beemden
62 Den Helder	146 Langstraat
63 Alkmaar	147 's Hertogenbosch
64 Hoorn	148 Meerij
65 Heerhugowaard	149 Maasland
66 Zaanstad	150 Maas en Leijgraaf
67 Purmerend	151 Eindhoven-Zuid
68 IJmond	152 Eindhoven-Noord
69 Haarlem	153 De Kempen
70 Kennemer Kust	154 Dommelstroom
71 Haarlemmermeer	155 Peelland
72 Centrum-Burgwallen	156 Venray/Gennep
73 Centrum-Amstel	157 Horst/Peel en Maas
74 Centrum-Jordaan	158 Venlo/Beesel
75 Boven IJ	159 Weert
76 Oost-Zeeburg	160 Roermond
77 Oost-Watergraafsmeer	161 Echt
78 Diemen-Ouder-Amstel	162 Brunssum/Landgraaf
79 Zuidoost-Centrumgebied	163 Kerkrade
80 Zuidoost-Gaasperdam	164 Heerlen
81 Zuid-de Pijp	165 Heuvelland
82 Zuid-Buitenveldert	166 Maastricht
83 Amstelveen	167 Westelijke Mijnstreek
84 Aalsmeer - Uithoorn	

V.4 Cartogram 70 000+ gemeenten

- G4
- G32
- Overige 70 000+

Legenda

1 Alkmaar	23 Helmond	45 Utrecht
2 Almelo	24 Hengelo	46 Venlo
3 Almere	25 Hilversum	47 Vlaardingen
4 Alphen aan den Rijn	26 Hoorn	48 Westland
5 Amersfoort	27 Leeuwarden	49 Zaanstad
6 Amstelveen	28 Leiden	50 Zoetermeer
7 Amsterdam	29 Leidschendam-Voorburg	51 Zwolle
8 Apeldoorn	30 Lelystad	
9 Arnhem	31 Maastricht	
10 Breda	32 Meierijstad	
11 Delft	33 Nijmegen	
12 Deventer	34 Nissewaard	
13 Dordrecht	35 Oss	
14 Ede	36 Purmerend	
15 Eindhoven	37 Roosendaal	
16 Emmen	38 Rotterdam	
17 Enschede	39 Schiedam	
18 Gouda	40 's Gravenhage	
19 Groningen	41 's Hertogenbosch	
20 Haarlem	42 Sittard-Geleen	
21 Haarlemmermeer	43 Súdwest Fryslân	
22 Heerlen	44 Tilburg	

VI Deelnemende gemeenten

Veiligheidsmonitor 2017

Deze bijlage bevat een lijst met de 136 gemeenten die in 2017 aan de Veiligheidsmonitor hebben deelgenomen, dat wil zeggen in aanvulling op de reguliere landelijk dekkende steekproef voor de eigen gemeente extra enquêtes hebben laten uitvoeren. Alfabetisch geordend gaat het om de volgende gemeenten:

Aa en Hunze	Geldrop-Mierlo
Aalsmeer	Gemert-Bakel
Alblasserdam	Giessenlanden
Albrandswaard	Goeree-Overflakkee
Almere	Goes
Alphen aan den Rijn	Goirle
Amstelveen	Gooise Meren
Amsterdam	Gorinchem
Assen	Haaren
Asten	Hardinxveld-Giessendam
Barendrecht	Haren
Barneveld	Heemskerk
Bergen (NH.)	Heemstede
Best	Heerhugowaard
Beverwijk	Heiloo
Binnenmaas	Hellevoetsluis
Blaricum	Helmond
Bloemendaal	Hendrik-Ido-Ambacht
Bodegraven-Reeuwijk	Heusden
Borger-Odoorn	Hillegom
Borsele	Hilversum
Boxtel	Hollands Kroon
Brielle	Hoogeveen
Bunschoten	Huizen
Capelle aan den IJssel	Hulst
Castricum	Kaag en Braassem
Coevorden	Kampen
Cromstrijen	Kapelle
De Wolden	Katwijk
Deurne	Korendijk
Diemen	Krimpen aan den IJssel
Doesburg	Laarbeek
Dordrecht	Langedijk
Echt-Susteren	Lansingerland
Edam-Volendam	Laren
Emmen	Leerdam

Leiden	Sint-Michielsgestel
Leiderdorp	Sittard-Geleen
Leidschendam-Voorburg	Sliedrecht
Lisse	Sluis
Maasgouw	Soest
Maassluis	Someren
Maastricht	Son en Breugel
Meppel	Strijen
Middelburg	Terneuzen
Midden-Delfland	Teylingen
Midden-Drenthe	Tholen
Molenwaard	Tynaarlo
Nieuwkoop	Uitgeest
Nijkerk	Uithoorn
Nissewaard	Urk
Noord-Beveland	Valkenswaard
Noordenveld	Velsen
Noordwijk	Vianen
Noordwijkerhout	Vlaardingen
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	Vlagtwedde
Oegstgeest	Voorschoten
Oud-Beijerland	Vught
Ouder-Amstel	Waalwijk
Papendrecht	Waddinxveen
Reimerswaal	Westerveld
Rheden	Westvoorne
Ridderkerk	Zandvoort
Rijnwaarden	Zederik
Rijswijk	Zevenaar
Roermond	Zoeterwoude
Scherpenzeel	Zuidplas
Schiedam	Zwijndrecht

Onderzoeks- verantwoording

In deze onderzoeksverantwoording wordt de opzet en uitvoering van de Veiligheidsmonitor 2017 op beknopte wijze besproken. Achtereenvolgens komen aan de orde:

- Veldwerk;
- Steekproef;
- Respons
- Vragenlijst;
- Weging;
- Betrouwbaarheidsmarges;
- Methodebreuken.

Voor geïnteresseerden zijn separate notities over het veldwerk, het steekproefontwerp en de weging van de Veiligheidsmonitor 2017 op aanvraag beschikbaar.

Veldwerk

Het onderzoeksontwerp van de Veiligheidsmonitor heeft als uitgangspunt dat minimaal 65 000 personen aan het onderzoek meedoen. Dit aantal is vereist om ook op laagregionaal niveau betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Het streven is om voor elk politiedistrict minimaal 750 responsen te behalen en voor elk basisteam van politie en voor elke 70 000+ gemeente telkens 300 responsen. Het veldwerk voor dit 'vaste' deel gebeurt gezamenlijk door het CBS en onderzoeksbureau I&O Research.

Daarnaast kunnen lokale partijen zoals gemeenten, clusters van gemeenten, of politie-eenheden de steekproef voor hun eigen gebied laten ophogen (dit heet 'lokale oversampling') om op nog lager regionaal niveau (denk bijvoorbeeld aan wijken of buurten) betrouwbare onderzoeksresultaten te verkrijgen. Deze lokale oversampling gebeurt door I&O Research.

Het veldwerk van zowel het CBS als I&O Research startte in 2017 vanaf 10 augustus en eindigde op 30 november. Bij de uitvoering ervan is gebruik gemaakt van twee dataverzamelingmethoden, namelijk internet en papier. In eerste instantie ontvingen alle steekproefpersonen een aanschrijfbrief – voorzien van inloggegevens – met het verzoek om via internet deel te nemen aan het onderzoek. Drie weken na de verzending van de aanschrijfbrief werden non-respondenten gerappelleerd. In deze rappelbrief werden opnieuw de inloggegevens opgenomen en daarnaast werd een schriftelijke vragenlijst meegestuurd. Drie weken na de eerste rappelbrief werd een tweede rappelbrief verstuurd met opnieuw een schriftelijke vragenlijst en inloggegevens. Anderhalve week na de tweede aanschrijfbrief werden de steekproefpersonen die nog niet gereageerd en van wie een telefoonnummer bekend was gebeld en gevraagd om de vragenlijst alsnog via internet of papier in te vullen.

Respons

In 2017 werden ruim 380 000 personen voor deelname aan de Veiligheidsmonitor benaderd. In totaal hebben bijna 150 000 personen meegedaan, waarvan ruim 68 000 in het vaste deel en meer dan 80 000 in de lokale oversampling. Het landelijke responspercentage bedroeg 39,3%. Dit is 0,8 procentpunt hoger dan in 2016 (38,5%). De responspercentages lopen uiteen van 29,5 in de regionale eenheid Amsterdam tot 44,7% in Oost-Brabant.

Uitzet en respons Veiligheidsmonitor 2017 - Nederland totaal en naar regionale eenheid

	Uitzet	Respons	%
Regionale eenheid			
Noord-Nederland	36 027	15 464	42,9
Oost-Nederland	44 024	19 058	43,3
Midden-Nederland	52 456	18 990	36,2
Noord-Holland	31 138	12 935	41,5
Amsterdam	24 254	7 161	29,5
Den Haag	55 405	20 924	37,8
Rotterdam	51 635	18 397	35,6
Zeeland - West-Brabant	19 702	8 566	43,5
Oost-Brabant	35 502	15 886	44,7
Limburg	30 026	12 080	40,2
Nederland totaal	380 169	149 461	39,3

Van alle 43 politiedistricten is de target van 750 responsen behaald. Van de 167 basisteams van politie en van de 51 70 000+ gemeenten is van 4 basisteams respectievelijk 1 gemeente de target van 300 responsen (net) niet gehaald, met een acceptabel minimum van 283 responsen in het slechtst responderende basisteam en 296 in de slechtst responderende gemeente.

Vragenlijst

Voor de Veiligheidsmonitor is een gestandaardiseerde vragenlijst ontwikkeld die verplicht in zijn geheel moet worden afgenomen. De vragenlijst is modulair opgebouwd en bevat de volgende vraagblokken:

1. Leefbaarheid woonbuurt
2. Beleving overlast in de buurt
3. Veiligheidsbeleving
4. Slachtofferschap (inclusief cybercrime) en aangiftegedrag
5. Tevredenheid laatste politiecontact
6. Oordeel functioneren politie in de buurt
7. Oordeel functioneren politie algemeen
8. Oordeel functioneren gemeente
9. Preventie
10. Onveilige plekken
11. Respectloos gedrag
12. Achtergrondkenmerken.

Voor deelnemers aan de Veiligheidsmonitor die gebruik maken van lokale oversampling is aan het eind van de vragenlijst enige vrij ruimte beschikbaar voor eigen vragen passend binnen de thematiek van de Veiligheidsmonitor.

Weging

De weging van de VM 2017 is vergelijkbaar met die van de vorige jaren en houdt rekening met geografische, demografische en sociaaleconomische kenmerken. De weging is aangepast aan de jaarlijks verschillende flexibele oversampling, die in 2017 uitgebreider was dan in 2016. De verdeling van de gewichten is vergelijkbaar met de jaren daarvoor.

Betrouwbaarheidsmarges

Bij elk gegeven uit de VM is de betrouwbaarheidsmarge bepaald, waarbij rekening is gehouden met de steekproefomvang en het onderzoeksdesign. De marges zijn zowel beschikbaar bij de uitkomsten die op StatLine (CBS databank) worden geplaatst als in de voorliggende publicatie. In de elektronische versie van deze publicatie is per thema een verwijzing (link) naar StatLine opgenomen, waarmee het mogelijk is om meer specifieke tabelinformatie in te zien. Bij elk getoond percentage hoort een betrouwbaarheidsmarge die, behalve van het gekozen betrouwbaarheidsniveau en het onderzoeksdesign, vooral afhankelijk is van de spreiding in de antwoorden en van het aantal ondervraagde personen. Meestal wordt een betrouwbaarheidsniveau van 95 procent gekozen. Dit betekent dat de werkelijke waarde in 95 van de 100 steekproeven tussen de grenzen zal liggen van de marges behorende bij de gevonden waarde en de steekproefomvang. Bij de Veiligheidsmonitor is in het algemeen sprake van kleine betrouwbaarheidsmarges. Dit komt door het grote aantal landelijke waarnemingen in de steekproef, aangevuld met de waarnemingen op basis van lokale oversampling. In 2017 gaat het in totaal om bijna 150 000 personen die aan het onderzoek hebben meegedaan. Puntchattingen die op een dergelijke steekproefomvang zijn gebaseerd hebben een marge van +/- 0,25 procentpunt bij een schatting van 50 procent. Dit betekent dat met een waarschijnlijkheid van 95 procent de werkelijke waarde van deze schatting ligt tussen de 49,75 procent en de 50,25 procent. Op het niveau van de regionale eenheden en districten zijn de marges uiteraard groter, vanwege het lagere aantal waarnemingen dat hiervoor beschikbaar is.

Methodebreuken

Vanaf 2005 tot en met 2008 is informatie over slachtofferschap, veiligheid en tevredenheid over het functioneren van de politie gemeten via de Veiligheidsmonitor Rijk (VMR). In 2008 is de VMR overgegaan in de Integrale Veiligheidsmonitor (IVM), waarmee vervolgens statistische informatie over bovengenoemde thema's is gemeten in de jaren 2008 tot en met 2011. In 2012 is de onderzoeksopzet van de IVM verbeterd en overgegaan in de Veiligheidsmonitor (VM).

Verschillen in de onderzoeksopzet tussen VM en de IVM en de IVM en de VMR hebben tot gevolg dat er systematische effecten optreden in de uitkomsten. Dit fenomeen wordt aangeduid met de term methodebreuken. Om de continuïteit van de belangrijkste variabelen zo goed mogelijk te waarborgen, is in 2012 nogmaals de IVM met een steekproefomvang van circa 6 000 personen parallel uitgevoerd aan de VM. Om dezelfde reden is in het verleden de VMR in 2008, 2009 en 2010 in een beperkte omvang parallel aan de IVM uitgevoerd.

Door de parallelle uitvoering van de twee ontwerpen is het mogelijk om de verschillen te kwantificeren, en daarmee correcties toe te passen op de oude VMR- en IVM cijfers

om ze naar het VM-niveau te brengen. Op die manier worden uitkomsten van de VMR en IVM vergelijkbaar met die van de VM. Deze correcties van de methodebreuken zijn in dit rapport toegepast op trendcijfers voor de periode 2005–2017. Aangezien de cijfers voor de jaren 2005 tot en met 2011 gecorrigeerd zijn, komen deze niet overeen met eerder gepubliceerde cijfers voor deze jaren.

Recent verschenen literatuur

CBS (2017), *Jaarrapport 2017 Landelijke jeugdmonitor*, 30 november 2017

CBS, WODC en Raad voor de Rechtspraak (2017), *Criminaliteit en Rechtshandhaving 2016*, 9 oktober 2017

CBS (2017), *Steeds minder buurtoverlast*, 23 september 2017

CBS (2017), *Buurtoverlast. Stand van zaken, trends en achtergronden*, 23 september 2017

CBS (2017), *Roosendaal en Limburgse steden in top drugsoverlast*, 24 juli 2017.

CBS (2017), *Trends in Nederland 2017*, 30 juni 2017

CBS (2017), *Niet-westerse inwoners voelen zich vaker onveilig*, 26 april 2017

CBS (2017), *Veiligheidsbeleving van herkomstgroepen*, 26 april 2017

CBS (2017), *Responsgedrag bij de Veiligheidsmonitor*, 10 april 2017

CBS (2017), *Nederlander tevredener over politie in de buurt*, 10 april 2017

CBS (2017), *Criminaliteit meest gedaald in Oost- en Zuid-Nederland*, 1 maart 2017

CBS (2017), *Criminaliteit tussen 2012 en 2016 gedaald*, 1 maart 2017

CBS (2017), *Veiligheidsmonitor 2016*, 1 maart 2017

CBS (2016), *Emancipatiemonitor 2016*, 13 december 2016

CBS (2016), *Jaarrapport 2016 Landelijke jeugdmonitor*, 1 december 2016

CBS (2016), *Vandalisme meestal niet gemeld bij politie*, 15 november 2016

CBS (2016), *Melding en aangifte van veelvoorkomende criminaliteit*, 15 november 2016

CBS (2016), *Slachtoffer? Veiligheidsmonitor versus politieregister*, 14 november 2016

CBS (2016), *Minder geregistreeerde criminaliteit in Vinexwijken*, 11 november 2016

CBS (2016), *Limburgers beschermen woning vaakst tegen inbraak*, 1 november 2016

CBS, WODC en Raad voor de Rechtspraak (2016), *Criminaliteit en Rechtshandhaving 2015*, 17 oktober 2015

CBS (2016), *Stedelingen geven leefbaarheid buurt lager cijfer*, 3 maart 2016

CBS (2016), *Nederland steeds minder onveilig*, 1 maart 2016

CBS (2016), *Minder slachtoffers criminaliteit*, 1 maart 2016

CBS (2016), *Veiligheidsmonitor 2015*, 1 maart 2016

Meer cijfers

Deze publicatie bevat een selectie van de belangrijkste uitkomsten van de Veiligheidsmonitor 2017. Cijfers over meer onderzoeksitems, en dan met name uitgesplitst naar regio's (landsdelen, provincies, regionale eenheden, districten, basisteams politie en 70 000+ gemeenten) en persoonskenmerken (geslacht, leeftijd, herkomst, opleiding, seksuele geaardheid, stedelijkheid) zijn voor de jaren 2012–2017 te vinden in de volgende StatLinetabellen:

Leefbaarheid en overlast in woonbuurt

- [Leefbaarheid en overlast in buurt; regio](#)
- [Leefbaarheid en overlast in buurt; persoonskenmerken](#)

Veiligheidsbeleving

- [\(On\)veiligheidsbeleving; regio](#)
- [\(On\)veiligheidsbeleving; persoonskenmerken](#)

Slachtofferschap criminaliteit

- [Slachtofferschap criminaliteit; regio](#)
- [Slachtofferschap criminaliteit; persoonskenmerken](#)
- [Ondervonden delicten; regio](#)
- [Ondervonden delicten; persoonskenmerken](#)

Burgers en politie

- [Burgers en politie; regio](#)
- [Burgers en politie; persoonskenmerken](#)

Preventie

- [Preventie; regio](#)
- [Preventie; persoonskenmerken](#)

Deelnemers aan de Veiligheidsmonitor kunnen bovendien gebruik maken van de online-databank waarin meer cijfermateriaal beschikbaar is.

Medewerkers

Auteurs

Math Akkermans
Willem Gielen
Rianne Kloosterman
Kim Knoops
Ger Linden
Elke Moons

Met medewerking van

Bart Buelens
José Gouweleeuw
Jos Kickken
Inge Muijs
Marie-José Poublon-Schijns